MUSEUM.

Ročník osmý.

Léta Páně 1874.

Pořadatel: Engelbert Ostatek.

Obsah

V řeči vázané:

Pavel Hasil z roč. III.

Přátelství . . . . . Str. 25.
Bez naděje . . . . . 41.
Zrádce vlasti . . . . . 42.
Jaro . . . . . 49.
Naše doba . . . . . 50.
Večer . . . . . 57.
Trosky 81
Missionář . . . . . 89.

V řeči nevázané:

Jan Gaja z r. I.
Následky únorové francouzské revoluce pro Evropu . Str. 30. 45, 52, 62.

Pavel Hasil z r. III.
Obrana 14

Konečný Antonín z r. III.
Pochválen buď p. Ježíš Kristus . . 1
– Církev katolická jediný pravý základ a obrod třídy dělnické . . 5, 21, 50, 58.

Emanuel Koubek z r. III.
Jeli církev odvisla na státě? . Str. 60.
Krátké úvahy o náboženství v poměru jeho k společnosti státní a jednotlivci . . . . . Str. 65, 73.

Antonín Kubíček z r. II.
Obrázky z výstavy světové . . 25, 36, 42.

Ignát Oplatek z r. II.
Lichý náhled a neupřímnost . . 2.

Engelbert Ostatek z r. IV.
Pius VII a Napoleon I Str. 9, 75, 85, 91.
Úvaha o novém roce . . Str. 33.
Doslov . . . . . Str. 96.

Alfred Vaňátko z r. II.
Činnost Jungmannova v literatuře české . . . . Str. 17.
Řekové a Římané (Porovnání) aneb (Porov. Řeků s Římany Str. 67. 83.

MUSEUM.

Buď váš život jedna Boží chvála, Slastí Christus tužbou cnosti krása
Chotí církev a mzdou lidí spása. Fr. Sušil.

Pochválen buď p. Ježíš Kristus!

Pozdravem tímto buďtež bratří milení v Kristu vítáni. V době naší jest bohužel jméno, jež pozdravem tímto chválíme, nepočetným vydáno úštěpkům a ústrkům, neboť vše koná se nyní bez Boha, ano krutá vypovězena jménu Jeho válka. A však, kam směrem tímto dojíti lze, ukázaly nám hrůzné události války poslední. Svět vzdělaností novověkou nadutý podoben táboru nesmírnému, nad nímž vysoko ve vzduchu korouhev vlaje krvavá s nápisem: „Zahlaďte Krista a přívržence Jeho!" „Eradicate infamem!" – Malý jen hlouček věren jest doposud jménu onomu, kteréž jedině zhojiti může přečetné neduhy, jenž ubohé národy svírají. Neboť jen návratem ku Kristu a nauce Jeho může svět zpohanštělý znovu býti obrozen. Ismeť i my, aneb alespoň s pomocí Boží doufáme pevně, že budeme neposledními činitely, jimžto k obrodu tomuto pracovati bude. K tomu však zapotřebí, bychom záhy již se připravovali ku neohroženému hájení jména Kristova proti přečetným Jeho nepřátelům a odpůrcům zjevným i tajným. Jestiť to „Museum" naše, v němž podána nám příležitost, mladistvé síly tužiti, bychom jednou zdatně opříti se mohli ostrému oruží a nepočetným nástrahám lichých oněch světlonošův, kteřížto pod krásnou škraboškou šeredný a zlotřilý ukrývají obličej. Hledmež hodnými býti nástupci sv. našich věrověstův sv.

Cyrilla a Methoděje, kteříž první o Moravěnce slovo pravdy hlásali Kristovy, a stolici svou na posvátné věrně ostříhající Janou sv. Řím posvátný a Velehrad staroslavný skálou nám budiž víry lovou a přístavem jistým, v němž nám v bouři světové blahého lze nalézti pokoje a míru. Nevymlouvejž se nikdo, že síly naše jsou nepatrny. Kdo jest vzorem naším včelka pilná a mravenec nepadlý, kteříž to ač živočichové malouncí přece nicméně příčin, livostí a vytrvalostí obapolnou díla vytvořují, nad nimiž rozum náš žásnouti musí. Budiž Nám sen náš cílem, do něhož bychom sladké vědění obapolného plody snášeli. Budiž nám cvičištěm, v němž bychom milovnosou mateřskou tříbili a vzdělávali, bychom, až se nám vznešené oné úlohy dostane, s to byli, svěřencům svým pokrm duševní v dokonalé podávati formě, by úřad vznešený, jenž na ňadra naše složen býti má, vinou naší značné neutrpěl úhony. Kdyby však pilně do úlu toho snášel a tak zásoby všemožně rozhojňoval anebo alespoň odcházejíc odbýváním a čítáním klapotné přičiněním podporoval. Snůška sebe nepatrnější s vděčností bude přijata. Budiž nám v díle tomto vodítkem výrok pěvce tatranského: „Ne z oka mrtvého, z ruky pibrné naděje květné.“ – Dejž Bůh nebeský k dílu tomu, to, jež jmenovaný Jeho započíti a dokončili chceme, svého požehnání, bychom těšiti se mohli z krásného ovoce vespolné snahy bratrské! –

Počněž bratří drazí, dílu našemu bohulibému srdečně:
„Zdař Bůh“! –

— · —

Lichý náhled a neupřímnost.

Kalendáre se v době, kdy velmi ú, silný boj vuzí, vítězství zě na nasi stranu se nachýlí, jest sice pě, cí jistou, avšak by doba, kdy ví, tězoslavný prapor ve stanu na, šem vzalaje, brny vzvítala, spo, čívá pomýšlí na příčinění

našem. Kdožť vídí se každý vý, zvukem: „Racuj každý pílí úsilov, nou na národa poli dědičné, ce, sty mohou býti vzkvětné, jenom vůli mějme stejnou!“ – V bu, tě seči, když boj vuzí a vzdává se zdálkou z každého kouta

číhá, zajisté nesloží pravý vojín a upřímný syn vlasti líně rukou svých v klín a nebude se dívati, kterak nepřátelé z majetku jeho hojnou kořisť odnésti se strojí. „Seč síly stačí:" tak mělo by se ozývati z úst každého vlastimila; tím více však hlásat by měla slova tato ústa a skutky každého křesťana a upřímného syna matky církve katolické. Jen tak můžeme vítězství s klidnou myslí a veselou tváří vstříc pohlížeti. Přičiň se člověče a Bůh ti požehná. – Až doposud ale bohužel nezdá se, žeby podobné heslo všude bylo domovem. Jest mnoho ještě půdy, která, neřku-li že trním a bodláčím zarostá, zajisté alespoň úhorem a ladem leží nepřinášejíc žádného užitku. Pohleďme ale na stranu druhou! Tam nešetří nepřátelé žádné píle a nelitují žádných námah, by připravili půdu, jížto vlastníky jsme my, pro své jedovaté símě. Půda nevinná ovšem musí přijmouti, co jí rozsevač svěří. Jaké símě, takové ovoce. Pryč s koukolem, pryč se snětí! S chutí k činu, bychom nemuseli s bolem pohlížeti na smutný stav. Jak smutné jest, když slyšeti nejapné otázky a liché pojmy o mnohých věcech, o nichž by člověk ani dosti málo pochybovati neměl. Že každý vším zásoben a všemi vědomostmi opatřen býti nemůže, každý snadno nahlédne; ale že by lidé poněkud i uvědomělejší tvrditi mohli, že, čím více učených lidí, tím větší nouze mezi třídou nižší, to zdá se na první pohled býti zcela nemožné za naší osvícené doby, kdy preč jen o samé svobodě a vzdělanosti se rozumuje a téměř denně na přetřes béře. Přec ale jest tomu tak. Odkud asi tento smutný úkaz, že mnozí lidé v pokroku a vzdělanosti nepřítele spatřují a se domnívají, že jest jim pokrok ve vědách na úkor? Pokusím se, seč síly mé stačí, otázku tuto rozluštiti a zároveň podotknu, čím by se asi podobným náhledům předejíti dalo. –

Každý by myslel, že za naší osvícené doby vše od nejvzdělanějšího a nejosvícenějšího velikána až do vrabce na střeše tou moderní osvětou proniknuto jest. Vždyť každý, sotva že dovede přečísť v souvislosti několik slov, trousí rozumem o národní osvětě a vzdělanosti, že člověku uši zaléhají, když podobným rozprávkám naslouchá. Podobní mudrci mají ústavičně na jazyku jen pokrok, svobodu, důmyslnosť a liberálnosť. Na první pohled domníval bys se, že z takého učence duch sv.

mluví. Zdá se, že všemu rozumí a svou nestranností široko daleko vyniká; myslel bys, že učenějšího a moudřejšího nad něj v okolí ani nenajdeš: popatříš-li ale blíže, pozoruješ-li několik slov, tu shledáš, že myšlenky a slova jeho ničehož neobsahují leč holou frázi. Co se týká obsahu řeči takového mluvky, bývá to nastrojený nesmysl as tak chytrý, že člověk zdravých smyslů zacpává uši, by pokažený vzduch na blánu nenarazil. Ano jeho přednáška skrývá v sobě as tolik hrdinských skutků, jakých se lze dozvědět z přednášek pana Vogta. Pomálu by člověk myslel, že se zázraky děti budou. Tolik řečí a tolik vědomostí a přec neobrátili tito mudrci méně vzdělaných. Proč jich svým náhledům nepřispůsobili? Poněvadž řeči jejich jsou lživé, klamné a úskočné, proto že z každého slova kouká ziskuchtivost, hrdost a nadutost, konečně pak hany kydání na vše, co náboženské, a rouhání se Tvůrci.

Bohudíky jsou mnozí lidé, byť i prostí, přec ještě poněkud nepřístupni jedovatým slovům svých nepřátel, ano tak nepřístupni, že vidí v každém vyšším vzdělání nebezpečenství a nástrahy. Přílišná úzkostlivost a křivý pojem o vzdělanosti pochází odtud, že se prostým lidem nedostává svědomitých a věrných rádcův. Ubozí prostí lidé domnívají se, že v každém podobné upřímné smýšlení jako v nich samých; během času teprvé nahlížejí, že mnohá rada, mnohé lákání a přemlouvání některého osvícence je sklamalo a nezřídka v neštěstí a bídu uvaliti hrozilo. Není divu, když má lid takto křivý a lichý pojem a názor o vzdělanosti, považuje takové nedouky a ziskuchtivé šejdíře za vzdělance. Takto se snadno státi může spravedlivému a poctivému muži, který od nástražníkův, dle svého mínění ale pokročilých, moudrých a rozšafných pánů přelstěn byv, vzdělanost pravou za zhoubkiny a nepřítelku chudiny považuje.

By dítko důvěrovalo svému pěstounu neb pěstounce, svým rodičům, rádcům a učitelům, hledí se tito všeho vystříhati, co by dítko klamati mohlo, a vedou je vždy jen cestou přímou a spolehlivou; lékař, má-li u nemocného důvěry si získati, musí se vystříhati, by nesliboval nikdy příliš mnoho, by neměnil každou chvíli svých slov; neboť jinak by důvěry požívati nemohl. Podobně musí se zacházeti i s lidem třídy

nižší, jenž se velice dítku neb člověku chorému podobá. –

Jak má lid náš v pokroku prospívati, když tak často klamán a lstěn bývá? Jak nemá naříkat na svůj krutý osud, když musí ústavičně v potu tváři bez oddechu v práci zapřažen den ode dne se namáhati a při tom vidí, kterak mnohý nedouk pohodlně z jeho potu a mozolů tyje? A co se za to dostane tomu neb onomu poctivému pracovitému muži s jeho rodinou? Nic jiného než skrovná mzda, kousek bídné stravy, a k tomu všemu nezřídka vidí, jak o něho leda jaký padouch, leda jaký otrapa smýšlí a jak leda jaký nedouk jeho poctivosti uštěpáčně a nestoudně se směje. Takým způsobem může snadno křivý pojem a názor o vzdělanosti vzniknouti. Prostý muž rozumuje, vida podobné řemeslníky takto: Já bídák musím se dřít pro nic za nic a onino pánové ničehož nedělají a pohodlně žijí; kdyby jich nebylo, nemusel bych míti rukou tak domozolených; co mi pomůže vzdělanost a samé učené panstvo? Nic jiného než množit nedostatek. – Že ošemetníků na každém rohu hojnost, netřeba dlouho dokládati; každodenně můžeš býti očitým svědkem podobných smutných událostí. Od takových ničemů nemůžeme žádné pomoci pro poctivý lid očekávati. Jestli sám něčím nepřispěješ, dryačník a nepřítel ve prospěch bratra tvého ruky k dílu nepřičiní. Pročež jeden každý, jemuž na tom záleží, by podobné liché názory se nešířily a nezavládly, nelituj práce a záhy shledáš, že výsledek námahy tvé jest skvělý. Jsi-li upřímným lidumilem, vynasnažíš se zajisté, vždy dobrým příkladem a moudrou radou bratru svému, vyššího vzdělání postrádajícímu přispěti. Takto vykonáš nejen milosrdný skutek před Bohem, nýbrž získáš si i zásluhu o společné dobro, a budeš míti nejen od bratra svého, nýbrž i od vlasti a církve srdečné:

„Zaplať Bůh". –

Církev katolická, jediný pravý základ a obrod třídy dělnické.

Nejedna věc a událost zdá se nám v dějinách lidstva v době přítomné nepochopitelnou a nevystihlou, neznáme-li zároveň minulosti, kteráž v nejednom ohledu jest jakoby hvězdou spasnou

vystříhající před houbovým vzáku, by nevykonutelné jícnem. Proti při- Dímu se v vrcadle neskalenému sna- hy, jimiž lidstvo se řídilo, pozná, vámo pohlesky, jichžto se přečasto dopouštělo a zároveň také pobou- zení a zmatky, jimiž od dlé vyshnu- tého bylo odpuxováno. Známe- li událostí zevrubně, jež v dějinách ku poučení potomstva jsou za- znamenány, můžeme nejednou předkem uš pozvali, kame lidstvo cestou, po níž se ubírá, dospěje, ja- kých dodělá se na ní výsledků, spasných-li či vhoubných. Vzhledem nejednu zmatky a pomněry nou- rovnaná, jakéžto popředně v době naší vzhusta se vyskytují, mají při- činu tam, že lidstvo, opustivši pev- né základy křesťanské, na nichž to doba minulá ústrojí státní a společenské zbudovala s úspěchem výborným, začalo sta- věti na základech vrátkých, a no- stálých. Vedá se upříti, že doba naše v nejednom od minulosti se různí ohledu, že ústrojí z dob star- ších, ve všem pro pomněry naše se nehodí; avšak nedá se zároveň pod- vrátiti zásada, že, mají vzíznení nové vzdárně v lidstvu prospěti, vadí, na stavých totiž křesťanských základech zbudována býti musí. Pohleďme na pomněry společenské, kterak doba nynější úplně od ča- sův se liší slavných. Rozdíly a roz- tříšení společenstva v době naší do- kona vymizelo, neboť nyní spadají jenno pouze dvě třídy, majetnou a nchudou, jež černá od sebe dě- lí propasť, kterážto, laskavá-li ru- ka Páně nerovnosť tuto neodstra- ní a pšenokoucnosťí svou pro- past tuto nezacelí, společnosť lid- skou v bezednému jícnu svému po- hltiti hrozí. -

Dřívější pomněr mezi dělníkem a pánem jeho byl druhu zcela jiného. Starali se tento o potřeby dělníkovy tělesné. Peněz snad mezi lolik nevydělal co nyní, avšak nemněl jich také zapotřebí, vycká- zelť jaří skrovném příjmu lépe nežli nyní při mzdě dosti vracčné. Nebylť lolčiž potřebné k živobytí věci v tak nesmírné ceně a nad to nezmal mnčch vedlejších potřeb, bez nichž nedá se doba naše ani myslili. Vypolýval mu však také z malé mzdy veliký mravný zisk. Nemohlť lehda kověti podobnou měrou nevzdělanějším chlččině svým, jak se nyní vhusta stává, z čehož zároveň na bílem dni jest, že použitím vyjšením mzdy dělníkovi spomoženo není. Vzhledem nevzdělaný-li vede život, nabývá vyjšenou mzdou velevdaného prostředku k neobmezenému u- kojení svých libůstek. Dřívější

úcta k náboženství nemálo přispě, ba k tomu, že Dělník poddanost a nedostatek svůj s oddanosti snášel, čehož nyní novověký Dělník v tom, vámně tokužel bolně postrádá, neb ob jemnou vyvedena z nitra víra a láska k Bohu, z níž to zároveň vyniřela veliká úcta k zákonu Bohem všlápoženému. Proto nebře, ba se divili, že Dělník nyní nečiní rozdílu mezi tím, co náleží jemu a pánovi jeho. Hejna novověkých messiášův slibují Dělníkům, že v brzku přivedou je do země zaslíbené, ně, vynasnažujíce se všemožnými lid přilákati mzdami, aby pak, až z mozolů jeho zbohatnou, bezechně osudu Kudeřnou poroučka, si jej mohli. Ale pravdě! učitelové lidu pravou nalezají k svědcím nerušeným cestu, bezečně ma, jíce na snadě prostředky, jichžto ve prospěch svůj dobře upodřebiti umějí. Jediný výdatný prostředek, jímžto by se rozvrovnalosti bylo na, rovnati daly, církev svatá a na, uku její spasnou všemožně oče, ňují a rozsuzují, by jen lid od pravé mohli odvrátili cesty, na níž to jediné želaného může do, jíti blahobytu. Ať žel Bohu, že Dělnictvo nástrahy této nepozo, rujíc, jako moucha hladná na sladký med slepě do ní se odvažuje, je, ač o ní také jísloví nalézá zá, hubu. Bez možno bylo nahlédnou, ti do lovárem, v nichž oboje pokli, ví pokrokaře pracuje, jaké tu ve, dou se rozhovory, při nichž nikdo pro vlastní vyšší myšlenku odpovědna do žalu nevěstí mimoděk skrženo zývá. Jaké pak mohou z úst ta, kých byli matky a z mužů otcové? A co žalem naplňovati mu, sí útrobu skličenou jest smutná skleslost, že majitelé lovárem ú, plně zapomínají, že nedbalost je, jich ano mnohdy svrchované podpo, rování a podněcování nevěstí ta, kých nejhrozněji na nich se vy, mstí. Kdoby Komu není poučená, ní šeské svatým, tomu bude také velmi snadno vymaniti se z poddu, čí přikázání předcházejícího a následujícího.

A co prospěje pak boháči veškeren sladek jeho, kdy líbica li, du Dělnického jako sám Kvolač, ná vrhne se nań, by skrašnou za, ústilky dorazně na života a slad, kou jeho ochladila, sobě pomstychti, vost. Ťak nepomohou mi bodci, kdy mi Děla, neboť s líží podrobě se vojíne jařmu čtvrtého přikázání, ně ohledně poslušnosti ku svrchované vrchnosti. Při čemž ani toho s o, ka pouštěti nesmíme, že vojsko po většině sbor z lidu Dělnického sestává, kteréžto proti bratrům svým zajisté meče zasíti nebude.

Leč učedlna nemalá vypolývá z ne-
snadnalostí těchto pro církev, kte-
rážto zajisté svým působením
prodlouz tyto zjemní a pokleslý
lid pomocí nauky Kristovy hlá-
sané opečlně na chlumu lidské dů-
stojnosti povznese. Vidělť už svět
divadlo vznešenější, jako když ces-
kerá pečlivá matka národy pod-
hanské v skal neřestí hrubých
zabředlé blahopolodnou naukou
k obrodu novému přivedla ano
i z národů divokých sladkým
jhem Kristovým státy vzdělané
a poctnostné vytvořila? A čím
začala církev obrodnou činnost
u národů těchto? Snad hlásala
nauku svou velmožům a moc-
ným tohoto světa, by pomocí a
přispěním jejich i lid chudý pro
nauku svou získati mohla? Ni-
dílal se církev úplně pozůstávajíc
Božského zakladatele svého a a-
poštolů jeho, kteříž to chudí jsou,
ce rybáři také poprvé nauku
Boží chudině hlásali. -

Avšak černým nevděkem se o-
plácí se nyní buď tato, kterou
přispěním církve prav se dověla,
la lidských k a na roveň s osadní-
mi postavena jest, slavoslivé na-
šeji své, zapomínající úplně na
oltář zápas a boj, jemuž církev
podvolili se musela, než sející pro-
past, v níž lid tento úpěl, úplně za-
hlazena byla. Ale i ten nyní vše-
cnč nenáviděný celibát mnoha
lých vydobil si vymanění chu-
diny ze hrubé poroby zákluk. Ne-
boť kdyby zřízení takoto velemoudre
ho v církvi hned od počátku bylo
nestávalo, buď by z nejvyšších hod-
ností církevních během času byly
se vytvořily výnosné prostředky k
obohacování jednotlivých rodů;
neboť po otci byl by hodnost tu,
to dědil syn, jak to u duchoven-
stva anglického vyššího podnes
lze viděti a pozorovati.

Snad ale upřílišňujeme tvrdě,
ce, že třída nižší s pokrokem pozo-
rná na církev a služby její? Nesvěd-
čí návštěva chrámů Páně pod-
vě o opačném? Nedá se upříti,
že doposud většina ubožských
navštěvovatelů chrámu Páně ná-
leží třídě pracující, avšak což
jest hrstka ta u porovnání
s onou obrovskou houfem, kte-
rýž pro církev a bohoslužebné ú-
kony její jen útrpky a ústrky
vrdci a na jazyku nosí. Dokla-
dů nebčba uvádětí. Leckaká kro-
ma neb továrna dokladů podá-
vá s dostatek. Ano při pouhém
objevení se křížovou nemůže taký
úd církve zbýtělý vzdoru a vlasti
své na útrpě držeti. (Pokračování.)

MUSEUM.

Buď váš život jedna Boží chvála, Slastí Christus tužbou cnosti krása
Chotí církev a mzdou lidí spása. Fr. Sušil.

Pius VII. a Napoleon I.

Sledujeme-li bystrým zrakem vývin a průběh událostí světových, seznáváme, že středem a hlavní pakou veškerých jest zápas pravdy se lží, boj síly hmotné se silou duševní, odpor, nímž právo a pravda libovůli odolati se snaží. Zápas tento, jejž každý jednotlivec sám se sebou a se světem podstoupiti a nechce-li v mohutném náruživostí návalu zahynouti i udatně překonati musí, neustává sice nikdy; v každé i sebe pokojnější době lze jej znamenati; neboť záměry a snahy síly hmotné a duševní, moci totiž světské a duchovní velmi zřídka ano téměř nikdy nejsou totožnými, vždy více méně sobě odporujíce. Neshoda tato, ačkoli neblahá a častěji zkázonosná hluboce jest zakotvena v rozervanosti přírody lidské v porušeném totiž těla s duchem souladu. Boj tento vespolný jest ve stavu tomto takořka nutností. (ad Rom. VII. 18.). Avšak podobně jako vlny mořské, ačkoli se nikdy úplně neutiší, přec v rozličných dobách rozličné dostupují výše, a voda více neb méně se kalí a pění, tak i soulad moci duchovní a světské během dob více méně býval přerušen, jakmile totiž vzteklý rozkáceného odpornictví příboj na loďku Kristovu tiše plovoucí více méně dorážel. Nahlédneme-li poněkud v dějiny církevní, shledáme, že příboj onen častěji ano téměř v každém století značné dostoupil výše; nicméně však lze pozorovati, že i jizlivost odpůrců

církve křesťanské nestejnou se býti ukázala, byťby i odpor těmitéž prostředky, železem totiž a násilím provozován býval. Takovou zlomyslností a jízlivostí ku věcem náboženským vynikalo zvláště minulé století na sklonku svém, jež ve překotném přepychu zcela o život církve svaté ukládalo. Otiskem a neomylným zloby této v pravdě pekelné ozrakem jest nám počínání si světoborného vůdce Francie, v němž téměř veškerá moc spojena byla, ku náměstkům Kristovým Piu VI. a Piu VII. Jelikož v obapolném osob těchto snažení svědomí moudrého a pokorného velekněze, hrdiny to bezbranného s libovůli vojína svěřepého souboj podstoupiti musilo, nebude zde nemístné, pakli poněkud obšírněji o věci této se proneseme, a mysl svou k útrapám muže apoštolského Pia VII, které, – jak vrstevník jeho zpravodaj rytíř Artaud v díle svém praví – s to jsou i nekřesťana k slzám pohnouti, přiložíme.

Bychom stav věcí, v němž Pius VII. v řízení církve se uvázal lépe seznali, nutno, bychom již předchůdce jeho na trapné cestě do Valencie sledovali. Jak známo odebral Napoleon již před uzavřením smlouvy Tolentinské značnou část pozemků stolici Petrově. Avšak nepřestávaje na pouhém oloupení zanášel se myšlenkou, náměstka Kristova, k němuž značná obyvatelův italských většina láskou dětinnou doposud se vinula, zcela v područí své uvésti a v osobě své veškerou moc soustřediti. – Vhodného námětku k uskutečnění zlomyslného záměru tohoto poskytnulo mu povstání, které francouzský vojevůdce Duphot, by vládu papežskou v Římě podvrátil, práva mezinárodního nešetře, učinil, v němž však ale sám smrti své došel. Ihned vysláno vojsko francouzské, by se veškerých pozemků římských zmocnilo, republiku římskou zařídilo a papeže, jenž ačkoli kmet osmdesátiletý pevně a neohroženě církev sobě svěřenou řídil, do Francie odvedlo. Zde skončil hrdiný Pius VI strastiplný život svůj, když byl nejdéle ze všech nástupcův sv. Petra, totiž 24 let, 6 měsíců a 14 dní stádce sobě svěřené proti veškerým nástrahám nepřátelským bystrým duchem svým spravoval. –

Jakmile stařičký kmet, bolestmi a strastmi sklíčen, du-

cha svého z ruce Všemohoucího byl odevzdal, by kojné v nebesích odplaty za strádání svá obdržel, tu se již domnívali nepřátelé, že moc papežská vyhlazena a církev navždy nejvyšší hlavy zbavena. Však jásot jejich nemělť dlouhého míti trvání. – V době oné totiž vydobýval svého tvůrce Napoleon zvláštním snad osudem veden vavřínů svých v dálném jihu a vojsko francouzské v Italii se nalézající utrpěli značných porážek. Příhod, né doby této použili kardinálové k volbě nového náměstka Kristova, jímž v Benátkách mnohými nehodami stíhání po čtyřicetidenních poradách vříci mnohostranného snad i rakouského (?) nátlaku zcela nestranně provedli. Zvolen tu pokorný syn sv. Benedikta učený mnich a biskup města Imoly kardinál Chiaramonti, jenž k úctě ku předchůdci svému Piem VII. nazván býti chtěl. Již brzo při nastoupení vlády své projevil v listu všeobecném biskupům odeslaném soustrast a bolest svou nad tuhým osudem Francie, jenž ocelovou pěstí veškerý život křesťanský a s ním podmíněný blahobyt dusil a lid v náruči časnou i věčnou uvrci hroził. Avšak stav tento nemělť déle potrvati; neboť Francie, bezbožectvím za učením theophil. antikvapistů již nasycena nedokázala opět zatoužila po věčné pravdě, která jediná s to jest, srdce lidské ukojiti, a čemuž i bystrý Napoleonův duch úplného nabyl přesvědčení. Ihned po návratu papeže z pravé půdy své započal Napoleon, jenž již u Marenga rozhodné tažením vlivu s Rakouskem vyjednávání svá, v jichžto průběhu nejlépe charakter Napoleonův, podlá totiž lstivost a neustupná vlády chtivost se zračí. Tím však vejmeji odlišují se čisté a šlechetné snahy a touhy, jimiž velekněz Pius VII. u věci té vedeni byl. Prohlédaje k duchovním potřebám světa křesťanského, neváhal i sebe, větších příkoří, obětí, by víra katolická v lidu naší Francie a snad i – jak se Napoleon k poslanci rakouskému hraběti Kobenzel-ovi prohlásil – následkem vlivu francouzského i z jiných zemí vyhlazena nebyla. Smlouva, která mezi Piem VII. a vládcem Francie r. 1801 uzavřena, zaujímá nepochybně místa významného, jest taková východiště nové zaká jeného života církevního ve Francii.

Není sice úkolem rozpravy této, v líčení veškerých okolností smlouvy r. 1801 uzavřené se zaváděti; avšak nutností nezbytnou jest, alespoň poněkud průběh a dosah její naznačiti, by jednak smířlivý a obětavý duch Pia VII., jinak ale zisku- a vlády-chtivost Napoleonova v nezkaleném ukázaly se světle.

Jakmile Napoleon přání své, s Římem mír uzavříti ústy kardinála Martiniany byl pronesl, odeslán ihned Msgr. Spina arcibiskup Korintský co zplnomocněný jednatel do Paříže, by přání naznačené co nejdříve ve skutek uvedl. Avšak, jakých věcí žádáno tu od něho! Vláda francouzská domnívala se tu býti oprávněna, zcela samolibě meze moci církevní stanoviti, odmluvy jednatelovy zcela si nevšímajíc. Návrhy však, které do Říma odeslala, papežem zamítnuty a prostřednictvím vyslance francouzského Cacault-a kardinál Consalvi duchaplný a obezřetný státník k uzavření nové smlouvy do Paříže odeslán. Práce, jíž se muž tento byl podjal, byla v pravdě krušna, píle a vytrvalost, nimiž ji provedl, podivuhodna, a lstivost a jizlivost, jíž mu v Paříži zakoušeti bylo, téměř pravdě nepodobna. Že neupřímnost a pokrytství popřední jsou pakou veškerých tak zvaných „neporušitelných" smluv, nikoho sice z nás tajno není; žeby však takou měrou činnost svou rozvíjely, jak toho zde pozorujeme, zdá se býti zcela nemožným, kdyby nám toho zpráva samého jednatele kardinála Consalvi-ho nezaručovala. Ihned při první návštěvě, níž kardinál Napoleona byl poctil, snažil se tento, onoho v nesnáze a rozpaky uvésti, což se mu však při obezřetném státníku nepovedlo. Za nedlouho započalo vyjednávání, jež Bernier doktor bohosloví jménem Napoleonovým co nejspíše provésti se snažil. Slušno podotknouti, že ještě před rozmluvami jisté podmínky vytknuty, na nichžto další vyjednávání spočívalo. Tak k. p. se zavázal Řím, statku církvi během revoluce odebraných, ať již prodány jsou čili nic, nazpět nepožadovati. Francie však, veškeré duchovenstvo, jež ústavu občanskou přísahou stvrdilo, odstraniti a bohoslužbě katolické úplné svobody dopřáti. Na základě podmínek těchto smlouva v krátké době u-

zavřena a Napoleonu, kuj stra-
zení předložena. Avšak jaký
tu obrat! Tentýž muž, jenž
před krátkou dobou, by smlouva
uzavřena býti mohla, ku nad-
směrnějším podmínkám se byl
zavázal, tentýž muž zavrhuje,
ačkoli důvody obsažené, vše, co
na základě jich ustanovena
mimodělk připadají nám tu
na mysl slova Cäsarova, mi-
mo před drásně povahu stavých
Gallův, pravotci to nynějších
Francouzů líčí, aneto dí: „Hr-
gide loquuntur, remq; mili-
tarem amant." – Odmrštěním
tímto rozhodnutí, proud vůdy ka-
tolické ve Francii, a zvláště v ji-
nýchž zemích, na něž vliv fran-
cie mohutně působil. Již vy-
hrožoval Napoleon příkladem
Jiřího Vlastního, jenž, ačkoli ni
dvacátýmu dílem moci nevládl,
s to byl, celou Anglii od jednoty
církevní odloučiti. Nicméně
však nepohnul neohrožením
myslí kardinále Consalvi-ho,
jehož to rozhodnutí si počínání
zvláštní dojem na Rutého vlád
ce učinilo. Jiřímé tělo povaze
kardinálově jakož i výmluvno-
sti posla ce, rakouského dlužno
přičísti, že rozechvělá mysl Napo-
leonova ukojena, a vyjednávání
ní znovu započato. V průběhu
rozporů znamenati, opět známou
nám již taktiku francouzskou,
která se zvláště v připojování
dvojsmyslných aneb velmi neur-
čitých přídavků zračí. Smlou-
va vyjma jednoho článku, veřej-
né bohoslužby se bykajícího nespol-
ně potvrzena, a papeži kardi-
nálem Doručena. Ačkoli Pius VII
spolu s kolegiem kardinálů
církevní právomocnost smlou-
vou touto mnohostranně ob-
zenou spatřoval, nicméně k Du-
chovním potřebám národů se-
bě svěřených prohlédaje, zvlášt-
ní bullou smlouvu potvrdil,
a, by vládou ve nejspíše slavně
prohlášena a v skutek uvede-
na byla snažně toužil. Obě-
val tehdy vše, co církvi odjato, by
ji za rukou pošetilých pastýřů
vymanil, a na zcela nových zá-
kladech opět zavádil. Toť hlavní
snahou, toť středkostrojení, za
nímž Pius VII. hledal – svoboda
církve! Toť příčinou, že se neo-
stýchal, veškeré biskupy fran-
couzské vyzvati, by sídla svá
opustili, a obětí touto církev
francouzskou zachovali, čin to,
jemuž podobného v dějinách
církevních pozdáváme.

Již se těšil Pius VII. že cí-
le tohoto smlouvou drahé vy-
koupenou dosáhl, avšak Gallica

fides – nulla fides". Již byl obsah bully dle přání Napoleonova změněn, kardinál Caprara, jenž smířlivostí a ústupností svou snad i nevčasnou nad jiné vynikal co vyslanec papežský do Paříže povolán, nicméně však smlouva vládou doposud prohlášena nebyla. Teprvé po uplynutí desíti měsíců od oné doby, co smlouva vzájemně potvrzena byla, vydána vládou kniha „konkordát" nazvána, jejížto obsah však téměř zcela od smlouvy Consalvi-m uzavřené se odlišoval. Několik článků vynecháno a mnoho nových, tak zvaných „organických" přidáno, nimiž právomocnost církevní téměř zcela zmařena. Ano ani hlavní zásady a podmínky, na níž vše spočívalo, se strany vlády francouzské nešetřeno. Návodem Napoleonovým totiž dosazen na nově zřízené stolice biskupské značný počet oněch mužů, kteří zbaběle zásad ryze katolických se vzdavše, zhoubnou ústavu občanskou přísahou stvrditi se neostýchali. – Jaký dojem hnusné toto a libovolné si počínání samovládce francouzského na Pia VII. učinilo, netřeba podotýkati; než veškerý odpor papežem ve veřejných allokucích pronešen nic neprospíval. Organické články ve skutek uvedeny a samospráva církevní všestranně státem obmezena. (Pokračování).

Obrana.

Náhodou jsem se dostal, bylo to tuším o předešlých prázninách do jedné společnosti; byla to, jak říkáme společnost „solidní". Dal jsem se brzo do řeči s přítomnými; přišlo tu mezi jiným i na mé povolání. S projevením, jaký stav jsem si vyvolil, přešla rozprava do jiného směru. Bylo tu z počátku mnoho „dobrosrdečné" rady dáváno, mluveno o těžkostech, nesnadnostech a. t. d. až přišla řeč na církev. Ihned jsem seznal, že mám před sebou samé kované učence, nebo mluvili velmi moudře.

Když byli mezi jiným všeci jednohlasně tvrdili, že prý se církev katolická vyznamenávala zvláště za středověku pánovitostí a vládychtivostí u věcech politických, míchajíc

se tyranskými do záležitostí svět-
ských, takže jejímu přičinění
pomalu nesnesitelné, dílem až
dosavad trvající povstaly, vy-
prosil jsem si od společnosti do-
volení, bych na tvrzení toto ne-
přerušeně odvětiti mohl. Hledě
církev katolickou z takovéto
výtky očistiti, mluvil jsem, pou-
za důvodů rozumových, užíva-
je, asi v tom smysl.

Pravda jest, že měla církev
ve středověku mocný vliv na
vývoj poměrů společenských,
tvrdím ale, že ho užívala přím
právem. Aby vzkvadné stav
křesťanský – neboť k tomu
se vztahuje vaše tvrzení – sa-
hal do úkonův úřadů světských,
bylo by snad za doby naší po-
kud nemístné, předpokládaje,
že lépe jest, by mužové nejmoudřejší,
ti a nejosvícenější k součástnění
se úkonů světských povoláni
byli důvěrou lidu ze všech tříd
dospělejšího již člověčenstva, než
li aby brání byli z třídy toliko
jedné. Než společnost středověká
v nevědomosti kleslá, posuze si-
lou tělesnou různá měla veli-
kou příčinu báti se toho, že se
moci vládní dostalo bídě la-
kové, jejíž vliv jest různý rozumo-
vého a mravního. Ani obava,
že by třída tato moci své zneužívati,

vati mohla, nemůže se namítati,
ti, poněvadž moc duševní všech
silnější a lepší jest mocí nesíly tě-
lesné vypolňující. Církev katolic-
ká obrátila počátkem středo-
věku na víru křesťanskou svě-
hující se národy barbarské po
sbratřování říše římské. Než ja-
ci to byli národové?! Samé ná-
silí, běsnice, boj jedno jediné vá-
lečné pole od Gibraltaru až po
Visklu, od Bretaně až po Dol-
ku, národ přepadal národ, vra-
dil, pálil, plenil, mocnější poře-
máhal slabšího, vůbec nesláva
to tu žádného práva mimo su-
rového násilí. V tomto barbarství,
nebo víru vzaskřel se sv. Kříže,
před nímž poklekoval i surový
tyran. Pod ostřím kříže shvátla
a schládla panovitost surových
vůdců tehdejších národů. Sousta-
va náboženská uvedla pevné
mravní meze do společností,
spravovaných jich před tím toliko
silou svalů a směsí ducha,
soustava, která učila nejdivo-
čejšího a nejmocnějšího panov-
níka, že jest jako nejnižší jeho
sluha odpovědným tvorem. Po-
vstalo tu kláštery a řádů,
jichžto členové byli spravovaný-
mi učiteli národů ve všech
vědách řemeslech, umělcích
a vědcích, jichžto úsilím pro-

měněrey jako Rouzchrejm prutkem
celé pousté kraje v prutěšené sady, je-
jich zásluhou se stali národové ko-
čující usedlými. Můžeme směle tvr-
diti, že se dědy cíkev osamělá vzná-
šela v prostřed temnosti a bouře
nad propastí, v níž všecka velká
díla dávné moci a slávy pochová-
na byla se národem, z něhož Dru-
há a slavnější civilisace vzniknou-
ti měla. Cíkev z rumu a trosek sta-
ré vzdělanosti, což pozůstávejm a
usilechtilejícím bývalo, opět vzpros-
tila a na základě nové civilisace po-
ložila, a což jakkoliv nemravnejm
bývalo, v zasloužené zapomenutí
uvedla. Za takových poměrů vzniklo,
bilo za jisté i nadvládě papežovo ne-
jen více dobrého než zlého ale bylo
rozhodně blahodárnejm. Kdo by chtěl
za takových poměrů ještě ratiho-
covati rozhodčí stolici Římskou,
komu bych asi uvedl na paměť, že ne-
bylo světa, tehdejšího méně důstoj-
nejm, než osvíceného lidstva za časů Ja-
sarů a Periklů, že se dal spravovati
ti věstkyní pohlickou. U národů, ve-
spolek křesťanských povstalý city ob-
sáhlejší lásky, vědomí jednoho společ-
ného původu. Kdykoli jednotlivec neb
celí národové jsouce nespravedlivě
utlačováni nemohli nikoho na ze-
lém světě, komu by na křivdy své tou
žiti mohli, obrátili se o ochranu k
Římské stolici, kde spravedlivých stes-
ků neslyšáno nebylo. Kolikráte tasili
již celí národové meč, a blahobyt a
štěstí tisícerých rodin měly vydány
býti v pochybnost, tu slovo sv. Otce
vedlo nepřátelské strany v pokojné
meze. — Jiným nemíním oprávněným
důvodem vlivu církevního na pomě-
ry středověké byla převládající mystika,
jící vzdělanost Duchovenstva. Kdo se
staval ve středověku o stavě pedago-
mény, osvětě, umění, vědy a školách?
Vynikající třídy společnosti lid-
ské byli jen šlechtičové, a Ducho-
venstvo. Šlechtic se honil od mládí
až do stáří za zvěří, běčemu jiné-
mu mimo ryttu a zbraň válečné,
mu a lovectví nemu se naučiti bylo by
mu bývalo nejen obtížné ale i han-
bou. Za poměrů takových snadná
by bývala práce spočítati ty, kte-
ří řádně čísti uměli. Kněžstvo
však bývalo jakmile od počátku
hierarchie katolické co nejpečli-
veji, pokud poměry časové toho
připouštěly, odchováváno, cokoli
věděl tehdejší svět, věděl z pravidla
i tehdejší kněz. — Kdoby tedy chtěl
mohutný vliv Duchovenstva oné
doby vykládati za neoprávněný?
Jím jsem chtěl poměrně dokázati,
že vliv církve vůbec na středověkou
společnost byl až příliš oprávně-
ný. Jak jsem dokazoval, že ho cír-
kev „tyranským“ nezneužívala, o tom příští.

MUSEUM.

Buď váš život jedna Boží chvála, Slastí Christus tužbou cnosti krása
Chotí církev a mzdou lidí spása. Fr. Sušil.

Činnost Jungmannova v literatuře české.

Bylo to 18. listopadu 1848 večerní dobou, když v Praze na sv. poli Volšanském pochovali muže, jenž patří mezi největší genia národu českého. Převelký byl žal, jenž útrobu každého, svou vlasť, svůj jazyk a jeho minulost milujícího Čecha naplňoval; horoucné bylo to hoře bolem rozrývaného srdce vlastencova, když odevzdán byl chladnému lůnu země muž, jenž nad vrstevníky svými vynikal co učenec, novou dobu duševního vývinu lidu svého zahájující. Než jako tehdáž všeobecné zmocnilo se truchlení každého probuzenějšího nad tohoto muže úmrtím tak i po jednom čtvrt-století všeobecná zachvátila radosť srdce vlastenská, když se slavila stoletá památka narození vzkřísitele jazyka českého. I my máme příčinu, abychom se radovali a vděčnosť památce našeho Jungmanna prokázali; nebo pílí jeho umožněno nám, jazyka svého krásu poznati a poznané sobě vážiti. Za příčinou touto nebude tuším nemístné, pakli stručnými rysy nevýslovné zásluhy Jungmannovy, jichž sobě o kleslý jazyk a literaturu naši byl vydobyl, seč síly naše stačí, naznačíme.

Úpadek jazyka a literatury naší zavinily neštastné události XVII. století. Jejich následkem bylo, že jazyk náš ve škole a chrámě více nemělo místa, že z veřejného života vyobcován; památky literární zničeny a ze země vyvráceny, a onen, jenž v návalu mnohého neštěstí přec zachován, krutá vypovězena válka od takzvaných „vůdcův“ spolku ku vyhlazení a vykutání kněh českých zavázaného. Co však největším bolem srdce naše naplňuje jest, že i od lidu našeho jím opovrhováno. Za okolností takových musel nezbytně jazyk náš velikou na držení své přesnosti vzíti ohrádu a do skrytí se utéci. Vtomto ča, se největšího proň nebezpečí vzbudila Prozřetedlnost Boží, ská několik mužů, kteří nebledějí jeho stav pozorujíce od utonutí jej zachránili. Mužové tito, dobře vědouce, že nedub, nalézne-li se příčina jeho lehce se vyhojiti nechá, jali se jako opatrní lékaři jazyk v posledním tažení se nacházející prohlížeti. Přední mezi nimi místo zaujímá Josef Dobrovský, jenž jazyk náš za vznácnou mateřskou považuje za antiquitu budoucím věkům zachovati chtěl, ani netuše, žeby ještě tolik životní síly do sebe měl, by z popele svého ještě jednou povstáti mohl. Souhrn činnosti jeho jest vědecké ustálení mluvnice české. Při práci této, jíž se byl Dobrovský podjal, vyvinula se netušeně zcela nová věda, světu dosud neznámá, totiž tak zvaná „slavistika“ čili jazykozpyt slovanský. Jelikož se nyní vědě, co, jak se česká slova tvoří, zabezpečeno tím ustálení nových výrazů, genius jazyka se neporuší, čících a nové ideje a pojmy dobře vyjadřujících. Neboť nemělo-li jazyk literatuře několika mužů zůstati, musel i lid s krásou jeho se obeznámiti a k němu láskou zahořeti. Úlohu tuto výborně vykonali Frant. Faustín Procházka a nápotomní, ulice, Dr tak oblíbený V. Kramerius, tento obnovil starou slovesnost a utvořil most ku spojení nové literatury se starou slavnou vydáním sv. Písem a jiných spisů náboženských, onen přispěl, val hlavně spisováním zábavných knih a vydáním historického díla „nová česká kronika“. Práce tyto od mužů mluvnicky vzdělaných vykonaná, ny spůsobily, že potravou Du-

ševní lidu v jazyku mateřském podávanou kruh čtení obecenstva rozšířen, literární potřeby lidu zmýšleny a vzdělávání vědecké žádoucno učiněno.

V tuto dobu obnovy a probuzení padá objevení se Jungmannovo v literatuře české. Jako v šedé dávnověkosti sil, ný Žáboj s vysoké skály luzné vlasti své nivy vetřelci zaplavenny a spustošeny zříval nad žalupolným osudem tímto hoře, ce plakal a lité lidu svého vra, hy z drahé domoviny vypuditi u sebe uzavřel, tak i v nejnovější době Jungmannem náš, vě, dla mluvu lidu svého v šíroší, rých vlasti krajích opět zasaz, vající valně zmeškanou, tíživ, cích chtěl ji spřostiti za ži, votní úlohu sobě vytknul, a, by dílo obrodu s pelivými snesl, zemi započaté k žádoucnému přivedl cíli. Za účelem tímto jal se ihned v mladistvém vě, ku svém na základech nevzdy svrchu jmenovaných polože, ných dále stavěti, neporušťava, je pouze na tom, aby se čeština podle vzorů Veleslavínů, Kocí, nů a jiných obnovila, vzory ty, to za jediné pravidlo přesnosti a ryzosti sloužily a dle nich ne, vé se spisovaly, nýbrž, aby se ta, ké radost učinilo novověkými potřebám, a mluva naše vyššímu vědecké a krásné literatury po, žadavkům přičinpůsobena v kruh ostatních vzdělaných ře, čí evropských povznešena byla. Cíle tohoto dosáhnouti nebylo za tehdejších okolností tak snad, no, jelikož dříve odpor mnohých řečí pěstovatelů na staveném kol, cích, kteří směrem svobodnější, mu jazyka a literatury rozvinu nákladnějším se nesli, překonati se musil. Že směr tento opuštěn a v nový vědecké řeči pěstová, ný umožňující zaboučno, docí, lenu úhlavně „slovesnosti" Jungmannem vzdanou, neboť spis tento jest rukověti pro spi, sovatele, jak by se v češtině za slohu českém vzdělávati měli, by se dřevní jazyka ryzosti opět dodělali. Důležitost a dosah jeho jest tím větší, poněvadž se tehdejší spisovatelé stále dál a dále od přesnosti jazyka české, ho uchylovali, jelikož nemecky myslíti, vyknuvše slova němec, ká přičiněvšími českými pro, nášeti se snažili. Za příčinou touto slavný slovesnosti původ; ce hlavně k tomu poukázal, jak by se rozumným užíváním sta, rých dobrých spisovatelů, těže, mínu z obecné mluvy lidu a ji,

ných slovanských nářečí vad těchto vystříhati mohli.

Než velikánu našemu nepostačovala, by české spisovatele česky mysliti naučil, nýbrž ukázal jim také svou historií literatury české, jakých úspěchů předkové v literatuře se dodělali a jakých nám se dopracovati zapotřebí. Vypravuje v ní Jungmaň, že Čechové plody básnickými valně vykázati se nemohou, a že plody literární řečí vázanou složené chatrné jsou formy podnět tím dávaje k utvoření nové mluvy básnické a k odění plodů starých ve slušnou a líbeznou formu. Obživnul sice parnass český básněmi Puchmayerovými; avšak k pružnějšímu vzletu Kalliope česká křídla svá roztáhnouti nemohla, poněvadž verše doposud podle prosodie přízvučné utvořovány byly. Domnívalit se totiž básníci tehdejší k Dobrovskému u věci této za autoritu držanému se odvolávajíce, že jazyk náš nespůsobilým jest, by se jím verše podle prosodie časoměrné skládati mohly. Blud tento valnou dobu trvající zmizel jako mlha, jakmile paprsky básnických plodů Jungmannových český parnass jasným světlem svým byly ozářily. Plody tyto nám ukazují v světle nejjasnějším Jungmanna co mistra jazyka českého; ukázal on krajanům svým, jakou ohebností a jakou líbezností mluva naše ozdobena jest. Pohledněme k. p. na jeho „píseň rybářskou" jak krásným obsahem tak i ušlechtilou formou vynikající. Jak krásné jest ono porovnání vody roli, lodě pluhu, jak trefně líčí se tu rybáři co lidé prostí bezelstní a spokojení, jenž po smrti vejdou do království nebeského; člověk by mněl, že básník líčí rybáře apoštola. I forma zde užitá jest podivuhodna; jest to totiž forma staroindická „sarrango" nazvána. Než uchvacují-li nás již „původní" básně Jungmannovy, co teprvé říci máme o výtečných jeho překladech z musy anglické, francouzské a německé, které ještě zřejměji mistrovství Jungmaňovo v ovládání jazyka českého dosvědčují? Překlady tyto nás oprávňují Jungmanna „českým Virgiliem" nazvati. –

Avšak pojišťujíli již díla tato Jungmannovi, byl by kromě nich nic jiného nebyl psal, nesmrtelnost v historii vzkříšení jazyka a literatury české, zůstane přec korunou literární jeho činnosti pětidílný jeho slovník, v době třiceti roků spracovaný. Odestřel

Jungmann v tomto arcidíle svém žasnoucím zrakům vrstevníků svých všecku bohatost jazyka českého, všecky ty drahokamy, ty ztracené perle, jež po celá století v rumu požárem strávené budovy jazyka českého pochovány byly. Bezpříkladnou a neunavnou pílí svou podal téměř celý děj každého slova, jeho původní význam, jeho utvoření a skloňování, v jakém spojení od jednotlivých spisovatelů ho užíváno, jeli to neb ono spojení české a správné, lze-li se na toho neb onoho spisovatele spolehnouti a. p. Dílo toto jest pravým sloupem, o nějž se opírati jest každému, kdo správně česky psáti se snaží. Málo který národ může se honositi dílem takovým, které by poklady řeči pěti set let v sobě obsahovalo.-

Než hluboký genius Jungmannův s neumornou pílí sloučený neprospíval by nám k ničemu, kdybychom z plodů jeho těžiti se nesnažili. Učme se tehdy milení bratří stejnou pílí jazyku mateřskému, ponořujme se častěji v bohatost a rozmanitost přesných forem a skladeb jeho, osvojujme sobě toho, čeho se nám nedostává, bychom jednou, až se nám vznešeného onoho úkolu dostane, důstojným rouchem slovo Boží odívajíce v lidu péči naší svěřeném upřímnou a neoblomnou k církvi a vlasti lásku vzbuditi a upevniti mohli. -

Církev katolická jediný pravý základ a obrod třídy dělnické.

(Pokračování.)

Pohleďme se však již po příčinách těchto smutných svrchu uvedených úkazů třídy dělnické a vizme, jak se stará o dělníka věk náš, jak se starala a stará povždy církev katolická. Věk náš nemálo se vychloubá pokrokem u vzdělanosti a honosí se osvětou nade všechny věky pominulé. Svoboda stala se více méně obecným heslem; ve jmenu jejím káceny trůny, bořeny chrámy vyvracovány oltáře; ve jmenu svobody, pokroku a civilizace válčí spolu časopisci a literáti, průmyslníci a obchodníci; ve jmenu trojice této vyvěšují korouhev a k ní svolávají socialismus a komunismus, předpovídajíce nový

ráj stoupencům svým. A způso-
bilo to mudrování věku naše-
ho již co dobrého? Kádi se na to
podíváme, napraví-li ty zlé po-
měry ta jistá moudrost světa,
aneb ta hanobená a tupená
církev Kristova, která zrušila
otroctví, pozvedla vědy, zřídila
ústavy pro řádné vychování a
vzdělání m[illegible]ádeže, vystavěla do-
my pro zaopatření chudých a
sirotků, pro ošetřování nemoc-
ných a jiných ubožákův. A co
zjednalo národům žádoucí po-
koj, co uvedlo opět pořádek, ne-
li učení církve katolické? Již
nejednou potvrdila se slova,
královským prorokem proneše-
ná: „Kámen, jejž zavrhli sta-
vitelé, tenť učiněn jest hlavou
uhelní." – Po Božím zákonu
stává sice jistých rozdílů me-
zi lidmi. Avšak vedle téhož zá-
kona pán nepán, bohatec a
chuďas jsou vespolek bratří-
mi. Bůh sám jest jednomu
i druhému otcem, jednoho i
druhého stvořil k obrazu a
podobenství svému, toho i onoho
obdařil duší nesmrtelnou, ten
i onen povolán k životu věč-
nému. Rozdíly, jichž stává, vše-
liké stavy, v něž se společnost
lidská rozchází, nedotýkají se
vnitřní podstaty člověčí, nýbrž
toliko vnějších poměrů společen-
ských a mají přispívati k tomu,
aby den ode dne zmáhala se me-
zi lidmi vzájemná láska, množi-
la se čest a sláva Boží. Z lásky
k Bohu rodí se láska k bližnímu,
a jedině tou mohly by se zhojiti
rány věku našeho. Již ale, přilo-
žíme-li toto pravítko zásad kře-
stanských ke skutečnosti za na-
šeho věku nelze tajiti sobě, že svět
hrozným způsobem ku předu se
deře. Co svět světem, nikdy ještě ne-
povznesl se průmysl v té míře ja-
ko za dnů našich. Velikolepé, roz-
sáhlé dílny pnou se k nebesům,
všudy musejí živlové více než kdy
jindy sloužiti lidem, a ku pro-
spěchu jich silami druhdy ne-
tušenými konají se práce ohrom-
né. Po šíré Evropě nenajde se ze-
mě, ve které by nebylo továren
podobajících se městům. Vstou-
píš-li do nich, na sta lidí hem-
ží se tam mezi stroji rozmanitý-
mi od rána do večera, od soumra-
ku do svítání. Co jsou dílny bý-
valé za předešlých dob proti těm-
to velikánům? Co mistři mi-
nulých věků proti pánům, kte-
ří vládnouce stotisíci, ano milli-
ony na sta, na tisíce dělníků
pod svými rozkazy mají? Neby-
lo-liž by jim snadno, kde tolik li-
dí pod jednou střechou pracuje,

pod tímtéž krovem otevřiti jim
prameny pravdy a vzdělanosti?
Není-liž to povinností, důstoj-
ným způsobem odlukovati se
bratřím, kteřížto prací ruční
a potem svým dobývají vždy
nových pokladů možnému ve-
liteli svému? Nevšak víme, ja-
ké se dělníkům dostává odmě-
ny. Všimněme sobě pány, kteří
vládnou v ohromných dílnách
těchto. Jsouť to na mnoze li-
dé, kteří, byvše chudí i pokřtěni,
bohužel vyšší dali zákonům
evangelia Kristova, zákonem je-
jich jest zisk, modlou měšec, bo-
služnou rozkoš. Jaco div, že pak
váží člověka téměř tak jako ji-
né stroje? Jaco div, že nic netuší,
nic slyšeti nechtějí o dávném, o-
nom a stálém bratrství všech
potomků Adamových? Dnes se
odřekli Boha a pravdy. Stálo,
věk, odřekne-li se pravdy, počne-li
válčiti bojovati proti pravdě,
potřebuje také čím dále tím více
i cit lásky k bližnímu a ustává
se nelidským a ukrutným. Kdo,
věčenstvu. Rychla, vášnivá, náru-
živosti zaujímají pak celé srdce,
všechny myšlenky jeho, a takovým způ-
sobem málo mu na tom záleží,
bynou-li třebas i jeho přímou hlídé
ubozí v tisících nevěstech.

Ve tak, nyní brzo na opak jest
to v církvi. Bůh, který se vtělil z
lásky k člověčenstvu, toutež láskou
nadchnul a duchem milosrdenství
opatřil se, církev svou, která z lásky
a milosrdenství všemožné pomo-
ci usiluje každému nabízí, každé-
mu podává a uděluje pravdu, aby
pravdou všichni přišli ku svobodě
věčného života. Protož setkáme se, co
církev radí, konejme, což velí Pán,
pracujme, bojujme obnovenými
silami mohutné obětovné lásky,
hotovi ku každé oběti, jakť nám
to káže Bůh.

Vizme ale, jakým způso-
bem se v přemnohých továrnách
šetří zákonů církevních. Zvonek
v dílnách těchto nevolá nikdy k
modlitbě, vždy jenom do díla - do ro-
boty. A jaké živobytí vede se tu den
po dni, rok po roce! Jsou továrny,
kde se kroupě nic nevěří o svátku. Den
po dni robotí dělník za mzdu vy-
sazenou, až mu ochábnou síly, a
on se octne buď ve všeobecné nemoc-
nici, aneb na žebrácké holi. Dja-
ký život jeho první než dospěl ke
takovému konci? Mnohý již ja-
ko pacholek musel do továrny, nu,
šel tam první než poznal, co jest
škola, co chrám Páně. Chatrná
známost z náboženství bez jádra,
bez kořene, musíte brzo vyhynou-
ti, uprostřed dospělých roučkačů,
neboť kvas dávných bludů a ne-

řesti mnohonásobných kýše a
rak nevěry, bezbožnosti a nemá
vosti věcí Božských rozeznává se
mezi lidmi. Netřeba ukazovati
na smutné znamení hlubokých
ran, dotčeným rakem prozra
zených. Vždyť potkáváme se se ne
blahým ovocem netečnosti, ne
věry, bezbožectví. Facholičtí není
ještě mládencem a bohužel již
se topí v prostopášnostech, kte
rými hyne časné i věčné blaho
lidské. Kazyknáb všemu se přiučila,
du a podle návodu starších robot
níkův, opájení smyslů stává se
mu potřebou. Naučiv se pracova
ti jenom pro tělo, hyne na duši i
na těle. Po celý den v dílně pou
chem a prachem obklopen vyhá
zívá, aby tíž hledat odpočinku,
avšak nikoli pod vlastní stře
chou — té nemá — nýbrž v hostinci,
kde mu z pathologických a přiroze
ných příčin nelze zdatně se ani
na těle tím méně na duchu. Kdo
by se neděsil, povšimnuv si sobě tako
vých, kterými se obklopují
dělníci, povšimnuv si sobě lidí ubohých,
kteří zacházejí do nich a vy
cházejí z nich. Bolestné podívání
na tyto ubožáky, jich tváře a
znaky tě již přesvědčí o tělesném
chřadnutí a mravním hynutí
Soluňa bratří. Pravda sice, že děl
níci v našich dílnách dopo
sud nepadli ještě tak hluboko jako
v Anglii, kde většina dělníků již
v patnáctém roce umírá, a sto
letí letý již stařec se stává. Mezi
dělníky našimi nalezají se sice
tu neb onde ještě vzácní šlechetní
lidé, kteříž při pracujíce pracují
s Bohem a hodiny popřádání k od
dechu vpočisobě Bůstaněšským
vzasvěcují. Avšak mnoho-li jest
jich? (Pokračování). —

Opodna.

Číslo I. Počevalem č. p. Ježíš Kristo.
„Výborný to článek dle obsahu i dle
formy." — „Malý jen hloučeček" — Věrných
katolíkův není jen „malý hloučeček", jest
jich v pravdě mnoho milionův a jsou
většinou v lidu, avšak nevystupují
u veřejnosti s takovým křikem jako
„hloučeček" nevěrců. m. činitelů lépe
činitelí." —
„Lichý náhled a neupřímnost.:
Dobré myšlénky v příčině věčném rou
cho." — m. zvráda — zvrada," — m. smut
né jest. Abyš slyšeti — „smutno jest slyšeti;" m. nestranností „všestranností"
m. dle svého mínění — dle jeho mínění,
m. zkoubkiny „zkoubkyni" — m. lstěn
„přelstěn". — m. ustavičně „ustavičně"
Církev katolická j. p. v. a. o. t. d.
Dikladná a všestranná dokona
lost to práce." — m. koubným „zkoub."
m. sející „zející" m. vydobil „vydobyl". —

Brest p. pr. M. Kochánka.

MUSEUM.

Buď váš život jedna Boží chvála, Slastí Christus tužbou cnosti krása
Chotí církev a mzdou lidí spása. Fr. Sušil.

Přátelství.

Znáš tu krůpěj s nebes výší
Ježto ples v nás sladký budí,
Bouří plná ňádra ztiší
Slast rozsívá v naší hrudi?

Toť přátelství vzácná růže,
Ježto věčně líbě voní
Pro jíž ztrátu puknout může
Srdce, oko slzy roní. –

Dvé-li srdcí bolest cítí
Polovic jí každé mívá
Dva když radost nás roznítí
Dvojnásobně nás zahřívá.

O pěstujme se vší pílí
To milostné přízně kvítí!
Když nás v přízni nic nezmýlí,
V ráj se změní naše žití. –

Obrázky z výstavy světové.

Uplynuly již prvý i druhý den listopadu, dni to, o něž světová výstava ve Vídni jest prodloužena. Opustili již navštěvovatelé ohromné síně výstavní, není jim již více dopřáno prohlížeti si výrobky jednotlivých zemí, porovnávati práce těla i ducha jednotlivých národů, kochati se v uměleckých dílech mužů proslulých, obdivovati dávné památky po slavných předcích, ano již nemohou procházeti se mezi vystavenými předměty, uzavřen jest již přístup k nim. Prostora výstavní však

posud ještě opuštěna není. Tu kterýž se ještě množství lidu, kudkoliv dříve k vícero míst zamíření, jící spojuje se v jedno, mocné její nerušky daleko po vrškolí množstvím světel ozářeném se rozléhají. Posledně se tu ještě ti, sícové shromáždili, by přítom, ni byli ukončení výstavy, by výstavu pochovali. Mnohý z přítomných vojistě smutným, a zamyšleným okem dívá se na slavnost tuto. Kdož ví, co všecko očekával od výstavy, a nyní ukončena jest již tato, zmáděje jeho doposud nevyplněna, ano středem snad i sklamána, buď že nevyhověno jeho ctižádosti aneb jeho lakotě. Snad dosti pečuje nežes nestrávil za čas výstavy do kapes svých? Však se dopo, sud nemá dosti. Jak by se tedy nezmoutil, když konec učiněn jeho výdělkářství a šizení. Ji, ní dále, zvláště, onino jinnež svě, tlo bylo usporádání a vedení výstavy nemají též mnoho pří, činy se radovati, vidouce nyní konečný na právě příliš skvělý jí, jí výsledek. Nyní naklíčejí, že to neb ono lépe mohli zařídit, že tu neb onde jinak jednati měli. Tito chyby učiněné, pakli totiž jaké uznali, sami sobě přičísti si mohou. Než jsou zde i takoví, kteří vším právem dvrdili se mo, hou, vždyť nejsme zde nedošli za své korlivé přičinění zaslouženého chvá, by a odměny, nýbrž jejich slávu odňal a odnesl jiný. Konečně i ti, kteří z jakéhokoli jiného příčiny nemohli doposud prohlédnouti si předměty vystavené a kteří nyní, ač by rádi ještě dleli v síních výstavních, touze své více vyhověti nemohou. Rádi by náleží, tého prospěchu a poučení z výsta, vy dosáhli.

Však ne všichni po takovém to poučení toužili. Mnozí jen pro, to výstavu navštívili, by se tam pobavili a obveselili, o něco vyš, šího, jak by učitelé nějakéž pro se, be a pro jiné příhody mohli, o to se nestarali. Takovíto navštěvo, vatelé výstavy, a těch jest počet znamenitý, i dnes se tu ještě shro, máždili, vždyť vhodná tu pro ně příležitost se naskytla. Jak dří, ve tak i nyní pohlížejí lhostejně na ukončení výstavy, zasmušilost nějakou na nich pozorova, ti nelze. Nepřístupní jsou uvažo, vání, nepřístupní citům vzne, šenějším. Jim byla výstava pou, hou – komedií, oni zaplatili vstupné, dívali a někdy i podi, vili a zasmáli se a pak opět ode, šli. Jejich touze bylo tedy vyhově, no, zda-li ale výstava dostála

účelu svému, zda-li vykověla zemi, vykověla jednostlivým náro-
dům a všeckerému lidstvu, zdali skutečně k pravému pokroku a
vzdělanosti něco poskytla, čili nic,
o to pranic se nestarali a proto
i nyní pranic jim na tom ne-
leží. Jenom jediný následek výsta-
vy, který by myslí jejich pokrou-
ti a jistě i nemilo jich se dotknou-
ti mohl, zapravení tolik nákam,
ných útrat, jež výstavba stála,
se jich málo anebo pranic netýká,
a proto není divu, když tak ne-
všímavými a chladnými býti se
ukazují. Vždyť oni nepřišli sem
proto, by uvažovali a rozumova-
li, oni přišli, by se dívali, slyšeli,
zkrátka by chvilku své ukojili.
Než co divného se takovýmto li-
dem lhostejným a nevšímav-
ým? Vždyť takovíto nejsou nic
neobyčejného. Obzvláště dnešní-
ho dne, v den to dušiček, kdy cír-
kev památku všech zemřelých
koná, na všech hřbitově hoj-
nost jich nalézti můžeš. Není hřbi-
tov dnes opuštěn jako jindy není
zde dnes tak trudno a smutno
jak obyčejně, nepanuje zde tako-
vá hrozná temnota jako časem
jiného v tuto večerní dobu, ano
nedá se býti dnes hřbitov tak
krásně plným a strašlivým. Hrůz
v přehrásnou zahradu zdá se být
ti proměněn. Věnce z kvítí rozma-
nitého, obrášlují poslední lůžka
zesnulých. Kříže náhrobní a ji-
né pomníky ozářené jsou světlem
tisícerým. Než není zde tak veselo
jak by na první pohled se snad
zdálo. Černá barva, barva tesmut-
ku zde všude převládá. Pod pomní-
ky ozářenými, u hrobů ověnčených
by bůh ne i zhusta přečtu a, onde
spatřiti možno osoby truchlící.
Zde mladík u hrobu matičky mi-
lené rozjímá a v plné míře jsouc
vá ztrátu již utopěl úmrtím
jejím, vidět v oku jeho bolest, jež
jej svírá, tamo opět lká choť nad
hrobem manžela svého, tamo po-
hlíží stařec již stříbrovlasý na
hrob milé dcery své, okem sice
pevnějším však slzou zrosenějším,
kdežto vnučkové jej provázející
ani tušiti se ještě nezdají, jak
drahá jim osoba pod zemí tou
to odpočívá. Blaženější jsou, dět-
ka tato, pokud ztrátu pro ně
nenahraditelnou necítí a ne-
pozorují, pokud lhostejně a
tváří ještě veselou pohlížejí na
svou rodičelku své. Jinak ale jest
to s těmi, kteří lhostejně, podobně
jako dítka ona, necitelně, ano
snad i vesele a dovádivě kráčí
již vedle hrobů, kteří však již zná-
ti a rozvážiti mohou památku
dnešní, kteří tedy lítost a zármu-

teh by cítiti mněli ve vnitřku svém,
a byltby již sami nemněli skuteč-
ně žádné příčiny smrt nečí
opovrhávati, aspoň by útrpnost
s bližním svým tuchlícím cí-
titi měli. Než k věčnému tako-
vému nemají ani času, aby se
vnoutili, proto oni na hřbitov
nepřišli. Účelem jejich bylo, by se
zde obveselili, lidi jiné spatřili,
osvětlení a ověnčení hrobů pro-
zoumili. Věděli oni, kdo nej-
lépe a nejnádherněji hroby obdě-
lil. Však nejen ně, ani nejmenší
známka žalu na tvářích jejich
se nejeví, jim ani na mysl nic
nepřipadne, aby na zemřelé spolu-
bratry své modlitbou nějakou
byť i sebe menší vzpomněli. Ba
mnohý snad ještě s úsměškem
ano snad i s opovržením pohlí-
dá na ty, kteří láska k zesnulým,
láska k Duším Drahým nesmrtel-
la přivedla a kteří útrpnost s
Dušemi těmito cítíce nyní nad
hroby jejich vroucí modlitby k
nebesům k Otci milosrdenství
a slitování vysílají. Hč tako-
vých vysmívačů mnoho nenaj-
lezneme přece upříti se nedá,
že velký a znamenitý počet jest
těch, kteří bez, všeho účelu hřbi-
tov navštívili a kteří bez vše-
ho užitku neprospěšně ani Du-
šim zemřelých, ani samým so-
bě dosud odcházejí. Mohlit' zaji-
stě tu vzpomenouti na smrt,
na pomíjejícnost a nestálost
všeho pozemského a takto pou-
čeni mohlit' se polepšiti a nový
život započíti; než tvrdého jsou
ce srdce nepoužili příležitosti
jim se naskýtavší k pouučení
se, právě tak jako onino lehko-
myslníci ve výstavě. Jak tito
tak i oni dosáhli sice co si byli
sami přáli, smyslům jejich jest
vyhověno; však účelu, kterému
zřízena jak výstava tak i pa-
máťka Dušiček původně a
zvláště ustanovena byla, nedo-
sáhli, ani zřetel svůj k věčnosti
nejmě obraceli. Veselé vešli jedni
na hřbitov, druzí do síně výstavní,
veselou myslí pozírali, přikol, sebe, a uspokojenou
myslí zase odcházejí. Ne tak ti,
kteří s klavou sklíčenou, zár-
mutkem obtíženou kleče na
hrobech svých Drahých, ne tak
ti, kteří plnému smutnému kledí
na hrob sklamaných svých nadě-
jí. Onino stojí na hrobech Dra-
hých, předrahých osob, kteréž
krutá smrt jim vyrvala, kteréž
dobrodiní jim prokazo-
vali a ještě i prokazovati
mohly, aneb osob, jimž sami
mnohé služby prokázati mě-
li, avšak povinnostem svým

buď zcela neb málo jeho vykově-
li; – Sítě pak smutní, pomíchadě
naklížejí, že ukončením výstav-
vy odjmuto jest jim mnohé z to-
ho, z čeho během výstavy prospěch
duchovní i tělesný dosahovali,
neb že konec učiněn všemu-
mu, z čeho prospěch hmotný
jim kynul, co žízeň a dost jejich
ukojiti mohlo, neb konečně,
že nemohou více již smahu a
píli svou pěstovati výstavě,
že nemohou nakupiti, co za-
nedbali. Než dosti o tom. Pozor-
návati nyní jeví při ukončání vý-
stavy a na hřbitově, v Deru-
šičce, mezi sebou jsem vlastně
nemínil, vždyť by se tu snad
pro jiné mnohá patrná rozdí-
ly vysvrkované míře užiti
mohlo výroku „Omnis com-
paratio claudicat.“ Podal
jsem tu jen obrázky, které z
prostoře výstavní a na hřbito-
ně velkoměsta Kéne hřbitově
v tuteč tehdejší době spatřiti
možno bylo a které v Deru-
šičce při ukončení výstavy na mysl mi
připadly. Že oba obrázky mnoho-
kéne se shodují upřímě se nu-
míže. Zde i tam prostora mno-
stvím světel ozářená, zde i
tam lidu množství okomné,
jedni truchlí, jiní lhostejně
vířící sebe pohlížejí, jiní se ve-
selí, zde těla mrtvá očekávající
budoucí z mrtvých vstání, oče-
kávající život nový, tam všeho
druhu předměty vystavené, jež po
nějaký čas tenčeji jako ladem zde
ležely, a jež nyní brzy pravé místo
pravý svůj obor, k nemnohým pouhý
neb k nemnohým, uvčeny jsou, na-
stoupí. A protož pohledneme-li
na podobnost obou těchto obrá-
zů, nutno nám seznati, že ukonče-
ním výstavy v Deru Dušičce, ač-
koliv sice touhou jeho národou
stalo, výstavě jakéhosi zvláště-
ního rázu se dostalo. Než ne-
chtějme nyní déle uvažovati konec
výstavy, bez toho nejsou ráno
ještě, ačkoliv již ukončena jest,
úplně známa všechny její výsled-
ky. Vezměme těžko dopadnuvší, čeho, vše-
ho výstava příčinou byla, a
ještě bude. To ještě vše, rouškou
budoucnosti zakalené jest. To
však předce tvrditi můžeme s
jistotou, že výstava k mnohé-
mu dobrému byla, a že mnozí
ji děkovati mají mnoho, jeli-
kož se mnohému přiučiti mo-
hli. Jak ale jednotlivcům, jak
jednotlivým zemím a národo-
ům vykověla, jakého užitku
jim přinesla, to posouditi jest
nejen obtížné nýbrž zde v li-
stě tomto i nemístné.

(Pokračování).

Následky únorové francouzské revoluce pro Evropu.

Červencová revoluce, jenž dne 28. července r. 1830 vypukla a reakcí Karla X. a konečně povýšením Bourmont-a zrádce u Waterloo za ministra vojenství a za nejvyššího vůdce vyvolána byla, měla za následek, že národ z libovlády domu bourbonského vymknuť a občanské království, jež za zásadu národní přednosť sobě vytknulo, v život uvedeno. Vláda Louise Filippa mnoho slibovala; než náděje, že žalostný země této stav všechny strany usmíří a že se vespolek vynasnaží, aby zemi pomoci poskytly, se nevyplnila. Národ brzy poznal, kam vláda směřuje, brzy uviděl, jak jeho svaté zájmy nohama se šlapou, a jak stesky jeho u vlády oslyšány bývají. Protož všemožně usiloval, aby místo vlády, jenž sílu a trvalost neslibovala a jejížto zákonitosť v pochybnosť se uváděla, vláda nová zřídla trvalého se zavedla. Avšak, než podobného něco ve skutek se uvedlo drahně času uplynulo. Zatím na všech stranách přípravy se dály, až konečně dnové 22. 23. a 24. měsíce února r. 1848. revoluci novou vyvolali, jíž vláda občanského království přemožena a na místo její republika v život uvedena.

Než jakkoliv červencová revoluce dosti mocnou byla, by všeobecné evropejské hnutí vyvolala, předc ještě mnohem výdatněji za všeobecného kvašení a za všeobecné opozice působila revoluce únorová. Za příkladem jejím povstalo též v Italii, Německu, Polsku, Nizozemsku a Švýcarsku velké stranění, mysli lidu byly pobouřeny, národní cit uražen. Za takového stavu věcí nebylo divu, že horující povahy, nepolitické hlavy, demokratičtí blouznivci, přátelé svobody beze všech mezí si ideu všeobecné evropejské republiky s odstraněním všeho národního a náboženského rozdílu s heslem: „svoboda, rovnosť, bratrství" utvořili. – Odhalení strašného marazmu, mravní a fysické slabosti, roz-

vikladného života stran způsobila vzpoury a povstání ve více střelištích řemíků. Každý chtěl být svobodným, od nižádné vlády ni světské ni církevské závislým.

Takové počínání si utvrdilo dílo šířitelů a jejich nadějích; propaganda, jenž ve francouzském světovém městě Paříži místa a střeh nalezla, rozmítila revoluční okeře a rozšířila republikánskou ideu pod rouškou socialismu a komunismu, uliduu třídy nižší. Demokratičtí bouřlivci a přátelé svobody se, znali, že by revoluce jinní vyvolána ledace celou Evropu vzestiknouti mohla, a proto rozmnožovali a podporovali revoluční hnutí, kde jen mohli. Semeč jejich brzy půdu svou našla a první ovoce v Německu, a sice v Badensku přinesla. Celý politický život, jenž Badensko již dříve ostatním německým státům předkovalo, zdál se jim nyní vhodnějším místem být, kdeby propor pokroku a novoty vztýčiti mohli. Petice za petici zemským stavům předložena, svoboda tisku bouřlivým způsobem požadována, o přísežný soud, o občanskou svobodu, jíž by svobodno jim bylo, po své libosti zastupovati, celstvo sobě volit, a o německý parlament, jenž spolkovému sněmu vládu zastupujícímu na roveň postaven býti měl, zasazová, no. Návrh tento, by německý parlament zvážen byl, již dříve Bassermannem - em mužem svo, bodomyslným a všeho náboženství prostým v Badenské komoře učiněn. Vláda Badenská nejen tolikáte požadavkům vyhověla, nýbrž i ve spolku s komorou zvláštním zákonem peše, ní feudálné břemena zrušila a všechny úředníky a dvořeniny lidu nemilé odstranila, podobně pruští i poslanecové své mandáty složiti, a lidští nové po své chuti zvolit.

Příklad Badenska brzy i v jiných státech následován, kdež též požadavky byly pomálu přijaty. Ve Würtemberku, Sasku a jiných státech byli zástupcové liberální opposice na místní stavská křesla povoláni, a otěže vlády do jejich rukou vloženy, stavovské reprezentanty odstraněny, obmezené volební zákony proměněny, spolkový sněm ve smyslu liberální přátelům, a liberální důvěrníci k rukám nové spolkové ústavy přidělení. Než jistého právě tažstvo liberálové posud nemělo, teprve až se převraty ve Vídni a Berlíně udály, dosáhli svého cíle. -

Jako Ludvík Filipa a jako za časů Marie Terezie všemocný saský ministr Brühl tak pohřbil nyní sešedivělý kníže Metternich v diplomatických jednáních zapletené státní moudrosti za nejvyššího státníka a vůdce národu. Jeho slova, jeho rada byla od německých vlád za pevnou brnu a všemožno o to usilovalo, no, by šlépěji jeho následovati se mohlo. Než ačkoliv mocnářem, obdivovaným a v diplomatice zběhlým, přec zdravému náhledu pouhodu popřáti nechtěl, nechtěl totiž moc duchu časové, hovořiti, domnívaje se, že základy policejního státu dosti pevnými nejsou, aby náporu myšlenek svobody odolaly. Pojem státní moci a velikosti tak mocně se u mého zakořenil, že ani nepozoroval, jak literatura liberální jako nějaká lavina do zemí rakouských se vloudila a zdánlivou státní stavbu nesčetné obdivovatele získala. Kníže Metternich jakož i jeho přítel Gentz žil dle zásady: „Ten, kdož nemá dobře přežvýkané, pomáhá muže pohromadě držeti.“ – Než i on se ještě oné potopy dočkal a brzy mu zvěstovala hodinka konec jeho vlády. Zpovědníky z Taříže pobouřily myšlenky lidu v celém císařství. Dvě pařížské revoluce nejprve stavové uherští za svou přijali, a stavovská duše své vlasti, obnovení své ústavy, zrušení daně, osvobození od příspěvků k rakouskému státnímu dluhu a neodvislý stav branný, moci své žádali. Totéž dálo se též v Praze, kde za předešlého roku stavové pražští příliš uvažováni a ve svých právech zkracováni byli, a konečně ve Vídni samé, kde v březnu rakouští sněmové se byli sešli. (Pokračování.)

Opona

Číslo II.: Pius III. a Napoleon I.

„Výborný obsah i vyšetřená dikce.“ Sloh. m.: „nímuž“ – „jímuž“ – m.: theopkilanthropistů „theopkilanthropů“ m.: místa vzýváme-vroucného „místo vzývání“ m.: nímuž“ – „jímuž“ m. rozhodnuté „rozhodné“. – m.: slavnou „slavnou. –

Obrana: „Úplně k věci přiléhavé.“ Sloh. str. 15. 3 řádek s vrchu m.: moci: „moci“ a 5. řád. pod. m.: Klášterů „mnoho Klášterů“. – m. převládající „převažující. –

Číslo III. Činnost Jungmannova: „Obrázek výborný i dle obsahu i dle formy.“ – m. „nalézáme-li“: „nalezneme-li“, m. pochází: dá.“ po slovech „oblíbený P. Kramerius“ m.: tento „onen“ a místo „jí“ m.: onen tento.“ –

Dikt. p. prof. Rochánka

MUSEUM.

Buď váš život jedna Boží chvála, Slastí Christus tužbou cnosti krása
Chotí církev a mzdou lidí spása. Fr. Sušil.

Úvaha o novém roce.

Krátká jest doba, která člověku k životu vyměřena jest; uplyne několik let, a člověk jižjiž stojí na rozhraní, které život jeho vezdejší od věčnosti odděluje; leta jeho řinou se bez přestání a jedenkaždý musí chtěj neb nechtěj ku předu, musí se blížiti onomu okamžiku, kdy mu se světem se loučiti bude. Pravdu tuto stvrzuje nám naše vlastní si počínání; neboť nenalezneme nikoho, kdožby úplně se stavem svým spokojen byl, kdožby sobě přál, místo, jehož se mu prozřetelností Božskou dostalo, stále zaujímati. Každý touží po něčem vyšším, s čímž však jakmile toho podosáhnul, opět jiné spojuje tužby a snahy ducha svého. Než veškeré tužby naše mají soustředěny býti v jednom cíli, jenž jednomu každému z nás vyhlknut jest; cíle tohoto dojíti má býti životní úlohou naší. Bychom cíle tohoto se zřetele svého nespustili, upomínají nás rozličné okolnosti a případy, mezi nimiž neposlední místo i den dnešní, den to první roku nového zaujímá. Mocným hlasem volá nám den tento co milník na dráze života vstříc, že jsme opět značný kus cesty ušli, a že snad za nedlouho se nám octnouti bude tam, kde z vladařství svého účet klásti budeme. Mocněji než kdy jindy zaznívá dnes v den první roku nového, kterého jsme dožili nevědouce, zda-li i poslední naším slouti bude v nitku každého pravého křesťana

ozvěna výroku Páně: „Bděte a modlete se" (Matth 12.36). Slova tato vztahují se sice popředně na naše vlastní posvěcení, na péči totiž, již jeden každý o svou vlastní spásu míti musí; a však již přirozená láska k bližnímu káže nám i o blaho bratra svého, seč síly stačí, se starati a jemu ku spáse napomáhati. Jest to povinností každého pravého křesťana o to pečovati, by vůle Boží všude plněna byla a říše Božská vždy více a více mezi námi rozkvétala. Který pravý syn církve katolické nevztahoval by slova ona: „Bděte a modlete se" sám na sebe, na vlastní podíl, jímž ku prospěchu a blahu církve přispívati zavázan jest? Kdožby, vida křečovitou píli nepřátel a zhoubců našich se ostýchal, hbitě ruce své k dílu přiložiti a dvojnásobnou odhodlaností v díle tomto setrvati?

Než je-li již každý syn církve ku hájení matky své zavázan, co máme teprvé my dnes v den roku nového říci sami o sobě, jimžto dříve neb později péče tato výhradně svěřena býti má, v jichžto ruce vznešený onen úřad apoštolský odevzdán bude? Co máme na mysli své přemítati dnes na prahu roku nového, v němž tužby a snahy mnohého z nás, které po dráhnou dobu veškerou mysl naši ovládaly a nám síly dodávaly, uskutečněny býti mají? Nic jiného než co svrchu řečeno: „Bděte a modlete se." – Bděte zvláště za dnů těchto, kdy církev sv. od nepřátel ze všech stran sevřena, a sv. Otci veškeren majetek hmotný odjat jest. – Bdění, t. j. bojování, strádání jest ono věno, které Vykupitel náš církvi své zanechal; branou bojů a pronásledování vidíme církev sv. ve svět tento vstupovati; nad krví zbrocenými popravištěmi hrdinných vyznavačů první chrámy k nebesům se vypínati. Boj a pronásledování jsou nerozlučným průvodčím církve sv.; ano směle tvrditi můžeme, jsou poněkud i oznakem církve pravé, církve Kristem založené; z bojů těchto lze věrný církve syn poněkud i útěchy a živého přesvědčení čerpati, že církev, v níž se nalezá, jedině pravou jest; neboť Zakladatel její jí mimo jiné i známku tuto zanechal, kterou během veškerých téměř

století minulých na ní znamenáme. Dlouhá řada století křesťanských dokazuje známe, že svět, hvadně církev katolická to byla, proti které ostří veškerých blu- dařů a nepřátel obrácené byla. Nepřátelé ji znávají a jednáním svým dosvědčují, že pouze církev katolická zamýšlena býti může, za příčinou tou, by známé, kterou tuto pannu Boží v pochybnost uvedli, neodvažují se, stav věcí překrucující, tisícerou, oznámenou světu hlásati, že ani to jsou jinými, že se od církve bezprávím činí, jichžto vznešené jí znaky dopustu neuznávají. Nepřátelé a odpůrci, a ti dosti zmučení jsou se býti prokázali za zlosti- nosti touto původní od „ot- ce všech lží“ výborně dosvědčili, nic nečeho nepodařilo se jim do- posud lid tenaty a překludy svými tak zaslepiti, že by v pravdu slov jejich věřil a cír- kev sv. za obhájkyni veškerého blahobytu, za učitelku té neb onne národnosti považoval.

Jest za dnů našich mnoho spojenců, kteří prapor svůj proti skále, na níž Kris- tus církev svou byl vzdělal, pozdvihli a sobě za úlohu uči- nili, ji přeměniti, ji přeměniti ve svědčících vyvrátiti, a po- zvolna i z středu lidu vyhladiti. Papežství místa mezi mi- zejícími bez odporu samovládař- čilo, absolutismu a lichému liberalismu, spojenectví sice nepřirozeném, avšak — zdá se církvi stejném — vespolek nebez- pečné se počínající. Než nepřiroze- né spojení toto snadno se dá ve- světliti, oba spojenci hovící těžko rádi, oba mají vespolného nepřítele. Oba totiž prohlašují „nadvlastní státní“ za tábor, jak světský tak i náboženský, stojí za nejvyšího soudce, je- muž se jeden každý bezvýjimečně podrobiti musí, i v tom se, spolek úplně souhlasí, že vlády moci státní nikoliv sice nemá, ležící, určovati, o tom neb onom- poddaný věřiti, jaké náboženství vyznávati musí, že, však ne všem, co se působení zevnitř, nýbrž dalších, veškerá právomoc, nad jedince a pouze státu pří- slušší, jsou ta zásady, kterýchž, kdyby všestranně uskutečněny býti měly, nezbyde než veškeré prav- dy křesťanské pozvolna vyhu- biti musily. Proti nám nelze církvi a slušnému jejím mlče- ti, jichžto svatou povinností jest, pravdu směle a nezkrá- ceně hlásati, onu pravdu, kterou nižádným osobním

choutkám a tělesným náruživostem nepodlehá, a nikoli z pramene ducha lidského, nýbrž pouze ze zdroje vší pravdy, který nám příštím Spasitelovým otevřen byl, vážena býti může. I mnohému z nás dostane se již během roku tohoto vznešeného povolání, vřaděnu býti v šik neohrožených bojovníků Kristových. I nám zakoušeti bude mnohého odporu ze strany nám protivné, avšak vše překonáme, pakli sobě dnes a budoucně častokráte na mysl uvedeme slova svrchu pronešená: „Bděte a modlete se". –

Obrázky z výstavy světové.

(Pokračování).

V předešlém měli jsme hlavně ukončení výstavy a výsledek její na zřeteli. Vraťmež se nyní poněkud zpět do doby, kdy volný byl ještě přístup v síně výstavní, do doby, kdy množství cizinců ze všech končin nelitujíce ani dlouhé cesty ani času drahého, ani peněz do Vídně buď ze zvědavosti, buď z pravé vědychtivosti se hrnulo, jen aby vyhlášenou výstavu spatřiti mohlo. I mne lákala Vídeň k sobě. Příležitost a možnost ku vyplnění úmyslu mého se mi naskytovaly a protož stal se i úmysl skutkem. Vídeň přijala mne do zdí svých a brzy na to i výstava mezi své navštěvovatele mne v počísti mohla. Než nebyl jsem jejím častým navštěvovatelem. Jen pětkráte bylo mi možno vstoupiti na výstaviště. Zajisté ne příliš velký to počet v porovnání k ohromnému množství předmětů, vystavených, a to tím více, když ani veškerý čas, v který dovoleno bylo výstavu prohlížeti, jsem tam straviti nemohl. Nebylť jsem tam totiž úplně svým pánem, musel jsem se říditi též někdy i vůlí osoby mne doprovázející. Proto nemohl jsem se všude tak dlouho zdržeti, jak bych býval chtěl, nemohl jsem si věci mne zajímající dle libosti prohlédnouti. Ví zajisté každý, že ne každého táž věc zajímá, což tím více se stává, když pozorovatelé jsou rozdílného vzdělání rozdílného stavu a stáří. Pročež močekávejž zde nikdo ze vrubné snad nějaké popsání

výstavy. Pravím tedy upřímně: viděl jsem mnoho mnoho zajímavého a krásného, tak že skutečně nemám slov jimi líčovati, což jsem do Vídně vzal, a však pro posavadní jednostrannost podati nějaký takový obraz výstavy, který by alespoň poněkud k navštívení výstavy skutečnou, to dovedl a to nejsem. Ostatně jest to při takovém mnohostranném věcí, při tak obrovském mnohostranném dojmů, jež na návštěvovatele působí, psychologickým nemožno. Buď by sám musel pozorovatel mnohé dějiny, ano mnohá dějiny studovati, aneb by se musel toliko na nepatrný počet předmětů, které ho zajímají, a které mu vědecky nejvíce zajímavé se zdají, omeziti, což však při výstavě vědecké byla věc nemožná, ale nanejvýš velice obtížná. V tomto ohledu výstava zajisté nevynikla, neb těžko bylo by uhodnouti, jakého dělidla se vlastně při roztřídění jednotlivých předmětů učilo. Měla sice každá země prostoru svou vyhrazenou, uvnitř však situaci na mnohých místech hledati jsi musel a pak i jednotlivé prostory na seřadění mnohá nedbána. Vůbec jest seřadění takové, jež by vzdělavatele vyhovělo, velmi těžké, neboť nicméně mělo se více na ohled bráti, než se skutečně stalo. Jest sice pravda, že tam, kde věci podobné sobě jsou, pozorovatele hned jakási schopnost a umělost zmocniti se může, což ale spatřuje se při každém jednotlivém předmětu ono se nelíbí, mnohému méně, však ano snad nikdy u toho, jehož zajímají. Přijdu-li pak do oddělení takového, kde uspořádány jsou věci pro mne vůbec dílo žitosti nemající, a mnoho-li se již uberpečili, co z oddělení tohoto jiných od šestého se různí, více předmětů mi nenaleznou, mnohým s pokojnou myslí odejíti a jiným se podívati, kdežto jiný, jehož předměty zde se nacházející zajímají, s radostí zde zůstane a jednotlivé věci pozorovati a posuzovati bude.

Z počátku měl jsi k za věci, jenž tě nikterak zajímati nemohly, již jsi chtěl odejíti, nežli tě to, když z nenadání jsi při šel ku věcem, které ti lhostejné býti nemohly. Při takovém roztřídění bylo ovšem těžko, věci, jež vědě jsi nerad, přáli, nalézti a tolika nimi se obírati. Všech by zajisté jen pouhou málo dou

se stalo, že jsme padli na věci pro nás důležité. Jest sice pravda, že nesnadno v pozdějším čase se výstavy seznamy předmětů vystavených, které, zvláště kusovými, různě vyloženy byly. Však se zdaru tyto nemnohdy úplné chyby bez podstatné naprav iti. Během od předmětu jednoho ke druhému jenom pozdobrzemu, kterýž dosti, kde ač umístěn byl, brzy se zmeškutila a omrzelo. Další radou byla, že někdy předmětů stejných do těchož oboru patřících příliš mnoho nakupováno bylo. Menší jich počet byl by jistě dostačil a na snadě lépe účelu vyhověl. Tak k. p. pozdobizen vystaveno bylo množství skvamné, avšem stalo se to jak pro množství vystavovatelů tak i pro množství druhů a rozličnost podobizen, avšak nicméně zdal se mi jeden fotograf čelit příliš osamocen. Neboť jedno, na každou nejbližší na mnoha místech byly podobizny jeho vystaveny. Jaký účel toho čelit měl, zdali vystavil veškeré své podobizny, které do toho času byl vyhotovil, neb zdali se to stalo toliko pro vyplnění místa, neb z jiné snad příčiny, seznati jsem nemohl. Neb jest již příčina toho jakkoliv, to patrno jest, že velké množství předmětů vystavených, jich špatné rozvržení a někdy i příliš nahromadění dikladnější pozorování jednotlivostí mnohdy zabraňovaly.

Mimo to byla i ještě jinak pozornost naše rušena. Mnohému tu obzvláště navštěvovateloval mnohý. Množství jejich, sem tam se procházejících a mnohdy i zvláštní kroj jednotlivců pozornost naši na sebe obracely. Však to toliko z počátku se stávalo, později jsme již tomu uvykli. Než i nynější nám nebylo vždy na škodu. Vždyť bezmocného byli navštěvovatelé výstavy částeč, ně i výstavou samou, a to výstavou různou. Lidé všech zemí, národů, každého stáří, postavu byli tu zastoupeni. Směsice tato mnohdy krásný obraz poskytovala, zvláště, když něco jaký neobyčejný malebný kroj se vyskytl. A jak rozličné řeči ze směsice této uslyšeti jsi mohl! Němečtiny, francouzštiny, angličtiny, maďarštiny vedle tebe se mluvilo. Ani čeština a slovanská řeč vůbec odsud nebyla vyhoštěna. Než ač to nebylo nic neobyčejného jak ve Vídni vůbec, tak i ve výstavě zvláště slyšeti vedle sebe těchto mluviti, vůbec

vždy jakýjsi divný pocit se mne zmocnil, kdykoliv jsem vzaslechl v různých těchto mateřštinu svou, všudy tu, kde na češtinu tak nepatrný ohled brán, kde češtiny téměř ani nevšímáno. A přec jak mile a libě mi zněly zde ruchy ty! Když jsi i v nejbedlivějším pozorování byl, přec jsi i vždy po, někud alespoň vyrušen byl, jak mile jsi ruchy ty zaslechl. Neb dosti o tom, pohleďme než nyní na, Děje i pohled alespoň poněkud mož, no, k některým předmětům vystavovaným.

Věcí církevních vystaveno bylo hojnost ze všech těměř zemí. Vše, co k církevnímu nářadí, tu a k bohoslužbě náležíti jest, zde vzastoupeno bylo a sice jak práce nové tak i starožitné. Různé sloky a stavby kostelní, rozličné sochy, malby, nádobí a roucha posvátná, jednoduché i umělé a nádherné, což spatřiti jsi zde mohl. Neb i tu vše bylo rozdrouseno, což i tu mnohdy leccos na nepatřičném místě postaveno, což někdy i odlehlý nějaký kout večeru boho, služebnému vyhlásan, netušíc tušením ani dohlédati. A jak by, jímaly se mnohdy malby a sochy osoby rodné nejsvětější, a nejmi, lejší přeďstavující ve společnosti sochy světských, ano někdy i osoby, slovjcké. Ze Kristus, světa Spasitel, pitel na kříži visící, neb Maria nejčistotnější Panna, a tu, vedle, v tomtéž pořadí – socha Venuše přeďstavující! Však i provětšan, té neopomenuli nežkterými svými, mi věcmi na výstavě se ukázati. Toliko o jedné věci tuto zmíniti se chci, totiž o výstavě knih vzdělané pak bible společnosti britické a cizozemské náležející, ách. Přišed nahodou ku knihám těmto počal jsem, nespatřiv tu jako jinde na knihách ty stránku „nadobýkati se“ je prohlížeti. Tu však ihned muž u knih těchto se nacházející, který mne sem byl přivolával a ku prohlížení vybídl, ku mně řeč činiti počal, z které však, byv právě jinak zaměstnán, mnoho jsem nesi pamatovati nemohl, a takéž jsem mu ani pozornost svou úplně neověnoval. To však přec z toho si pamatuji, že naříkal na nízkost nynějšího světa a že Duch zmíně pak dodal, ukázav při tom na bible tu položené: „Tyto jedině napraví mokou, což jest postaveno, byly jedině pravou pastvu ku spáse ukázaly nám mokou.“ Vůbec pak na tom nalézeti mně, pravil dále Divuje se i na mne – bychom

cestu tu lidu ukázali, bychom všemocného Bibli, Knihu knih mezi nám rozšiřovali. Neodpověděl jsem mu na jeho řeč, nýbrž odešel jsem raději pomyslivše: Což, když by slovům těm i výsledek odpovídal, když byste každým, jí, tiskem jednu alespoň duši k cestě ku zkázce vedoucí na cestu spásy přivedli. Než jak může jedina Bible takové úspěchy mít, když ani veškeré učení církve pravé, učení to Krista samého neobsahuje, když mrtvým jsouc slovem mnohdy ani úplně srozumitelnou není a tak na nás jako kázaní, živé slovo církve působiti nemůže? Dávno společnost zlato chce spásonosně působiti a nebere přec na ohled, nosti tyto žádného ohledu a, no ani nevšímá si slov Krista samého v bibli se nacházejících: „Jdouce učte všechny národy" a jinde: „Kažte všemu stvoření". – A pak i v jiném ohledu nezdá se účinnost jejich čistým být. Což, ví, zda-li na klamné věc při tom výdělek a obchod nepokládají, čehož sneadno z jednání jejich souditi lze. Prošel jsem dosti pečlivě výstavu, a, však nikde se mi nepříkodilo, že by mne byl kdo přivolal nebo přilákal a pak věci své tak dlouhou řečí byl vychvaloval, jakož se to zde stalo. – Než podívejme se poněkud blíže na výsledky společnosti této. V ohledu tomto bude nejlépe pou, žití slov společnosti samé, nachá, zejících se ve zprávě od ní vyda, né. – Zpráva tato vytištěna jest v mnohých řečech ku, knih-vyloučena, kde každý takovou „na pa, málku" vzíti si mohl. V zprávě této i v češtině čtené, mezi jiným i následovně: „Na celém obvodu země sotva najdeš krajinu nějaké rozsáhlosti, kte, ráž by vplyv této společnosti ne, byla pocítila. Netoliko že jedna, telé, dopisovatelé, kolportéry a skady má ve všech částech Evropy, nýbrž zároveň také jest pomocnicí všech velikých misij, ních společností u nejvzdálenějších národů země." –

Z toho vidět, že společnost tato všude křečovitou pilí pracuje. Byl i výsledek všeobecně přec nebyl takový, jaký ona zamýšlí, nedá se nicméně upříti, že na mnohých místech věci naší dosti škodí. Všimněm tu zvláště okolnost tu, že i v našich krajinách bible společnosti tou vydávané za posledních let časteji se vyskytovaly a za menší, než, lnou cenou zmámení ke kou, pení přiláknuti byli. (Dokončení).

MUSEUM.

Buď váš život jedna Boží chvála. Šlastí Christus tužbou onosti krása
Chotí církev a mzdou lidí spása. Fr. Sušil.

Bez naděje.

Rozstoupí se Dunaj,
Vlny břehy berou:
A tak žal za žalem
Z mých prsou se derou!

Rozvíří se bouře,
Vše se hrůzou chvěje,
Zas se zaskví slunce:
Srdce v bolu tleje!

Zelené se dočká
Noë ratolesti:
Žádná holubinka
Čaku mi nevěstí!

Své kvítečko najde
Každá včelka němá:
Jenom duše moje
Kladu nikde nemá!

Ji pověstná Sibiř
Někdy jarem dýchá
V raněném však srdci
Bolest nevysychá!

Vyprahlému kvítku
Bouře vlahu nosí:
Velký Bože! – naděj
Kéž mou duši zrosí!

Zrádce vlasti.

Srdce mocně ňádra zdvíhá,
Celá bytost má se chví!
Hbitě tělem krev probíhá,
Ruku svírá síla lví.

V hlavě tma se rozprostírá,
V srdce vkrad' se celý mlýn,
Ruka pot již z čela stírá
Vše co vidím – jest jen stín.

Mráz prochází moje žíly,
Krev mi stydne v tuhý led,
Že jsem uzřel v této chvíli
Jeduplný zrádcův hled.

Kéžbych mračen těžkých vodil
Jako Brun blesků hrot –
V zrádců plémě bych je vhodil
V prach bych potřel hadí rod!

Obrázky z výstavy světové.
(Dokončení).

Ne méně než jak věci dopo-
sud uvedené upoutala i ško-
la rakouská pozornost na-
ši. Postavena byla škola tato
zvláštním výborem několika
přátel školy za tím účelem,
by nově upravená svobod-
ná rakouská národní ško-
la na výstavě zastoupena
byla a pak aby venkovským
obcím vzor nynější školy
jednotřídné podán byl. Asku-
tečně škola ta vyhověla úče-
lu, za jakým vystavena byla.
Ona jest nejen vzorem školy
nově upravené vyhovující všem
potřebám jak učitele tak žá-
ků, nýbrž i školy svobodné, od
církve odtržené, neboť ona vy-
hovuje dostatečně i těm, kte-
ří veškeré náboženství ze škol
vymítiti se snaží. Dokladem
toho budiž, že ve světnici vy-
učovací žádného náboženské-
ho obrazu, žádného znamení
náboženství nenalezáme a že
i v tak četných průpovědích, ji-
miž předsíň, schodiště, učír-
na, tělocvična a zahrádka o-
zdobeny jsou a která ostatně
krásná jsou, dobrá a vhodná
naučení obsahují, malý bá
téměř pražádný ohled na Bo-
ha a náboženství se nebéře.

Vždyť z třiadvaceti přirovnání
dí toliko ve dvou jméno Boha
jmenováno, jak ale dalece, a v
jakémž smyslu poznati nejlépe
z přirovnání samého, jež takto
zní:

„Wenn ein König einen Fürsten, Fürsinn,
Kaufmann,
Vorüberziehen Gott dir offenbarung.“

Přeloženo pak:

„Wenn fürsich ein fürst mit gu-
ten Bürgern,
Gott Lantmarkt und die
gabenreiche Kunst,
Dann einzig ist sicher und ein
Gut fürsinn und Kraft.“

Jinou cestou, což by na nábožení
stává poručiti jen upomínalo,
ve škole trpěno býti nemůže. –
Řeč dosti o tom. Přihlédněmež
raději k dobré stránce školy
této, jež mimo chybu uvedenou
nejen venkovské, nýbrž v ně-
kterém svém zřízení i mnohé
jiné škole vzorem býti může.
Učírna 19 stop dlouhá, 21½ širo-
ká a 15 vysoká zajisté každé
skračivší světel svůj popřednější
obrátí k sedadlům žákův dle
rozličného stáří a výšky dítek
úporadně uhotovených. Velikou
jest zde 30 takových sedadel,
kterýchž ale každé pro dvě dítky
ustanoveno jest. Lavice tyto
dle soustavy Klunz-ovy zříze-
ny žákům nejen pohodlnější, ný-
brž i zdravější jako mnohem pro-
spěšnější jsou, než obyčejné až
doposud v mnohých těmže užíva-
né. Jak tu tak i v jiném ohle-
du ctěno všemožně zdraví
dítek. Světnice jest od zadu dí-
tek dveřma, z levé pak jejich stra-
ny čtyřmi okny tedy zajisté
dostatečně osvětlena. Byť pří-
lišné slunečné světlo zraku dí-
tek neškodilo, opatřena jsou
okna vhodnými záclonami. –
Pozoruhodné při nich jest to, že
se nespouštějí, jak obyčejně to
bývá, dolů nýbrž ze jsou od zdo-
la na kolo. Tím má prý se
do zdola vnikajícímu velice
škodlivému světlu přístup, když
toho potřeba se vidí, zabrániti,
kdežto kožejší světlo vždy ještě
volný přístup míti může. Ta
čistý vzduch vhodným způso-
bem ustavičnějším totiž provětrá-
váním postaráno. Dřevěné rou-
ry ve zdi umístěné přivádějí do
zdola ze zakrovy čistý vzduch.
Času letního vychází vzduch
pod kachlovou, v zimě pak v
prostoře mezi kamnama a plá-
ští, jež je obklopujícím, tak že tu,
to dříve než se po světnici rozejde,
dostatečně zahřán býti může.
Pokažený pak vzduch dochází
otvorem ve stropu a dále pak

opět dřevěnou roukou, vedle kouřmína, ven. Dalšímu možnému kažení vzduchu spoluvinného jest částečně i navíjením bez dílky promočené svrchní šaty a oděvů, co do světnice vyučovací nepřinášeli. Po tyto šaty vnější místnosť určena jest, proto tam, kde v učivně žádné věšadla na šaty se nenalézají. Bez pak prach dílkám tak velice neškodil, na, puštěna jest podlaha vždy jen olejem. Mimo to jen řádně s očištěnými obuvmi dílka do světnice vkročiti mají. Pro všemi ostatními jest zřízení světnice vzorné. Nic nepotřebné, co se tu nenachází, nevšak to, co nic potřebného neschází. –

Mimo učební světnici a zmíněnou již šatnici, kde též čepice a klobouky se vanou, chávají, mokré střevíce za kamna, vané suché proměňují, nalézá se v prvním poschodí ještě síň pro uschování vyučovacích prostředků. Tři světnice jsou tu postavený. Jedna obsahuje sbírku fysikální pro školu národní určenou, druhá bělidlo všech oděvů školních, totiž pro učitele, žáky a lid, třetí pak obsahuje sbírku přírodopisnou. Tato světnice slouží i k vyučování ženských ručních prací. V pořízení naléhá se obydlí učitelovo, a sice takové, že s mimo každý učitel venkovský úplně spokojen býti může. V čas výstavy byly v bytu učitelově vystavený prostředky vyučovací. Zde byla vyložena léčba hlíza, kde každý navštěvovatel úsudek svůj jak o celé škole tak i o její jednotlivostech beze obalu pronésti mohl. Tehdy bylo tam již jistě mnoho set úsudků pronešeno nejvíce v jazyku německém, a částečně psaných. Mnozí chválili, mnozí však i semtam kdecos vystavovali, většiny však, pokud jsem se zmíniti mohl, byl úsudek ten, kdež by vždy to bylo, kdež by jednak každá obec takovou školu si zřídila a kdež by si ji také zříditi mohla! Přece alespoň tam, kde nové školy stavěti se musí, měla by se škola tato v tom, co dobrého poskytuje, za vzor vzíti.

Než podívejme se ještě na stavení vedlejší ku škole náležející. Před školou nalézá se místo ku hraní a k tělocviku za čas sucha určené. Pak následuje jihem zelovičná zahrada, sloužící zároveň za dílnu, kde žáci zvláště zručnosti a vůbec lásce k příležejcím pro život potřebným pracem dosáhnouti

mají a pak i za síň k rozličným školním a obecním slavnostem. Za síni touto nacházejí se všechna pro učitele potřebná stavení hospodářská. Z ostatních stran konečně jest budova školní obklopena zahradou všem potřebám vyhovující. – Zde mají za příčinou názorného vyučování vysázeny býti všechny kře a stromky, zde mají chlapci své stromky ku vzdělávání, zde mají jednotlivá děvčata své záhonky, kde květiny ošetřovati mají. V celé zahradě jakož vůbec i všude ve staveních školních spatřiti lze vzorný pořádek a čistotu. Vše jest sice jednoduché, avšak krásné a vzorné.

S uspokojením odcházel jsem ze školy této. Na to prohlédl jsem si ještě okolí školy, kde mimo některé pavilonky, jako k. p. pavilon pro církevní umělecké průmyslové výrobky a pavilon pro malbu na skle i mnoho selských domů rozličných národů postaveno bylo, jako dům horvátský, slovácký, rumunský, saský, ruský a jiné, které zvláště od Vídeňáků četně navštěvovány byly, poněvadž v některých i jejich obyvatelé ve svých národních krojích bydleli. –

– Mezitím nastala hodina šestá, doba uzavření výstavy. Odešel jsem tedy dosti jsa již unaven z míst těchto. Byl to poslední den mého pobytu ve výstavě.

Následky únorové francouzské revoluce pro Evropu.

(Pokračování.)

Finance rakouského státu byly ve velmi bídném stavu, sem a tam vzpouzeli se přijímati papírový peníz, obchod a průmysl váznul; poměr záslužku k cenám potravním v tak nepříznivém poměru stál, že sobě dělník jen neustálou pilností denní chléb zjednati mohl a v nouzi upadnul, když se jemu záslužek jen jeden den zastavil; tím spůsobem chudoba obecenstva denně více a více se množila. Za touto příčinou, by nepříznivý poměr tento se zlepšiti mohl

ce, jistější vyhlídky nastávaly při, zvnější záležitosti se obevřely, rozhovořila se, slu Demokratové ně, Demokratické. Rozhovření se, studenť, stva, a počínání jeho mělo překvapující výsledky. Pěstce na pelici stihala ministerstvo, stavy říšské, císaře, obyvatel, stvo vídeňské tak pobouřeno a zmatено bylo, že nižádnejm vyjednáváním nedala se, uspo, kojiti. Kníže Metternich, když uviděl, že jeho stavba, na níž po tolik let byl pracoval, se, zř, tí, a že vše, proti činnuž tak ze, silovně bojoval, krok za krokem povoliti musí, svého vysokého postavení se vzdal a jako země, chovavší stařec ústočiště své v Dr, žili hledal, než zachovával způ, soby dokonalého kavalíra, ji, miž za dnů své moci, své slá, vy přátele obklopoval a pro, tivníky zaslepoval až do po, slědního okamžiku. Převrat nastoupil 25. dubna 1848 Pů, lesdorf. Všeobecná domů, slová vášnivost zmocnila se všech stavů a poměrů a zničila veškerý klid a pořádek. Všeobecné ozbrojení, které nyní povoleno bylo, zvýšilo ještě více nejistotu. Nyní se ukázala nová ustava Metternichova ve svých nejsmutnějších následcích. Největší politické nervě, domosti, chovaný, prospěvobod, ný státní život, zcela, nenadálý národ žádal a také dosáhl svobody a práva, kterých však neuměl upotřebiti. Svoboda tis, ku zplodila v krátce revoluční literaturu, která všemi poměry otřásala, a reformáne a státní, mu vývinu na odpor se kladla, svobodného práva, spolčování se používalo jen ku všestičnému skormažďování se lidu a ku tvoření demokratických spol, ků, jenž činnosti nového národ, ního ministerstva překážely. Studenti a ozbrojené měšťanstvo vládla městem, vyhlásili de, mokratičtí vůdci, že všech tla, jin ve Vídni se naskormáždiv, se svými žádostmi velké vážnosti a oblibě u četných lidí bez práce jsou, cích dělnických davů, a stav revo, luce tímto vítězem udržovali. Demagogové jsouce dělnickou třídou lidu območeni nespokoje, nost s ministerskou ústavou v národu vyvolali, a na vládě povolání konstituční říšské rady, která jen z jedné komory sestávala a do které za poslan, ce podle všeobecného volebního práva muži ze všech zemí a z každého náro, du svobodně volení a k utvoření

říšské ústavy do Vídně povolá,
ni býti měli, vynutili. Vítězství
volného principu není vždy tak
snadné, taková doba, jaká ten,
kdáte byla, nevrací se často a.
by se hradby, jimiž největší
pohlady člověčenstva se obklíčí,
útokem takovýmto hravým do,
byti daly. Toť jsou takovéž jen
vždké ženiální nápady ducha
světodějinného. Demagogové
proto se svými myšlenkami
spěchali. Císař rozmrzelen nad
těmito událostmi odebral se
do Inomostí. Leč vzav z toho
pokoření, vzbouřil se opětně;
když pak vláda studentské
legie zrušiti chtěla a univer,
sitní Dvoranu vojskem obsa,
diti dala, vzbouřili se opětně
studenti a povstání hrozný;
ší, a zuřivější, všech ostatních
následovalo. Ve Vídni i mnoci
město barikadami zataraseno
bylo a oheň na všech stranách
plápolal. Vláda jsouc v bahno
rozčilenosti, v politickou ma,
látnost a zmatek pokročena
a s druhé strany liberalismem,
který vykřojen duchem pa,ka,
ničemi již vládnoucími se
nikterak svobodou mu paru,
čovanou uspokojiti nechtěl
a na celé počínání stavovské
a vládní s nedůvěrou pohlížel,
stížána, nevěděla sobě pomoci.
Konečně usnesla se na tom, že
vojsku odstraniti se naporučí,
la, a výboru k. měšťanů, náro,
ní gardy a studentstva, sestá,
vajícímu pořádek města do
rukou svěřila. Barikadi, vdou,
ce vládu na své straně míti
ujednali se, že poddání toto od
vlády přijímají, načež aula
se, ač tuchosti, uzavřena jest.
Nedlouho potom arcivévoda Jan
jmenem nepřítomného císaře
národní sněm svolal. Poněvadž
ale za takového pobouření a
za nepřítomnosti císařovy po,
kojná porada odbývati se ne,
mohla, byl císař k Innu jako k
návratu do Vídně pořádán.
Ferdinand přibyl téhož 12. srpna
1848. za jásotu lidu a za slavné,
ho přivítávání národního opětně
do Vídně. Uvítání toto císaře
jest důkazem, že právě láskou
k panovníku svému, císaři
dobrotivému, nikdy i přečích nej,
bouřlivějších, dobách nevzdal
a že jeho od liberálních blouznivců
k poněvadž výstřelnostem sveden
byl. –

Čechové v Praze s velkými
sliby a reformami, jimiž jim
vláda císařská nově utvořená
utěšené vyhlídky do budouc no,
sti poskytovala, nespokojeni

jsouce počali se bowřiti. Všechny snešeny české, jenž by ve prospěch národu mely jednati, byly takměř jen útokem stínu nad skálu, neměly nikde pevnou půdu, o kterouž by se byly mohly opříti. Jeden živel, mocný sice ten byl, který je by byly mohly sílu nabýti – národnost česká –, tomu ale nerozumněly.

Mezi tím vše se chystalo ku sjezdu slovanskému, k němuž první výbídku učinil Jvan Rukujevič článkem v Zor. květoslých, illyrských novinách. Všickni hlasově srovnávali se ihned o nejpříhodnějším místě pro sjezd slovanský, totiž v Praze, jakožto městě slovanskému, usnadněnými prostředky komunikace jak Polanům a Rusínům tak i Jihoslovanům stejně přístupném. – Radost bylo viděti na tvářích a chodu všech, až polské mysleneky, před tím v duši jako vzdálí uschované, pronásledovány býti mohou (Pokračování.)

Opolna.

Číslo III. Církev katolická je „živný pravý základ a obrod lidí, by dělnické“ „Článek výborný i dle obsahu, i dle formy.“ – m. Deva: „Devě“ – m. ze Dievu: „Kdy Div“. – Číslo IV. Přátelství: „Báseň to dosti vdařilá“. – Tolikéž v druhé sloce pro nachování rytmu místo „Tě přátelství“ stojí: „Přátelství, štěstí“. Dva verše: „Pro jiže zkrátku . . . roní“ jsou méně plynné. – Verš „Když pláč v přírodě nic nezmůže“ postrádá poetické krásy. – Obrázky z výstavy světové: „Dobré myšlenky s příměrečnými slokami.“ – Tolikéž m. z večera: „z večera“ – m. sklamana: „sklamána“ m. lístek: „uzlíček“ – m. mamželě: „mamželka“

Následky únorové francouzské revoluce pro Evropu: „Zajímavý to článek s velmi pěknou dikcí.“ m. Devoření: „Devoreníny“ – m. ve smyslu liberální přetvoření: „ve smyslu liberálním přetvoření“

Číslo V. Úvaha o novém roce. „Dobrá to práce s pěkným slohem.“ – Tolikéž: m. jedenkaždý: „jeden každý“; m. zavárán: „zavárán“ m. poprawiště: „poprawiště“; m. lze pěvný syn: „může pěvný zpěv“; m. orné: „oře“ m. vůči nám: „vůči nám.“

Obrázky z výstavy světové: „I toto pokračování jest chvály hodno jak prostý obsah tak prostý sloh.“ Tolikéž m. mnoho: „dnů mnoho měsíce“; mnoho měl za mnoho měsíců.“ – m. uspořádaný: „uspořádaný“ m. tolik jiní: „tolik jiní“ m. zdal: „zdál“ m. ani nevšímáno: „ani si nevšímáno.“ –

D. Popp.

MUSEUM.

Buď váš život jedna Boží chvála, Slastí Christus tužbou cnosti krása
Chotí církev a mzdou lidí spása. *Fr. Sušil.*

Jaro.

Křídlo včelky tiché milé
Sladkou květin vůní pluje,
Pilnou prací otužilé
Z květu na květ poletuje.

Putuj včelko na své pouti
Medové a květinové;
Nepřestaň k těm květům lnouti,
Dokud jarní hřejí dnové.

Hle jak v kalíšek se medný
Opět celá pohružuje,
Až se sklání květ úhledný,
Jak když lehký vánek duje.

Pouť té včelky květinami
Když tak utěšeně letí
Zdá se vždy že znamená mi
Nevinní to mládí dětí.

Bože! kde jste mladí dnové
Co se žádný z vás nevrátí?!
Jste vy zlatí paprskové
Jenž se v květu navždy tratí!

Naše doba.

Hory pěn to pestroleských válných
Pěny pnou se do oblak;
Nevídáno toť od časů dávných,
Udivený žasne zrak.

Lychá učenost za pravou ctěna
Tak mi praví víry hlas –
Toť jest doba naše osvícená!
Neznabožství, pýchy kvas!

Aj před bouří moře se zapění
Nebe spustí větrů vztek:
Buďto v nic se hory pěn promění,
Neb se dají na útěk!

Až jen přísné nebe blesky svými
Vlny lidstva rozčeří,
A zaplaší nové bludů stíny:
Všichni opět uvěří.

Církev katolická jediný pravý základ a obrod třídy dělnické.

(Pokračování.)

Než není-li na jevě, kterak se mezi lidem obzvláště mezi mládeží pracující v továrnách rozežírá záhubný onen rak, na nějž naříkáme? A není-li tolikéž patrno, že více méně továrnami stanou se dílny vůbec? Jak smutná to tedy vyhlídka do budoucnosti pracovitého lidu! Ja žalostný to úsud valí se úprkem nejen na tisíce, nýbrž i na sta tisícův bratří našich, odsouzených hledati chleb svůj po domech, kdež se hrubě ničehož věděti nechce o věčném zákoně lásky! Než, dí někdo tak to nevypadá, všude ve všech továrnách; a byť si zle bylo v továrnách, v dílnách u mistrů mezi řemeslníky vesměs mnohem lépe to vyhlíží. Buď tomu, jak se praví, anobrž my sami připouštíme, že posud o něco lépe to vyhlíží v dílnách řemeslnických než v továrnách a mezi majetníky těchto že rovněž jsou lidé šlechetní, svědomití, spravedliví, pánové to křesťanští. Avšak byť bychom sebe více připustili, věc to jistá, že i v dílnách rok po roce větší moci a vlády nabývá duch mravnosti a víře odporující. Co se dotýče poměru tovaryšův

k mistru, ten se bez toho již nemá. to vyjímačil. Pokud byl křesťanský řád pravidelným životem, bývalo to vazbou jako přivlečeným k rodině. Nyní, však již zcela vymizely pěkné ty obyčeje, vymizely Dávné obcovské pomněky, vymizela osvěta i sympatická důvěrka, pohodlnost, ochota, poslušenství. Uvažme, jak dílem těchto příčin rok po roce, řídnouti bude ano řídnouti i musí, neboť patrně ubývá se, osiřívá ona poroně, na, kterou se z přemnohých dílem pomněnáhlu stavají to, várny. Pohleďme-li se kam, koli, všude jest na oči, že řemeslnictví v městech, jinde jádro zahrnujícího měšťanstva tvořící napořád chudnou působením továrnictví, nejvíce k cizímu přibylých. Větší díl řemeslníků, stal se docela závislým, a takměř, otrockým obchodníků a bohatých výdělků, kteří, kteří z mozolů chudých tkalců, soukeníků a t. d. hojní. Při trvání takovýchto poměrů jest se co obávati, aby se veškeré obyvatelstvo na dvě třídy nerozpadlo, na třídu totiž bohatých velmožů, a na druhou, chudobných, do oněch závislých pracovníků. Tvoří se takto penežitá aristokracie která nemohoucí bdějí sobě po. činá, a s nuzným občanem na. kládá, nežli historická šlechta s Demokratií nenáviděná, a, nižby se při nové šlechtě této ví, bornou ony vlastnosti nalézaly, které se šlechtě historické vůbec upříti nedají. Tato penežitá aristokracie spatřuje v nuzném Dělníku otroka, jehož síly na bídný plat sobě zakoupila, a nehledíc na to, že násilné na. pínání sil Dělníků jí prospívá, by k pohodlnému bytí nádher, nému životu poskytuje, nakládá, na přísně s nebohým papro. Darci. Všimněme si však dovnitř, zdá se, že veškerým Dobrodiním člo. věčenstva jest, poněvadž velký počet nejrůznějších lidských těl v Dílnách jejich se topotí. Tak se množí Dem, Dem, chudoba více a více, a sice na chudo. bu, která jest přístupna své, tuborném počínání, jež be. roucí svobodu na základě společenského pořádku podrývá a nevědomost lidu za nástroj k utlačování svo. body zneužívá. Chudobnost sama vyzývá nás Duchověrk boji, bouřlivým komunistickým živlů vyvolaném, a bez by i živlové tito v našich krajinách

až dosavad tak nebezpečně neřádili jako v západní části Evropy, mohou předce v krátkém čase přehrozně zatřásti společenským i národním životem naším; pročež třeba, abychom pevně zraků svých upnuli na nebezpečenství nám z této strany hrozící a veškerou opatrnosť a mužné síly k odvrácení jeho vynaložili. Vůbec známy jsou rozmanité zásady, dle nichžto se mnozí za našich dnů snažili, předůležité společenské otázky našeho věku rozhodnouti. Noví oblažitelé národů ovšemť nejsou mezi sebou srozuměni o způsobu všeobecného oblažování člověčenstva, a kdežto někteří z nich o pouhých přechodních formách nastavajících poměrů společenských píší, hlásá výstřední komunistická strana zrušení osobního jmění a stejné požívání veškerých výhod života. Zvláště známa jest fráze Proudhonova: „Vlastnictví jest krádež". Tento komunistický nebezpečný živel, jenž z politických bouří nejhojněji kořistí a tam nejhlouběji kořeny své pouští, kde zákon sílu tratí, jest v úzkém spojení s demokracií sociální; hlavní zásada živlu komunistického směřuje k tomu, by každý stejného podílu měl ve výhodách a statcích života, k rozdělování soukromého jmění a tím ku zrušení svazků státních, společenských a rodinných. Kdyby veškeré národy Evropy ideou takovou proniknuty byly, tuť by zajisté netoliko osoby proti osobám, nýbrž i obce proti obcím a národy proti národům povstaly, provolávajíce zvukem děl a mečů, děsnou žádosť o rozdělování veškeré majetnosti. Mnohá a nesnadná práce nastane tudíž, aby se konečně byť i za mnoho věků z tohoto údolí slzavého údolí blahosti stalo, v němž by bratra pod břemenem chudoby a duševní tuposti hynoucího nebylo a kde by pravá svoboda a láska bratrská panovati nepřestávaly. (Dokončení)

Následky únorové francouzské revoluce pro Evropu.

Den shromáždění se ku sjezdu slovanskému ustanoven na 31. května 1848. Úlohy sjezdu tohoto byly ty nejšlechetnější; neboť veškeré jednání spočívalo na zásadě: „Upevnění císař-

stvé rakouského na základě
stejného oprávnění všech ra-
kouských národů bez rozdílu
národnosti." Než 12. června v pon-
dělí svatodušní, vypukly nestá-
vané bouřky pražské, které
posléze v živlu slovanského
sjezdu osvěcené Boccella, cizích, nad
sledácké svých nicméně než všechno
veřejné závěrečné v Praze tak z ju-
končení sjezdu slovanského zma-
žily. Počátek k těmto bouřím
zavdala mše na Svatováclavské
staré náměstí dle řádu církve
řecké nesjednocené od kněze Pavla
Stamatoviče, protopresbytera
Moravského řeckého Uherského, o níž se
dosti očekávalo, že ku sbratření všech
tříd pravoslavného obyvatelstva a
rozličných oddělení národní
stráže slovanské milá. V čase ne-
šťastných příběhů, které v toho
to počátku nastaly, nemohlo
se ovšem v jednání sjezdu slo-
vanského pokračovati. Mnozí
účastníci rozjeli se nevzdálen časem
jeden nad druhého dobrovolně, jeden k za
nevznášenou příčinou, vyzvání
jsouce k tomu od velitele ná-
rodní stráže knížete Lobko-
vice z Prahy. Dne 16. června
sešli se ještě jednou sborově ve
ztenčeném počtu svém, aby v
pracích náhodou přetržených
dále pokračovali, poněvadž

smlouvání mezi městem a
vojskem toho dne radostnou
nadějí brzkého příchodu císaře
to. K přečtení však nepočítal to
na nové, a stav obležení, které
ihned prohlášen byl, překazil
další scházení se sjezdu. Dokon-
ce. Účastníci, kteří se nyní rozjeli,
prohlásili slovanský sjezd na
neurčitý čas za odročený. Bylo
mi stávalo se ustavičně, mužově
stáru, konečně podařilo se ener-
gickému knížeti Windischgrätz-
ovi opět pokoj zavésti.
Oslabením nemírné rakouské
dostalo se z toho poučení, že
rakouská moc vojenská po-
sud neodstraněna jest, a že ještě
dosti síly k poddačení vzpoury
v sobě chová, poučení, které se
později přetěžkavším Radeckého
ve Vlaších, a přetěžkavším Jella-
čice bance chorvátského nad
Maďary nové a skvělé potvrdi-
lo. –

Jak v Rakousku nejinak i
v jiných zemích se dálo.
Ruská vláda po dlouhý sice
čas návalu liberalismu vzdo-
rovalo, než vzpomenutí se toto
bylo jeho pohrudkou, čím ještě
více jeho nepřátelkyní byla. Mno-
hé mužů, kteří Německo jeho se
spolku s Ruskem velikým a
sjednocením vědělí, vydalo po

J. K.

únorové revoluci napomenutí, aby Bedřich Vilém IV. rychle a odhodlaně k časovému smýšlení se přidal a povolením práv odcizená srdce lidu sobě získal, dříve nežby osudné: „Již jest pozdě" také jej nezachvátilo. Než myšlénka, aby v něčem povolil, zdála se mu býti nesnesitelnou, a proto nezměnil a nepovolil ničehož. – Tato panovnická hrdost a velká důvěra v sílu vojska nedovolila peticím za svobodný tisk a za práva ve vícero státech již povolená k sobě přístupu i tehdy, když spolkový sněm zrušení censury ve více německých zemích již byl povolil. Teprv až zpráva o vídeňských událostech do Berlína se donesla, a když ve spolcích, jichž počet denně se množil, výhrůzné řeči se mluvily a cizí vystěhovalci nižší třídu lidu popudili, seznala se nutnost reformy. Než s reformami těmito vláda dlouho vytasiti se váhala a to za tou příčinou, poněvadž výstupy po několik večerů v Berlíně se udály a se zdáti mohlo, že vláda jimi k oněm reformám donucena byla. Váhání ale toto zvětšilo ještě více pobouření lidu od Poláků a některých revolučních mužů duchem liberálním nadchnuté. Konečně přišel onen kýžený den, kdy reformy oznámeny býti měly. Dne 17. března 1848 byla censura zrušena, tisk za svobodný pod jistými zákonnitými podmínkami prohlášen a naděje na důkladné přetvoření ústavy a veřejných poměrů německého spolku za souhlasu ostatních německých vlád dána. Než v stejné míře, jak radost nad těmito reformami rostla, vzmáhala se i nenávist k vojsku a hlas po jeho odstranění a přenešení stráže města na obranu městskou se vždy více rozléhal. Výstupy před královským palácem se množily. Král jen ve vojsko důvěřuje rozkázal, by k utišení a potlačení oněch výstupů zakročilo. Když ale rány se strany vojska vyšly, rozběhlo se vojsko množství lidu za volání: „Zráda! vraždí nás! do zbraně" na vše strany a ve dvou hodinách byly ulice zatarasený. Nyní následoval čtyřiceti hodinný krvavý boj v ulicích se zuřivostí, s jakou se novější dějiny Německa sotva kdy jindy vykázati mohou. Udatným vojínům podařilo se několik ulic opanovati, lidu však pořád přibývalo. Káno

19. března byl boj ještě nerozhodný, nýbrž provolání, jež žádný král na království Berlínské nemu učiněno bylo, zůstalo bez účinku. Král sezval radosta, lečnost, síly vojska naproti, Du a přál, že jiné pomoci jemu nebývá, rozkázal, by vojsko dělalo, ministerstvo pak pro, pustil a sbráň města do rukou občanské obrany svěřil. Po dobrání se vojska, mat, vole padlých bojovníků za svobodu Do Královského hradu by, ly přinešeny a král Donucen, s obnaženou hlavou jim úctu vzdáti. Tak se mstil lid za jeho hrdost.

Bedřicha Viléma II. panovnická mysl byla zemito událostmi zlomena, jinak však byl i donucen, že sobě ducha časového více všímal. První krok, jenž na dráze této učinil, byla amnestie, již všem politickým vězňům propůjčil. Dne 21. března 1848 vydal též proklamaci: „Německému národu!“ v níž oznamoval, že se „k zachování jednoty Německa, k povznesení veškeré vlasti posta, vil“, že nového konstitučního králem „vídaným svobodné, znovuzrozené národnosti ně, mecké“ býti chce. Proklamace tato byla však od zlého Němce, ka s největším opovržením při, jata. Divadlo spatřoval lid velkou změnou smýšlení vlády ano mnohem více ještě ony zá, sadní převraty a skoky, jimiž Bedřich Vilém oplýval. Idea, aby vláda pruská v přádu vší, le jiných států slála, byla velmi nenárodní, a překvapení v Němcích vzniklá, byl velmi nešťastně po, lene. V Německu se princ z Pruska, jenž velmi neoblíbeným byl, a pokušení bojovníků za svobo, du padlých bylo závěrečnému dni březnovým, v nichž neobmezené, nad Království vojenské, vítězství Kristovo slávou korunovaných velkého dřímání utrpělo. Brněnští Dubrovníci sešli se spojení stá, vové na krátkou dobu naposle, dy, aby zákon volební povolili, jímž napotom nový konstituční, národní sněm v Prusku vzešel. Než Berlín pozbyl od té do, by své předrzosti, své vznešenosti. Na místa námořních předních po, dlo se vyšetřování, obchod a prů, mysl váznul, počet bez práce bez chleba jdoucích dělníků se mno, žil, chudoba vždy se množila a lákání zuřivých demagogů nalézalo u dělnictva výborné půdy. Shromáždování se lidu, kluby a spolky dělnické rozhodovaly

o velkých Denních otázkách. – Říše, ministerská jedna a druhou stíhala, na zámožnosti a činnosti státu všude scházelo. Liberalismus měl volnou cestou kráčeti, a se šířiti.

Za času toho dálo se i v jiných státech velké převraty. Spolkový sněm bral se od Doby své, to, zvláště Kdy za Welcker a Jordan do něho vstoupili, směrem radikálním. V Bavorsku se vzdal král Ludvík dne 21. března 1848 koruny, v Hessen-Darmstadě vévoda ve prospěch svého syna, vlády se ujaly, v Kurhesserském, v Hannoverském a v Nassavském liberálové na křesla ministerská se dostali. Za takové, ku slávě věcí, mohli liberálové všude vítězství dosáhnouti. – Svoboda tisku, přísaha vojska na ústavu, svobodného a stavovského volebního zákona ve smyslu svobodném, ozbrojení lidu, a propuštěné se strany jedné, a usurpované se strany druhé právo spolkové byly nejhlavnější, tím i dělem nových vlád. Když lid seznav dílem zásady liberální, dílem nadchnutý jsa duchem z Francie sem zavátými se rozvířil se a smocnil se popuštěnými zavěsti. Všeobecné shromáždění, ku kterýž se ve Frankfurtě n. M. r. 1848 sešlo, bylo původem pěti královských vlád. Spolkový sněm tímto shromážděním vzal na své a byl od Demokratů jen za nevrtvola jmenován.

Ve Slesvicku-Holštýnsku následkem revolučního hnutí v Dánsku, tvořila se provisorní zemská vláda, za pod Beseler-em; toto bylo příčinou, k odloučení se Dánska od vněch zemí, a této příčinou ku válce, zavěrnému boji. Německo, zvláště sousedé, Prusy, a nadějní melodici podporovali Slesvicko, a podávali jemu vždycky pomoci. Nedostatkem však loďstva, dal se boj nerozhodným, severní námořní průmysl hynul. Nadobro překážky, a okrožující slávu Ruska, Švédska, a Dánska spůsobily že pruská vláda vyjednání, vpád Slesvickem a Dánskem započala a že Slesvicko Dánsku opět přivolen byl. (Dokončení).

Opodna.

Číslo II. „Bez naděje" a „Z vůle vlasti." Obě básničky jsou velmi zdařilé. Zasloužení zaslouží však vymazání, aby m. z mých písní se postavilo „z písní mých" a m. „své, Kvítečko" „Kvítečko své. –

Obrázky z. v. p.: Dokončení, totiž jest rovněž dobře, jako předešlé článku, jakosto článku. Toliko m. vyjmenování „vyjmenování"; m. se nebéře pouze „nebéře" a m. věšadla slyšíš: „věšadla". – D. p. p. Kocháňka. –

MUSEUM.

Buď váš život jedna Boží chvála, Slastí Christus tužbou cnosti krása
Chotí církev a mzdou lidí spása. *Fr. Sušil.*

Večer.

Bože je to na tom nebi světů
Jako pestrých v jarním máji květů!
Každý svojí vlastní dráhou chodí
Ruka Tvá je Bože! všechny vodí!
A když zrak můj ve hvězdách se noří
Duch můj v prach hned před Tebou se koří.

Kde je drák těch věčných mezní kámen?!
Poslední, kde hoří hvězdy plamen?!
Kde as poslední si ruce dají
Světy světům když si vyhybají?!
Kde už zmírá let mé fantazije
Tam Tvé Bože tvorstvo ještě žije!

Jste vy hvězdy taktéž bydlem tvorů,
Otčinou snad nebeských už sborů,
Nebo nebeských jen brány říší
Jichžto stráže nebes zpěvy slyší?!
Ať jste to neb ono, velikáni
Vzbuďte lidstvo, ať se Bohu klání!

Církev katolická jediný pravý základ a obrod třídy dělnické.

(Dokončení)

Víra Kristova naznačila výrokem svým: „Miluj bližního svého jako sebe samého" velkou úlohu člověčenstva, a byť i úplné vykonání úlohy této v mlhách budoucnosti se tajilo, přibližuje nicméně duch světovládný pokrokem času pokolení lidské k této velké době více a více. Svatá idea křesťanství musela a musí doposud zápasiti s velikými překážkami, ježto jí odporné ve hmotě ponořené sobectví v cestu klade, a v zápasu tomto zjevuje se oku zasvěcence vyšší význam historie člověčenstva. Aby pak velebná idea, jižto křesťanství na štít krví nejšlechetnější minulých století skropený vložilo, v příští době palmu vítězství dosáhnouti mohla, musí idea tato co mocnost ducha též zbraní duševní bojovati, a vítězně bojujíc člověčenstvo k oné velebné době přikloniti, v nížto chrám lásky křesťanské, klenoucí se nad veškerým světem v plné slávě své skvíti se bude. Ano náboženství křesťanské bylo heslo, jenž jakmile mysl a srdce jak národů tak jednotlivců proniknulo, zástupy mučedlníků plodilo, poměry pohanského světa převrátilo, člověčenstvu dráhu k nové blaženější době klestilo a až doposud klestiti nepřestává, k němuž jako ku hvězdě spásy národové důvěrně se obraceli a obracují. Pročež nedejme se předsudkem mýliti jakoby za našeho svobodomyslného věku pole víry ladem ležeti mělo. Zvláště tam, kde duševní síly nejvíce k hmotným předmětům, k obchodu a průmyslu obráceny jsou, jest zapotřebí, aby se duše z denního lopocení probrala a k vyššímu velebnému původu svému se obrátila. Mravnost a náboženství v lidu zakotvené šlechtí a velebí národ a jest zvláště v dobách, v jakových nyní toneme, pevnější záštitou proti kruté bouři krvežíznivého sobectví, nežli sebe četnější děla a bodáky. Pečujme a usilujme o to, ať se mezi lidmi

vždy více rozmáhá víra, naděje a láska Kristova, vždy spasení, její vzkvétá řád a kázeň Církve katolické. Strojnec se k boji nikdo, li mečem a oštěpem, štíty a bodáky, nejbrž pravou vzdělaností, zbraní ctností, živou věrou a láskou. Nechať vznešená, její ústavy, zvelebují se bratrstva, rozšiřují se apoštolky, dějí se věci, milé Bohu a blahočinné pro spěšné lidem. Všecka péče neka, ať se k tomu nese, abychom dokázali, že Církev se: má netoliko hojivé léky na rány lidstva, nejbrž i pravou žádoucího při, vota. Nechať si Církev svět zlobě, či nechať si tupí a pronásledu, je, kubí a mstí nejpevnější její syny a služebníky, Církev nemůže jinak: ona se musí za své pronásledovatele, aby jim byl milostiv Bůh: ona musí hledati svět, aby ho získala Kristu: ona nemůže leč vystříhati se díla, kterého ji vykázal za světil Syn Boží, totiž úloha je její mezi všemi národy až do skonání světa. Zajisté nebylo by to, lik v kacířské, mezi dělnictvem, méně pokrok hrozilo by nám z té strany, kdyby duch křesťanský duch pravé svobody a lásky opanoval dílny a továrny na, še. Již ale, pokud přísně pojmá, stavu křesťanského vážíme dost, čené péči, nemůžeme leč toužiti na přivrácené pomůcky, kterými přirozenou mírou na žalostné, zákrubné konce přivodí. Totiž jsou jen následky přirozené oné žalost, né úpravy, kterou se nyní právě mezi vyššími stavy mýlí od, vrátili od Boha, pozdvihujíce se proti Církvi a svatým zákonům jejím. A pokud máme srdce žité křesťanské lásky, možno-li na, usilovati o to, aby křesťanským Duchem ožívaly dárné pomůcky mezi dělníky a pány jejich? Kdyby by Duch lásky Boží pronikal tu majetníka, tam dělníka, kdyby pán a služebník věrně stáli a upřímně se klásili ku pravdám Evangelia Kristova, oběma stranám dobře by se vedlo. Evangelium Kristovo pa, jisté vyměřuje právo i povin, nosti: touží mírou pánu a hospo, dáři, kterou je vyznačuje dělníku a služebníku. Bodlo slo, va Kristova jest nad pánem i služebníkem Hospodin, Otcem jednoho i druhého; po vůli Otce nebeského má hospodář po, roučati a služebník poslouchati a tak mají pracovati o slávu Boží a blaho lidské. A tak by se dělo skutečně, kdyby o pomůcek mezi pánem a dělníkem

níkem všudy panovala víra Kristova. Tehdy nebyl by nikde pán tyranem a dělník otrokem, spoluslužebníky a bratry byli by před Bohem, usilujíce společně ten tím onen oním způsobem přispěti k rozmnožení a utvrzení lásky a blaženosti synů Božích. Řádem křesťanským a kázní bohumilou rozptýlí se děsné mraky, rozložené a rostoucí nám nad hlavami; řádem tím odvrátí se neřesti, kteréžto záhubou hrozí společenstvu. Bůh zajisté podle moudrosti a lásky své pevné položil základy, od kterých se beze škody uchylovati nelze. Kdekoli se od základů těchto pouchýlí člověk neb národ: přirozenou měrou vzniknouti musí zmatky a nepořádky a konečně i záhuba žalostná. Nůže vzchopme se a hledíce ujíti záhuby patrné obraťme se k základům křesťanského řádu a života, odkud nám kyne blaho časné i věčné. A proto doufajíce modleme se a modlíce se pracujme a bojujme. –

Jest církev odvisla na státě?

Jsou a žel Bohu za našich dob u valném počtu, jižto nejen řízení veškerých vnějších sociálných záležitostí církevních, nýbrž i celý zjev církve neodlučitelný od vnitrných záležitostí státní všemohoucnosti podrobují a řídícím organům církve pouze vnitrné – ovšem dle svých pojmů, v našem smyslu nejvnitrnější – záležitosti ponechávají, tvrdíce, že jich moc pouze na dogmatické a jedině duše se týkající věci omeziti se musí. Jakmile církev kterýmkoli způsobem, svým učením a jednáním života ve státě se dotýká, jest se jí oné moci podrobiti, která život onen řídí, neb – tak praví dále – v téže míře, ve které církev na jevo vystupuje, přechází do sféry státu a tudíž, aby jednotný směr života ve státě se vyvinujícího se nestal nemožným, aby církev nebyla „státem ve státě" musí s církví podobně naloženo býti jako s jiným ve státě utvořeným spolkem. Církev musí býti jako náboženství, vnitrnou a neviditelnou, vystoupivši ze

své přítomnosti a přikázání na sebe
zevnější podobu, odpadá sama
od sebe, odloží se na obou stranu
a stává se tudíž pod Bannou. Ono
živý, věřící a cítící člověk přináší,
ji církvi, nestává přijetí jeho jednak,
neř řídí stát.

Názor tento odlučuje pak
docela víru od vyznání víry a
disciplíny. Protivníci církve ne-
mají žádného dogmatického
dvojtýdku, jímž by pravdu svých
slov odůvodnili, jakkoli tvrdí,
že mluví z křesťanského stano-
viska. Takového nemůže ani být,
ti, není-li povolání církve, pů-
sobiti v člověka v jeho celistvosti,
v jeho myšlénkách, city a jednání
poukázáním na Boží
Spasitele svou mocí, své vyšší,
není jakožto učitel náboženských
pravd nemohl učiniti odvislým
na říšské, státské moci, aneb na
úřadovské, zemské správě, rovněž
tak nebylo i jeho úmyslem, aby
své apoštoly a učeníky odká-
zal na kterýkoli dovolení a způ-
sobování státní. Nikoho ne-
ujde, což by takový nedokázaný vzdá-
vající církev v velké nebezpečí u-
vedena byla, aniž by existence
náboženské pravé prodlením
náboženské svěřena byla. Aneb
jednali svatí apoštolové nepra-
vě, vystoupivše jako učitelové,
kněží a správcové církve, aniž
by si byli u nějakého politického
úřadu dovolení vymohli. Když
měl sám Kristus, nežli církev za-
ložil, stanovy její císaři Tibe-
riovi předložiti, a na schválení
jejich čekati? Jeli toto v kato-
lém Křesťanském smyslu ne-
smyslem, nicméně jest nesmysl
tento pravoměrného sobě roku při-
měřeným a závodě s ostatní, dle
kterého může existovati stát
bez účelu a prostředků, které
stát vyžaduje, dle kterého církev
své záležitosti spravující státem
ve státě" by se státi měla. Jak
může společnost, která vzhle-
ním svého utvoření, svého uči-
telu a svých k účelu tomuto po-
dobných prostředků na prosto
od státu se liší, jiného státem
být? A není-li jiné, poněvadž
jiné býti nemůže, tímto nebrání
se ve své obecnosti, kterouž veš-
kerá prostorné a časové meze vy-
lučuje, „státem ve státě" být. —
Jak bludné jest tvrzení odpůr-
cí církve a jak plané jsou je-
jich obavy a starosti, aby svě-
mocnost státní církví ne-
byla zmenšena!

K mylného nahlédnutí toho,
což lze vyvoditi ještě tu napřed,
du, což se ve státě děje, stát-
ní moci podléhá. Je-li tomu

tak, je-li stát skutečně absolutní, veškerou lidskou činnost pohlcující a nikdy nenasycená modla, pak jest občanská svoboda, o níž státníci řeční, bezvěcným slovem, prázdným zvukem. Má-li se, ale věc jinak, jak my se domýšlíme, je-li občanská svoboda pojmem realným, pak může každá pod ochranou státní stojící a světským účelům sloužící společnost a tím více církev, jejíž účel státnímu podřízen není, vším právem žádati, aby se stát do církevních záležitostí, které mimo obor státní se nacházejí, nemíchal, a poručnických práv vzhledem církve si neosoboval.

Následky unorové francouzské revoluce pro Evropu.

(Dokončení).

V pruském Polsku zdvihli polští obyvatelé prapor svobody a neodvislosti. Nespokojeni totiž jsouce s přislíbenou a též nařízenou od pruské vlády reorganisací země, kterouž polští obyvatelé pod národní vládu postaveni býti měli, domáhali se celého království, jak před prvním dělením bylo, a proto vzbouřili se proti Němcům. Boj Poláků byl čestný, neb bojovali za svobodu, národnost a za náboženství své, přesile však pruského vojska podlehli a tím jejich přání vnivec se obrátila.

Též na Anglii odvážil se duch času. Než pobouření, jež nespokojenci francouzští v Anglii proti aristokratické ústavě vyvolali, mimo některé výstupy v továrnách beze všech následků bylo. – Ve Švýcařích zpráva o únorové revoluci způsobila odpadnutí Neuenburg-u od Pruska a úplné vítězství radikálů, a v Italii zplodila vnitřní otřesení a národní válku proti Rakousku. Sicilie zůstala při své neodvislosti od Neapolska, každé nabídnutí od krále Ferdinanda jí činěné zatvrzele odmítla a vévodu z Genuy za krále zvolila. Než osud krásného avšak nešťastného ostrova touto volbou ještě se nedovršil, krvavé dráma ještě se neodehrálo. Francouzská a anglická vláda zavedla sice mezi Sicilií a Neapol-

skému průmyslu, ale zvýhodňování jejich kupectví škodnému čelilo; boj počal v dubnu r. 1849. na severu Německem Pruska, slavnými vedené vojsko táhlo si, silami ku pomoci, poněvadž ale vojsko sicilianské slabé srdce jeho bylo, nepomohlo i toto při, spěšné nemoho a vojsko na, polské zvítězilo. Dne 14. května 1849 vtáhlo vojsko neapolské vítězoslavně do Palermu a Sicilie tím pokořena vládu Bourbonů přijati musila.

Únorova francouzská revoluce tedy všemi evropskými státy otřásla. Otřesení toto má, bo pro následek velké vyčerpání a vysílení, jehož smutné účinky ještě po dlouhý čas citelnými zůstaly a zůstanou. Všimne-li nás národy, jenž se na, davno namáhali, aby se po starých svých politických po, měrů vymanili, vidíme tu ná, rody, jenž svá dobrodiní ci, vilisace a občanské svobody, dříve, než se na se po smrtel, ném boji je ztratili a jen na, ssu, tinách svého dřívějšího společní, nové životní formy teprve do, bývati musejí. Jiné spatřuje, me též národy, jenž v mramném zápasu po politické jednotě, vedeni jsouce falešnými svo, bodomyslnými své nejšlechetnější síly vyplýtvali a promrha, li. Státní život jeví se nám de, chorobným bez pevných, zdravých základů, bez, kobytě v rodinách, a ve státu pře, mušeným a zničeným. Při tom shledáváme velké množství vysídlených, odsouzených a zajatých, obžaloby a soud, ní vyšetřování a pronásledo, vání bez míry a konce, mra, vy spuštění, cit povinnosti a cti oslabení, zmatek a pře, hrubenost, nejsvětějších práv a národních práv. Událostí a následků, revoluce francouzské revoluce, samého dědictví se Řecko se dotkly. Svět jim celý byl zbou, řen a odtud onen nepokoj, klid, který až dosud mezi národy evropskými panuje. Za to, by pod záminkou, aby celá Italie pod jedním králem to, tiž Savojským být sjednocena byla, brali nepřátelé cizího svalému oko kus po kusu, až jej konečně o vše oloupili.

Revoluce únorová za, plavila nás všem nešťastím, jak v náboženském, tak i v politickém a sociálním ohle, dě. Než jakkoli boj tento o náš nejsvětější majetek vedený

nás zaslíbil, nesmírnou přec na, děje tratiti, že opět pokoj na, stane a že se mysli lidu opět, ne zvlíší. Vždy musíme uvá, žiti, že velká část lidu, která si nyní pouze hlasu svobody, mysliných pánů, sluncem pravdy ozářena, opětně k Bohu a k právě matce své církvi se vra, tí svých obrátí. Vestalo se dopo, sud aniž se kdy budoucně sta, ne, by pravda lži a klamu u, stoupiti musila.

Díkučinění.

Vysokorodý vysoce Důstojný pan hrabě Sylva Tarouca spanilomyslnému mecenáši Morav, skému ráčil jmenovanou částku své knihovny nejlépe sepsaného na, rovati. Počet děl, v rozličné obory náležejících byl tak značný, že se každému z nás (v počtu 42) sice neb přece do, stalo. Ačkoli pochybujeme, že by se tento náš list i do rukou vysokorodého pána hraběte dostal, nemůžeme přec opomenouti, své srdeč, né díky milostivému dárci za dobrodiní pánu prou, kázané způsobem tímto projeviti.

Bohoslovci Brněnští.

Opava.

Číslo II. Následky únorové francouzské revoluce pro Evropu. „O tomto pokra, čování platí úsudek o předešlé části proneseném „Toliko m. pád, služeb" položme „vyjdělek"; m. v pád, rodu vyvolali: „v národu vzbudili" a m. sběží: „sběhou". — Číslo III. Jaro: „Pěkné v pravdě po, etické myšlénky, ale ku p. dokonale, mu formy třeba ještě přepracovati duchou, štrbou a pálou sloku. II sl. tříslabičná slova „úklebnej" poru, šuje pádě rytmického zákona. — II sl. „Zdá se vždy . . . prášek deště" jest velmi nedoko, nalé vyjádřování myšlénky. III sl. „ztratí a nevrátí" jest velmi nedokonalý rým. — Naše Doba: „Dosti nadaných básníků." Toliko první verš v druhé sloce patří první a třetí, veršce třetí, nemají ryt, mického zákona. — Místo lychá: „lichá". — Církev katolická jediný pravý základ a obrod třídy dělnické: „Výborné myšlénky v pěkné for, mě" Toliko m. ja: „jak" m. úsud: „osud" a m. co obávali: „obávali". — „Následky únorové v. v. p. Evropu: „Velmi zajímavé pojednání s pěknou dikcí". Toliko m. zrádá „zrada" a m. neoblíbeným: „neob, líbeným". — Dp. prof. M. Procházka.

MUSEUM.

Buď váš život jedna Boží chvála, Slastí Christus tužbou cnosti krása
Chotí církev a mzdou lidí spása. *Fr. Sušil.*

Krátké úvahy o náboženství u poměru jeho k společnosti státní a jednotlivci.

Největší odpůrcové víry neodvažují se přece nikdy tvrditi, že by tato nebyla lidu potřebna. Avšak není těm, jižto lidu vládnou víry ještě u větší míře zapotřebí? Čím širší má kdo kruh své fysické působnosti, čím rozsáhlejší a rozhodnější vliv na jiné, tím více jest mu potřebí, aby vůle, aby výkony jeho mravními ohledy omezeny byly. Absolutní panovník, jehož vůle zákonem jest, a jenž se domnívá, že vše může chtíti, co mu na mysl přijde, stává se hrůzníkem, ať jest jednotlivec, ať jest jich více, ať se zve Neronem nebo konventem; a právě tato okolnost činí nevěřivost naší doby tím trapnější. Čiňme cokoliv, nanejvýše toho jen docíliti můžeme, aby stát pojistil zájmy většiny; toho však, aby stát od jednotlivce žádných nežádal obětí, neb aby zájmy většiny s právy jednotlivce nikdy do sporu nepřišly, lidskou moudrostí dovésti nemůžeme. A čeho by se nám bylo nadíti, kdybychom pozorujíce tuto neshodu nemohli se odvolati na mravní zásady neb na to, co za základ mravního citu a mravních zásad slouží, na náboženství? Může obstáti stát bez náboženství? Nemůže, a jestliže hrůzníci Pařížští parlamentarně uzavřeli, že Boha neexistuje, brzo titéž jsoucnost jeho opět parlamentarně prohlá-

síli. Společnost státní, která se zřekla náboženství, neměla nikdy dlouhého trvání. Činy její, nejsou leč přírou, a náboženstvím lze dlouhodobě udržovati svrchovanou moc panovníka, činu autoritu vrchnosti a vůbec všecky jiné formy vlád, nouzích, ať jest forma státu absolutismus, konstituce neb republika. Takového dosahuje má historické právo ty, nebo ony národy, které svůj původ jeho od Boha béře, připouštíme-li, že může stát bejti bez náboženství. Jmenuj, každé povstání, pobouření, každá revoluce a občanská válka, ovoce náboženské indifferentismu. Prakt. tický rozum sám o sobě nemaje nijaké pohnutky mocí nedostatečný, káže a káží doposud, jak dějiny každého i nejnovějšího věku nasvědčují, druhým, prorážel hojnost nevinné krve, pomohl silnějšímu k nadvládě, aby jí tento při nejbližší příležitosti opět pokřivil. Velekacířské illusí, strach k domu poskytují dějiny Římských Císařů, Turků, Židů a Čechů, a vůbec všech národů. Stát, v němž politika a mravní zásady isolovány jsou, vypovídá spravedlivost ze své sféry, stává se nebezpečným i svým poddaným, i jiným stá-

tům, které dříve neb později jej pokořiti a zničiti musí. —

Mnozí učitelé, aby dokázali nutnost náboženství z ohledů politických, takových důvodů, jaké mají bohoslovci dokázati nutnost trestního zákona, nutka. Není nad to většího pobloumení. Dějiny dokazují, že náboženství v dobách politicky rozčilených lidí, právě v takových periodách, ve kterých by k udržení vášní ho nejvíce bylo zapotřebí, jeví právě nejmenší praktickou účinnost, a že jest vůbec mezi prostředky represivními téměř nejslabším. Víra náboženská a víry nemá zdůvodi, ti, v tom, aby odstraňovala lid od toho neb onoho, nejvíce v tom, aby všem třídám společnosti podala pevné body, na nichž by se bylo sedrkaly a rozšlepený ostatní mínění svými názory a zájmy a, nejspoň zde svou jednotu cítily, a, by, kdyby snad nebylo již lze se vyhnouti srážce, alespoň pozdější vyrovnání se stalo možným. —

Stěžuje-li si na všeobecnou nevěru naší doby, nečiníme toho ze ohledu na ony útoky, které se ve všech dobách od jednotlivců proti základům náboženství činívaly, a činí. Takových lidí bylo vždy dost na světě, nejmenší mezi učenci, kteří vše, co vyzkoumati, neznohli

jednodušše upírali, že již Baco prá-
vil o své době, že kdyby nebylo kře-
sťanství atheismu občanům přineslo za-
kony zakázáno, že by blíd člověk měl
nejvíce následovníků. Věc exspecť
naší doby nevěrci v pochybu, a dvoj-
ze, odpírcí víry nejbuřejší ve všeobec-
né neúčastnosti náboženské a vždy trap-
livé chladnosti, že v nynější spole-
čnosti každé vznícení náboženské si
nelze sféry vyhledati.

osobuje právo býti skrovnou, v tom,
jelikož nejsou jedno všechny ostat-
ní, blídné jsou, indifferentismus za-
vádí, který opět jest pravým, slo-
vem zkaženým bezkonfesionelnictví, slá-
dě jest, jakýž ona nesnáška, která
všemu náboženskému vyznání stejná
stejná práva uděluje, t. j. žádné-
mu nepřeje, nedává, a právě, člověk
veškerou víru, a náboženství se státi

Srovnání Řecka s Římany.

Po národu židovském, jenž jediný
ve čtverácké pokaženosti pravého Boha vyznával, z něhož
pokolení Vykupitel vzešel, jsou nejvíce panenští Řekové a Římané, v jejichžto hlavě
všechny nauky a umění k dokonalosti jsou dokonávány. Za příčinou
toho mnohonárodního úspěchů, v dě-
ném oboru činnosti lidské, docílili,
se stali se učiteli jak svých současníků
tak i národů potomních.
Vlivu genialných plodů jejich jest
doposud velmi patrný, spisy je-
jich čtou se doposud s pohlavením
a nadšením, jejich státní zříze-
ní a právodárství se co vzory
jiných národů vyhledávají a
jejich umělecké dílům obdi-
vuje se veškerý svět.

Řecko, národ tento se ve
věcech právě uvedených, bližně ve
vlivu na ostatní národy velice
shodují, nicméně rozdílo od sebe
se různí co do vzdělání, státního
zřízení a co do povahy národní.
Jinou svéráznost mají do sebe, dě-
jiny řecké, jinou římské, jiného
ducha se nese vzdělanost řecká,
jiného římská, a jinak smýšlí,
bo se v Řecích, jinak v Římě? —
Tyto shody a různosti vzhledem
jejich dějin, vzdělanosti a mrav-
nosti, povahy a náboženství sluč,
nými slovy vyznačiti, budiž před-
mětem úvahy této. —

Obližujíce se v dějinách těch,
to dvou národů shledáváme, že dě-
jiny Římanů, Řeků jediný tvořili
celý, v jistém směru svou celistvostí

nad řeckým daleko vynikají. Řekly nebyly osudy lidstva národů sil, něji a trvanlivěji k jednomu cíli spěchu, upoutány, jako za panování Římanů, v němž se všechny části světa sou, středovaly. U Řeků z rozličných kmenů sestávajících nalézáme pouze tak zvaného Hmepokikkinovy jednoty souvěrnějších kmenů pec, kých z příčin bohoslužebných a politických zřízovaných, kmenů ionských, aiolských a dorských a potom společné ono, Delfum v Delfoch, které řecké kmeny, ny poněkud spojovaly, jediné věci jediného lidstva pobratřilo, z něhožby jako z pramene všechny jejich činy se projasnily. Dějiny Řeků nepodávají.

Římané různí se od sebe podstatně dějinně, ačkoliv dvou rod. rodů asiatických. Řím byl veli, kou republikou bojovnou, jedi, nou duchem válečným, celičkou, duchem to, jímž sobě Římané nejen poloostrov italský, nýbrž celý téměř obor, pevnosti vydobyli, ne rytířskému vítězoběhu podobi, li. Válka jest duší, kterou římské dějiny oživovaly, válečnému zá, sobili Římané své moci, vážky, znamenitosti a bohatství. S válkou souvisělo i jejich po, litické a náboženské zřízení, —

neboť vše směřovalo k tomu, aby se Římané duchem bojovným obdaření jsouce, pány lidstva světa stali. Řekne sice, upírati, že i Řekové mnoho válčili, avšak výpravy válečné nejsou v jejich dějinách věcí nejvšednější, jsou ponejvíce obhajné neboli výbojné. Ta říše persská, ač Řekly již zničkána se stěžila, spatřovali vítězové Makedo, nští nad Řeky, jejichžto síly nikdy by nebyly postačovaly k zachování oné velikánské budovy, jakou Alexandrův veliký génius a vítězná jeho vojska byly zbudovaly. V bojích Řekové jsou v porovnání s Římany velmi vel, mi nepatrné. Hlavní věc činí podstatu dějin řeckých válečných, nejvíce ve svárech, které každého pra, vého Řeka mnohdy nenávidí, vící bla, ží než boje a bitvy, složiž v bu, jném rozvětvení vědy a umění a ve vysokém stupni vzdělanosti, na nějž se Řekové vyšinuli.

Vzhledem ku vzdělanosti a osvědčenosti jeví se u obou nár. rodů veliké rozdíly. Hellené od přírody obdařeni bystré vzdělanou bystrostí a živostí ducha, i těla, užili ku vzdělání svému všech vzdělanějších okoličností, které za, nepříznivé poměry a občanské zřízení s sebou přinášely. Zvlá, ště duševní, ač i přírodu

počtem skrovného vyvíjené způso-
bily, že nauky a vědy u národu
tohoto majetkem takořka každé-
ho jednotlivce se staly. Živlové,
jichž od cizích národů přijmu-
li, zvláštním způsobem jsou po-
jati a spracováni; rozvoj duševní-
ho života nesl se zde vždy smě-
rem zcela vědeckým. Ale jakmi-
le Řekové se svou samostatno-
stí ty nejšlechetnější podněty své-
ho posavádního života byli
ztratili, v pěstování věd a um
ač neustáli zcela, přec velmi
ochábli. Krása a pravda, obě
božského jsouce původu muse-
ly pro porušenost mravů od
důvěrnějšího s lidmi obcování,
upustiti.

Něco zcela jiného spatřuje-
me u Římanů, národu prak-
tického, silnou a pevnou pova-
hou obdařeného, u něhož skrov-
né přízně stopy ku vědám a u-
mám před mohutností občan-
ských a válečných snah téměř
mizí. Pozdě teprvé, když litera-
tura řecká již klesati započa-
la, probudil se působením řec-
kým smysl Římanů pro vědy.
Vzdělanost však římská byla
příliš jednostranná, pouhým
pableskem vzdělanosti řecké, kte-
rá konečně v pouhém napodobo-
vání se octnula. Římané pouze
smysl pro zvětšení své državy
majíce vším jiným opovrhli.
Ve vědě a umění dosáhli znač-
ných úspěchů jen v oněch od-
větvích, která buď těsně spojena
jsou s praktičností, jako státní
věda, právnictví a řečnictví, aneb
která národnímu citu zvláště
hověla, jako dějepisectví, kritické
a historické úvahy. Duch vědec-
ký nebyl nikdy ani tak všeobec-
ný ani tak původní a samo-
statný jako u Řeků, a písemnic-
tví jejich postrádá v jistých obo-
rech veškeré dokonalosti; neboť
i u lepších spisovatelů neshledá-
váme vždy onu přirozenost a
původnost, kterou se Řekové
již od nejdávnějších časů vy-
znamenávali; na spisovatelích
římských lze z větší části pozo-
rovati, jaké úsilí svým pracím
museli věnovati. I později,
když již philosophii přístupu
zabráněno nebylo, byla to jen
philosophie životní, kterou Ří-
mané pěstovali.

Během času přišli na
svých válečných výpravách do
cizých zemí, a obeznámivše se
s vědami a uměním, bohat-
stvím zvyky a obyčeji cizích
národů, nemohli toho se svým
hrdým citem světovlády srovna-
ti, aby ve vzdělanosti a zvedenosti

za jinejmi pokulhávali; protožto
museli jak učenci, tak umělci,
své cizozemčiště spolu se svými plo,
dy putovati do Říma, všeho lka,
sociču postrádajícího, ku panov,
nikům svým. Semyku skladu
bohatství veškerého světa své, co
jen k přádkově a lesku padnuti své,
ta, sloužiti mohlo, se snášeti mu,
selo. Ale Krassocitz, ona nenuce,
nost a libernost z plodech řeckých
tak skvěle zářící, nedaly se vybo,
jovati ani koupiti, a jak koli
vzdělanější Římané vždy roz,
šiřovati všemožně se snažili,
nechtěly se přec tyto své panské
pýchě římské ujmouti. V Řecka,
nost řecká zakládala se na ji,
stém podstatě ducha, ale řím,
ská na nádheře a přepychu.
Toť též odpovědí na otázku,
proč v Řecku spolu s mocí státní,
ní i vědy a umy povšemně nejvyš,
šího vrcholu dosloupiše opeť
zpomenáhla a poslouplně klesa,
saly. Bezito v Římě právě opak
toho shledáváme.

Nejskvělejší doba řeckých
génií počíná pádem Persanů
a trvá až ku vítězství Filipa
krále macedonského u Chairo,
ney, kde svoboda Řecka spolu s
vědou podlehla. Byla to epo,
cha, v níž duševní síly Ře,
ci nejskvěleji rozvily, v níž Ře,
kové perské barbary na hlavu
porazili, a v níž nejslavnější
umělcové, nejoxmešenější básníci,
nejvýtečnější malíři a nejosvícenější
mudrcové mesmudelnosti je,
ště vydobývali. —

V onen den, kdy Řekové slav,
ného dobyli vítězství, ustal štěst
milující Musy tragické Euripi;
des světlo vzdělanější, by spolu s Ře,
kové skvělem a Sophoklem, ušlechti,
lými jsa pusem city, proslavoval
vítězství toto svými nesmrtelnými
písněmi po celém národě jisk by
zářícími přijde rozmnožuje. V době
této tvořili Phidias a Polyklet
věčné člověka ideály v podobách
svých, kdy se svrchovanou, do,
konalostí, k poslavě krassocitu
řeckého; v době této žil slovutný
mudrc Sokrates, jenž první o
lásce s neobyčejnou jasností,
jemností a důvodností smýšlel
a učil, a jakoli sám nic čehož
písemně nepozůstavil, přec u,
čedlníky po sobě nanechal, z
nichžto nejslavnější Plato, ze
všech mudrců nejvěhlasnější. V době
této žili výteční státníci The,
mistokles, Aristides a Cimon,
kteří dílo svobody spolu s Pe,
klem vykonali. Ještě za časů
panství makedonského zjevuje
se právě na obzoru řeckých vý,
tečníků Aristides, první řeckých

vědec, od nižádného dopsaud nepřeš-
zýšeno, a Democritus prvnost jiželi
starého věku. Toť dokázano, že v
Řecku jmen a vědy ve spojení se
slávou státu společně pokračovaly. –

U Římanů však, když
vkalé věk literatury započal, ne-
bylo více svobody republikánské,
a prostřední síla státu byla ochro-
mena, jakkoli se povnější lesk
státu velkolepě ukázel. Zrcadlem
stávajícího poměru a válka,
mi, občanskými i uvnitř, stoužili
Římané po měrou po smyslných
rozkošech, domnívajíce se, že v nich
uklojení svých žádostí nalezenou.
K tomu měly jmen i umění a vědy
napomáhati: neboť se ledy komu
divíti, že síly národní způsobem
tímto nejen nižádné posily z věd
a umění nečerpaly, nýbrž naopak,
čím dále, tím více mizely. Mezi
kající básníci z doby této jsou
P. Virgilius Maro původce Bene,
dy učený a co do formy spořádaný
básník, výsečný – slavnějším to-
mem a zvučnou mluvou, ostat-
ně však vcela nepůvodní, pak
Q. Horatius Flaccus s císaře Au-
gusta vysoce ctěn, klasický básník
a poëtie lyrické. Nečinitel do-
stoupilo vrcholu svého Flaco-
mem, kterýž též přikladosphii pě-
stoval, zvláště byl Bey skoubě-
ji proxličné myšlenky řecké se po-
mořil. Všechny ostatní vědy zůstá-
ly v větším dílem bez samostatné
platnosti v literatuře, co se však
mu dotýče, nelze u Římanů o
samostatnosti ani mluviti. –

Jak Římané tak i Řekové
zakládali osady, jimiž svůj vliv
v cizé země přenášeli. U Řeků
záležel vliv tento v tom, že vzdě-
lanost a vědomost řecká všeobec-
nými se stály, u Římanů však
sloužily osady tyto pouze k upeo-
nění a rozšíření državy římské!

Z toho stručný obraz veš-
kerého života prosluhých oněch
dvou národů starodávných. Ne-
chceme však i prostřednímu zjevu
tu života takového poměrů po-
rozuměli, nestačí toliko vnější
stránku, která se v plodech vě-
dec, básnických a uměleckých, ve válečných
činech a státním vzdělání jeví,
pozorovati, nýbrž zapotřebí, i
povahu a duševní vlohy oněch
národů poměrů poznati. Úkol
však tento není tak snadný, ne-
boť posuzující poměrů se svými
přání a jednání jednotlivých ná-
rodů, nesmíme nikdy na jiné
pouze době přenášeti, nýbrž po-
lý život celou dobu jeho trvání,
ne myslí pojmouti. U národu
řeckého vyskytuje se ještě ta ob-
tíž, že v mnohoké se rozpadal

kmeny, jichžto povahy od sebe znač-
ně se různily, neimenšího rozeznávaly,
dílce hlavně dva směry, jichžto
representanty byli Athéňané a
Spartané.—

Athénský duch, čilá přičinnost,
mysl, silný cit a náchylnost pro
krásu jsou hlavními rysy Athén,
ranní. Vše co veliké a vznešené vych,
lasté zlesku na cit jejich působí,
to a výš a jim přecházelo. Tato
jejich všechněmá mysl, spojena s
svobodnou pohanlavostí a vášnivou
láskou k vědám a umění vzdě-
lanost, svobodnému jejich duchu
ty nejvznešenější ideály, po nichž
jejich umělcové a mudrci lak-
dychtili. Šlo-li o slávu vlasti,
snadně je kdijili. Vše vrdevě to,
co výkodné ducha naladění
mělo i svou stinnou stránku,
znavičovalo totiž častokráte je,
jich lehkomyslnost a měnivost.
Pobloudali leckdy, kdo se pje,
jich zlo čil vzal postavil, dokud ho
vzdělanější a smělejší nepřeko-
nal. Stopě sledovali Peiklla, le-
pě Kleonta, největší státníky ja-
kož i nejrozpustilejší demagogy.
Za příčinou toho porovnávali B.
lybius velice dobře stát athénský
lodi, kormidelníka postrádající,
v které se lod sice za času nebezpeč-
ného pod vedením skromáže jde,
ale ihned na to rozbouřiti se

ve smatek uvádí. Lid athénský
byl — jak Barkasius k Hannibalovi
praví — brzy vzdělavý, brzy ne-
spravedlivý, krutý a podlý, brzy
dobrý, lidský, slitovný a všechněmý.—

(Dokončení)

Opolna.

Číslo III. Večer. — „Výborně
velmi se zdařilá zdesen.“ Toliko m.
vyhybají: „vyhýbají“.—
Církev katolická jediný pravý
základ a obrod lidský.
„Velmi pěkné dokončení výbor,
něko pojednání se slokem vzor,
nejme.—
Šest citátů o dvěma na státe:
„Práce všestranně dokonalá.“
Toliko nutno vypravit: m.
pravě „prodlouženým“; prvdě
„prodlouženým“.—
Následky únorové francouz-
ské revoluce pro Evropu (Do-
končení). — „Rovněž, jak chval,
ná pravda jako v přádelském
plátně.“ — Toliko m. „převodu
z Genuy“ slyš: „převodu z Ja-
nova“ — Genua = Janov. —
m. vyčerpaností a vyssáním slyš
„vyčerpáním a vyssáním“. —
m. vším neštěstím slyš:
„vším neštěstím“.

Dp. pravý Rochatka

MUSEUM.

Buď váš život jedna Boží chvála, Slastí Christus tužbou cnosti krása
Chotí církev a mzdou lidí spása. Fr. Sušil.

Krátké úvahy o náboženství u poměru jeho k společnosti státní a jednotlivci

(Dokončení.)

Mysleme si bytosť, kteráž se nedá nikdy vášněmi unésti, která jest neomylná a vždy to činí, co rozumem za dobré uzná, která se neobává a nedoufá ale s povztyčenou hlavou hledí do budoucnosti, spokojena s tím, co jí příroda dá, kteráž bez reptání snáší, co z přirozeného běhu věcí pro ni jest ustanoveno, nežádajíc od jiných nic jiného, než aby byli proti ní spravedliví, která nevzdaluje se toho, co za spravedlivé uzná ani tenkráte, když jiní proti ní by nespravedliví byli; nebo si mysleme takovou bytosť, která jen v uspokojených vášních jen v hmotném požitku nalezá svoji blaženosť, kterou myšlénka na minulosť neb budoucnosť z přítomných rozkoší nikdy nevyrušuje, která, ať si zjednala jakýmikoli prostředky svůj blahobyt, nikdy poníženou nikdy nepokojnou se necítí; která na zápasišti života vždy jen kořistí a nikdy vavřínů nehledá, která nezná ani bolu, ani obavy, která o spravedlnosti ani pojmu nemá, a která v tom, co od jiných dopouští, jen nevyhnutelné výsledky nerovného boje vidí, a shledá-meli, že člověk může býti takovou vznešenou neb podlou bytostí, pak směle řekneme, že není náboženství zapotřebí.

Každé ctnosti hlavní podmínkou jest pevné přesvědčení. Kdo nepochybuje o tom, že kráčí na cestě pravé, toho ani obtíže

ani příkody z původního smíšení
nevědou. Odtud pochází, že každá
pevná víra mravné a všechněch
působí vždy a že zanedbávání
panující víry vždy mravní úpadek
za sebou táhlo. Člověk
jest mnohem slabší tvor, než si
to mysliteľ, a pročkoli mu za obě,
čejných chabostí dostačí, by ho,
kdyby sebe měl, k němu lze, jsou
lepené přemožitelé, kdy by sobě přál
by žil jako plavec v louži. Proč,
jakémukoli pevnému přesvědčení,
poutání, — z důvodů na příklad, příkad,
že atheista — a dlouho před mnětem
může žíti jeho posilování víra, a
tudíž mnětem pevně pochybo-
vati, že přibec atheista v pravém
smyslu slova existuje. Každý cí,
lí potřebu v přečo doufati a zde
může jenom víra pomoci. Veška,
ká lidská moudrost může to
na nejvýše tam přivésti, aby
rozum částečně cíli vědl, avšak
víra, mluvě k celému mužovi, k ro,
zumu i citu, pomáhá převýmu
k úplné nadvládě a uvádí oba
v překrásný soulad. Proto na,
kolik víra u mnohých úplně
filosofii a mezi nejjednušími
křesťany nalezáme tak krásné
příklady sebezapírání a pevnosti,
radostí, jakými se rekové starověku
nikdy pomoknou vykázati.

Málokterý člověk má dolík
sebedůvěry, aby si ustavil za málo,
dech, ku kterému jeho vlastnímu
vzdělanostmi, neb vlastnímu přáním
záměrné došel, a z jichž pravosti
na výrobky jiných se odvolati lze,
může, pevně a nezvratně přesvěd,
čení, takě jest jeho málo pravdě,
ku, kterému v každém svém živo,
tě vlastními vzdělanostmi dojíti
může, jest jich mnohem méně,
než abychom tou cestou pravého
uspokojení dobyli. Proto není nic
důležitějšího pro naše blaho, než
abychom dovedli pevně věřiti;
bez víry jest i nejvíce vynikající
muž jeho kladící se třtina, kte,
rou každý větřík dále snáze sklonil,
čím vyšše klasy nesl. —

Zkoumáme-li příčiny věcí a
průběh jejich vývoje, a pozorujeme,
meli, že přec průběhy mravní,
niti mnohem pochybnější, počínání opravy,
dovčí ztíží svou slabost, a proto
věda, která, mocí "jmenná" vždy
nemůže nás nic jiného poznávati,
než jak nepatrné jsou mezi naší
vlastní mocí. Baconův výrok
lidí, že opravdová věda nás k
Bohu vpět uvádí, jest úplně prav,
divý, neb čím dále se vědě jsme po,
kročili, tím více cítíme potřebu
víry.

Mnozí se domnívají, že, kdy,
by křesťanství se přežilo a že osvícený
věk náš potřebuje takové náuky

náboženské, kteráž nasvědčí vždy pokroku ve vědy. Jelikož tato zjevení budoucnosti materialismu, pak jsme vždy despocii a nejhrubšímu otročství, neb zvuk: mezi dle nauky materialistů svobodnou vůli a postavíme na místě, sto její výsledky šlechetného organismu, mu, totiž půdy, tu nastane moc namísto mravní – despocie. Bůh utvořil rod náš tak, že jest mu zapovězeno, vždy – přečko, před čímž by skláněl svou šíji. Člověk bude tudíž vždy nějakou vyšší bytostí hledati, před kterou se pokořit, a sbořídě-li oltáře Boží, vybudují se na jejich místech tím despocie.

Pokrok, který novější věk v oboru přírodních věd učinil, nevadí víru naši některak v pochybnost. Poněvadž každé tajemství zase k novému tajemství, každá otázka zase jen k nové otázce vede, a poněvadž příroda, čím dále ji pozorujeme, tím nepochopitelnější se stává, proto věda, čím dále se v poli pokračuje, tím opět jen k víře vždy vede, a tak jako nedávný veliký vynálezy Kopernika, Galileo-ho a Newtona naším vynálezům, tak činí moderní i nejnovější, a ctihodný, který dovedla kosmogonie Mojžíšovi s přírodními vědami v obě konec se svou náukou v souhlas uvésti, spřátelí se též s dalšími geologickými vymoženostmi.

Pius III. a Napoleon I.

(Pokračování.)

Uzavřeném Londýnském míru snažil se Napoleon, že církev svou mocí jest, jíž ve všech náboženských záležitostech, přidáváním však „organických článků“ podal svou, tu dílkav, jak málo umínané pro pomocnosti církve šetřiti zamýšlí, a že snahou jeho jediným jest, ji ve všech církevních sobě nadvládu vydobyti. Odtud též veřejně vyslovil, jeho smlouvou Dočilii se snažil, totiž proměnit jeho dosavadní náboženství v bohoslužbu k jeho osobě.

nejbližší, co se v míru světem všech let, měl Pius VII. dosti, vzdal se své podnikavé povahy. Všemožně usiloval zapsané svou ústupností prospěchu sobě nakloniti, což z části, co od vlády, šlo lépe řečeno od Napoleona ustanovené potvrdil, a tímto spolu i nižší duchovenstvo, které všech pozemků oloupeno za státních peněz vydržováno bylo, zcela od vlády závislým učinil. Toť příčina, pro kterou mnoho světoborného se, mnohdy ku prospěchu smlouvy svého

uzavření dovolila. Panovati, a sice neobmezeně v Království tomto, bylo Jeslem jeho. Nezvratného toho důkazem jest známé pravé, řečené „nové pětiouhlí“, které se v Královském školám francouzským v roce době předepsané malovalo, totiž: „Písař našeho Napoleona jde, dí, a jemu sloužiti jest Jeslovo s úctou a službou Boží, neboť on jest onen muž, jehož sobě Prozřetelnost Božská vyvolila.“

Avšak spravedlnost jest tu námitka, která jednání Napoleonovo vždy dále zcela ospravedlňuje. Napoleon vydobyl sobě veškerou odkázanými jinými neobmezeného příkrou na Francii, která za doby této všeho náboženství prosta byla. V ruce jeho spočíval osud Francie a poněkud i osud katolického náboženství ve Francii. Od jeho libovůle záviselo, má-li být budoucně pro Jestavěním místo katolickému nějaké jiné. Jeho veřejné mínění, vyložené přesvědčení a smýšlení v těch bylo katolicismu velmi nepříznivé, a odpor jeho N-ovu činu byl, kterak napřed naložený. Přes všechny tyto překážky nevzdal se N. od svého předsevzetí, úplně jsa přesvědčen, že katolicismus, a to jest, uvnitřené pomíry Francie, opět v vlad a oblíbení uvedl. Tím získal sobě samovládce Francouzů, a církev neocenitelných zásluh, které jí poněkud snad k onému požadavku opravňovaly.

Na námitku tuto lze snadno odvětiti. Že N. církev katolickou ve Francii vyvrátiti nikdy na myslel, o tom nepochybuje nikdo, že ji ale všestranně podkopati chtěl, toť vůči nad vši pochybnost vyvýšeno. Co se však příčin dotýče, jež jej ku ustálení katolicismu pohnuly, nejsou, vesměs tak nelichotivými, jakby se snad mnohému zdáti mohlo. Nikoli láska k církvi, k jejímu vznešenému poslání byla pohnutkou, nýbrž popředně ctižádostivá rozvaha státnická, která, od přestrannou veškeré prostředky užívá, jimiž by nejsnadněji a nejjistěji cíle svého neobmezené vlády nad Francií a nad celou Evropou dosáhla. Nejeví se nám tu N. co pravý církve syn, jenž vše církev, tento vznešený ústav Boží, ji účelem jest, nejbrž co sobec, jenž církev pouze za výdatný prostředek k posloužití měla. Že náhled tento nikoliv ubohačný nejbrž pravý jest, vyvozuje sám z vlastních slov N-ových, které za příčinou veřejného ohlášení smlouvy s Římem III. uzavřené pravil: „Úmysl můj při ustálení katolicismu ve Francii pouhá, ti bylo, byl nevyslovitelný. Mnohem

raději byl by návod onen slovům mým upřesněkoval, kdyby byl by praporu protestantismu vzdáti. Ba, pro čtěte Evropu! vždy vrchole ve svém vývoji, kde přímo jsou s těmi dvojsečnými návrhy mými se potýkati, že na poctivou vyšetřování ku protestantismu všech následků smlouvy s Římem uzavřené se spro sté. Ruší – pravil jistý člen sněmovní na Německou soudruhu – stáváme se protestanty a toho, což nebude mí ti na naše věrnosti vůči". Jisto jest, že za onoch poměrů, za jakých jsem vzala, vlády se uchopil, za zpravi dlivé, které všeobecně panovaly, nad vláda budoucí buď katolicismu, buď protestantismu, ode mne zá visela, nesmírně jisto jest, že oba, mužské mínění, veřejné posléze, silnou mnohem příznivější bylo. Tuctově odhodlal jsem se předc, veškeré obtížnosti a následky uvá živ, víru katolickou vpravitelé opět upevniti a to z důležitých příčin. Protivná strana má mi dopustil za tím účelem, zvon vnitř a jednomyslnosti v národě docíliti; pozvednutím však pro testantismu rozdvojil by se národ, ve dva tábory sobě nepřátelské, které by vespolek se pos tajíce Francii všeho vlivu zbavily a ostatní Evropy učinily. Katolické válečné výpravy mé povahě křesťanské, nému směřovaly. Katolicismu lze mi mnohem snadněji pobou řené mysle uhojiti a všechny stra ny pozvolna spojiti, nebo, stráv protestantské pro testantské pře sile katolické snadno ustoupí, zat li bychom stejným s ním se počínáním ku obému stranám přátelského pod nětli, ku sporům zavdávati ne budu."

Toť vyznání Napoleonovo, z něhož jasně vyvrtá, že ať Rev ka tolickou nikdy zničiti, nýbrž opa novati zamýšlel. Účinku slov tom to byl i Kruty samovládce přes tran, než upevňován. Tak k. p. snažil se tehdejší anglický ministr Pitt svou výmluvností Napoleonu do kázati, že katolicko po uvedení pro testantismu neobmezenou vládou nad Francií konositi se může, jelikož ku, v souhlasu duchovním řádné pláty, nad sebou míti nebu de. Na slova ta však tato odvětil N.: „Což? novou víru ve Francii u vésti? – Kdo nové náboženství u vésti zamýšlí, musí obětním oltáře na hoře Kalvarii vzdálenou pití, k němuž jsem se já dopo sud neodhodlal."

Později r. 1806 vyznával i ruský císař Alexander v sporu s pruským králem při uzavírání míru v Tilsit-u Napoleona, že se za pa, neovládce i v souhlasu náboženském

nad Francií vyšinul. „Velkým a mocným vojskům jste pánovníkem — pravil Alexander k Napoleonovi, vyvoleným nástrojem prozřetelnosti, jejíž jeho moci žádný z těch, kteří mocnářů evropských spoří, vojí. Bystře však žádný naše pře nemůže uhodnouti, a to byl, jest před vším zapotřebí, abychom sami sobě nedostali, ano ani dosáhnouti nemůžete, pokud národ svůj od Pána nad louče." Slova tato ukřivdila hrdinovi, který vmyslil Napoleonově nebyla, to, že vmyslí jeho tepruve vyšetřena, nýbrž tolikéž stručněji, vyjmenuje jeho vlastního vmyšlení a nenasytelná vášeň vlády chtivosti, která ovšem jiným způsobem vše svého dosáhnouti se snažila. Pravdivé sice jest, že N. nikdy církev katolickou ve Francii vyhubiti nezamýšlel, neb to příliš rád počtování jeho nespravedlivě. Vše, co na světě bylo, veškeré mocnosti měly se před nímy kořiti, jeho vůli plniti, jejíž jeho za dost učiniti. Národy sobě podmanil, Rakousko pokořil, u přátelnosti panovníků s Erfurtě shromážděné, nejen mluvě hercovské jeho, co byl poručil, vše bylo bez odporu přijato, jediná církev se svou božskou hlavou mu odporovala, mezi přepychem jeho hladla, jediná církev, kterou bojovala za pravou svobodu národů. Odpor tento byl hrdinovi samovládci nesnesitelný, zlobě je, ho dostoupila svého prchole, vztek jeho neznal žádných mezí. Tak se stal N. nepřítelem papeže a pronásledovatelem církve Boží, nikoli snad proto, že pravdy církev hlásané se srdcí světských vyhnati se snažil, nýbrž proto, že onen jemuž nejvyšší pravomocnost ve věcech církevních přísluší — neohrožený Pius VII — za, koncu Božímu věren prává své, ho se nezřekl a hlasu svého nezdvi, hl tenkráte, když ženeve veškeré mocnosti světské pokořeny rozka, zuje samovládce francouzského se podrobily. Že úsudek tento o N. mnohými pravý jest, zajisté, vždyť sobě činěz jeho a z pochvalou chování se Pia VII. po uzavření smlouvy r. 1804 poněkud na paměť uvedeme. —

Nespokojen jsa dosavadním konsebsterem Donudil N. francouzy k tomu, by jej za císaře prohlásili a spolu i posloupnost na rodinu jeho přenesli. By světodějný a jej znamenitý čin, tento alespoň poně, kud zdárně se stal a i u jiných mocností evropských uznán byl, vyzval N. svatého Otce Pia VII, by jej spolu s okolí za císaře francouzského se vší slávou a nádherou korunoval. S těžkou myslí a s trapným pocitem vydal se Pius na da-

lehkou, a obličnou pastí, doufaje, že obětí touto církvi nějakých výhod vydobude. Maje však jakousi před tuchu, že by v Paříži zadržán býti mohl, sdružoval ještě před svým odchodem ze posvátného Říma listy, ve nichž se zcela právem vypisoval, čeho strůjcu papežského svědků, pak li by se vězněním Napoleonovým stáli měl, a dostal je kardinálu Fesch-ovi, tehdejšímu do Paříže vyslanci francouzskému přijíždějícímu. Přijev do Paříže vyzval prozíravě veškeré biskupy, kteří dřívější občanskou ústavu přísahou stvrdili, by se mu opět podrobili. Jiní požadavkem tímto, jehož dosáhnouti dokládal se sv. Otec poněkud těžiš prostředně, ale, spory osoby císařovy. – Než ještě před slavností korunovací byl Pius, chtě jej povinnosti své dostáti, donucen, osoby Napoleonovy zcela se vzdáti. Přičinou k tomu zavdal občanský sňatek Napoleonův se Josefinou, kterýž za právě manželství, stol. do papeže uznáno býti nemohl, nezbývalo tu nic jiného, než sňatek církevně počátečný v příčinnosti zplnomocněného od papeže kardinála Fesch-a, a dvou svědků uzavříti. Stalo se to v 11. hodině nočení v předvečer slavnosti korunovační.

Následujícího dne ráno 2. prosince r. 1804. před sloupil císař Napoleon se chotí svou před oltář v chrámě „Notre Dame", by mu a chotí jeho ruškou Pia VII. Koruna na hlavu vložena byla. Než jakýž tu výjev! – Světa zde sv. Otec hlavu přepyšného císaře svatým olejem byl pomazával, povstal, čteno, před sloupil k oltáři, a vzav korunu vsadil ji na hlavu svou. Podobně učinil i chotě své. Bystrým zrakem jiných duchovních a dívek, dle zdání, jediný, čiže čteno dosti, čtyje. Ano, pravdu Pia-ovu a jeho počínání si v církvi jasněji pochopili.

Po slavnosti této ranější žil Pius opět do Říma se navrátiti, než tu čím dále více rozličné překážky, by a rozličné nátlaky, mnohá jiné vynucena na něm jsi potvrzení smlouvy v roce tomto uzavřené. Jaký rozdíl zjevuje se nyní tu mezi smlouvou r. 1801. a smlouvou touto? Smlouva r. 1801. od papeže, v sv. chovaná moci v Římě sídlícího se svrchovanou vládou francouzskou uzavřena jest ještě spravedlivá a svobodná, ale smlouva Fontainebleau-ská (1804) vynucena skrze bázeň hrdého se monarchy na papeži zajatém, a vězněném, spoutaném jest listina k hanbě Francie skropena slzami Pia VII. Mimo smlouvy této nalézá se ještě mnohá, nestavičící na papeži, by s Francií

ve spolek vzájemné ochrany a pod-
pory vešel, veškeré vyslance mocno-
stí evropských, kteří Napoleonu od-
porovali, do sebe propustil a loděm
anglickým své přístavy uzavřel.
Za doby této učiněn mu též i ná-
vrh, by se do Říma navrátil a
sobě buď město Perignon, neb Pa-
říže za sídlo vyvolil. Tu dověděl se:
Otec zcela skladně: „Pakli mne zde
zadržíte, jest již o to postaráno,
že se v ruchu Vašich očích nikdo,
ti papež Pius VII. nejbrž prostý
mnich Barnabáš Chiaramonte."
Slova tato způsobila, že veškeré
překážky odstraněny a Pius VII. již
dne 15. května 1815 opět svůj ná-
vrat v posvátnou Řím slaviti mo-
hl. —

Nyní nastala doba nepoví-
datelných útrap, které Pius VII. od Na-
poleona zakoušeti musel, a které
konečně obsazením a zajetím sv.
Otce dne 6. února 1809 skončily.
Veškeré žádosti požadavky Napole-
onovy v době této byly takřka nesl-
ýchané, neboť jeho přepych a dasavčo-
vání, vůle, že křesťanstvo samovládci ni-
jakému zákonu ni lidské ni Bo-
ží a nižádné právo svatým a
neporušitelným není. Tak žá-
dal od papeže, by jej s Milosví za
krále Italského korunoval, a
sňatek bratra jeho Jeronýma,
jejž byl s Amerika s dcerou jistého
občana Pattersona uzavřel, za
neplatný prohlásil. Veškeré dů-
vody, jež byl N. proti sňatku tomu
to uvedl, byly nepodstatné, neboť
nebylo tu v pravdě žádné jiné pře-
kážky, než její občanský nešlech-
tický původ, který ovšem žádného
vlivu na platnost či-li neplatnost
sňatku míti nemohl. Ačkoli se
sv. Otec všemožně snažil dokáza-
ti, jak nemístné a neoprávněné
toto přání N-ovo jest, setrval přec
N. na svém, domnívaje se, že sv. Otec
rozličnými výhružkami donucen
konečně rozvedení onoho sňatku
povolí. Mnohé však byly hrozby a
útisky, svatost a nerozlučitelnost
sňatku manželského zůstala
neporušena a Napoleon, donu-
cen uznati, že ještě výjimky stojí
zákonu, jimiž veškeré mocnosti
jak světské tak duchovní podro-
beny jsou.

Za vzdorovitost tuto čili lépe
řečeno za statečné hájení zákonů
Božích měl Pius VII. co nejdříve
ve mocné ránně ukrutníka za-
kusiti, neboť nyní následovala
rána za ranou. Rozličné sbory
vojska francouzského vyskytova-
ly se sem a tam ve státě církevním,
Neapole vyhojována, Josef bra-
tr Napoleonův za krále ustano-
ven a rozličná nepřátelská na-
řízení vydána. (Pokračování.) —

MUSEUM.

Buď váš život jedna Boží chvála. Slastí Christus tužbou cnosti krása
Chotí církev a mzdou lidí spása. Fr. Sušil.

Trosky.

Tam na hoře kraji vevodící
V chlumu trosek jinoch smutný bloudí,
V ohnivou hned hned zas bledou líci
Slast a hoře střídavě se vloudí.
Zatkne prsty v zlatých strunek vlnění,
S plesem harfy tklivé sdruží zapění:

„Bol prorývá vnitro vlastimila
V zpomínání dob těch, že minuly,
Ana hvězda slávy vlast mu ozářila,
Lepou slávou syni ovinuli,
A když z tisíc hradů český prapor vlál
A všech Čechů v čele statný stával král!"

„Kdyby mluvit znaly tyto stěny,
Zubové jež časů rozdrobili,
Hlásaly by vlastí našich změny,
Skutky předků, kteří dávno žili.
Kéžbych život v rumy slávy naší vdech,
By mi řekly, jak kdys slavným býval Čech!

„Mluv, kamení pohozené v trávě
Rozmetaná slávo reků slavných,
Hlásej o té zlaté české slávě,
O těch dobách bohatýrských, mravných,
Když svých škůdců věkovitý krotil hněv
Vítězící staroslavný Čechů lev!

„Znáš zajisté krále Otakara
Vzkaž mu, kde je, Čechů pozdravení,
Král jenž silou mladistvého jara,
Vodil české šiky k vítězení!
Pozdrav Karla, otce vlasti, králů květ,
Poděbrada, jehož slávou slynul svět!

„Zavzni předkům harfo roztoužená,
Neste větry žalmů mojich tlení
V ňádra bratrů vspánku ponořená.
Vzbuďte žár, a činů velkých chtění;
Vnuci ať jen otců činy ocení,
Bůh v nich vzkříší nové slávy osení!"

Řekové a Římané. (Dokončení)

(Porovnání)

Skřežany tuhou, neústupnou, si a prudovitější povahou poně, vyšují Spartanové, kteří žalikož p udatnost a lest, k němuž zákonem Lykurgovými vedeni byli, vábnu kladli. Jemnější cíle řeckých neznali, neboť jejich již v líle mlá, Deři se illuminovaly. Všechna mlá, Deš vychovávala se jeno prospěch, který všeho účelem a předmětem byl. Láska k vlasti byla jedinou jejich ctností, již se všechny jiné přijmeyšlé, ské podrobovati musely. Vědy a umy, obchod a obcování s cizinci za. pověrečný, a tak duch řecký v pě, lesné obory poutáne, v čem se i tupoá a pověrčivá mysl vyjevila.

Římané mnohé čili a jasnější než Řekové svou tvrdostí ve smý, šlení, čehož snad příčinou příš, nější vychování a despotismus ot, ců nad dcerou a dětmi byly, vynikla, ji, tvrdost tato neopustila je ani tehdáte, když již učitelé řečtí na ně působili, tak že se zdá, jakoby se duch Romulův, jejich potom, cích byl přeživnil. Vážnost a úcta k mravné a náboženské poříšno, sti, snášenlivost ve vyznání nad, bořeném s jinověrci, umírnil a praktická mysl, neboť oženost a posilněnost jsou světlejmi body v jejich povaze, avšak nicméně rostinují tyto krásné vlastnosti černé stíny, severčící o jejich so, cectví. Bez zášlitbou lásky k bra, ti dravcovali a poleruli úbohé národy, kteří krvdy cíl světovládby svých pánů dále snášeli, nemo, houce, vzpourou z okovů je své, rajících vymaniti se snažili. — Vychovávání se zbraní a umě, ní válečnému bylo Římanu nej, přednější. Kdo službě vojenské vyhnul, podrobován zkrátou prá, vu občanského. Vychováním však takovým oklopěly jejich jemnější city lidské, co se úžasně jeví v prokládání s otroky, které za pouhou věc pokládali. —

Přísná kázeň vojenská a ostré nářadí dovedly jaksi po ně, jakou dobu jejich nezvázenou mysl ukrotiti, než později obzvlášště po plundrech se nakupených ba, skanalií vyřídily se jejich přísné všechny hráze prolomivše jako proudy rozvodněné řeky všecko zaplavujíce. —

Jak Řekové tak i Římané slynuli bohatě nadělenou ku sochám nejkrásnějšího umění. Též Maradonský skončil při

vož, svrž v zahálčí; Themistokles
sobě pro svou vlast učinivše
vyhnanství v cizou zemi jest kosti
uložil, moudrý Sokrates musel po-
hár jedu vypíti. Dneští za Perikla
veřejná opravení. Nemeškajíc
osudem sličali Římané Fabiovi,
Scipia Africkáns kého, Gracchy,
Ciceronu a jiné. —

Bychom život národu řeckého
do přesnějšího seznali, slušno ještě
něco o náboženských názorech je-
jich podotknouti, což z bájeslovu
důležité jest, poněvadž z náboženství
stav jako z kořene každá vzdě-
lanost a vzdělanost vyrůstá. Řekové
a Římané kovali polytheismu,
v němž se ještě jakési stopy pra-
zjevení nacházejí. Oddíl nesčíslný
počátků bohů a bohyň představují,
ze jeť sobě všemocí dobrými a špatnými,
mocí vlastnostmi opatřený jakožto
bůh nad něž jiné svou mocí vyniká.
Kdo bohům obětoval, je
vzýval, tomu byli příkloněni. Bo-
hůj se však strachal spravedlivý
soud. Kněží co služebové rozličných
bohů u Římanů ve veliké vážno-
sti chováni; domnívali se totiž,
že kněží s bohy mluví a u nich
před jinými vyslyšáni bývají. —
Víra v nesmrtelnost duše, v dně-
ní a trest po smrti všeobecně roz-
šířena byla. Náboženství vykázali v
něm elysejské, kde nevýslovných
slastí účastnými se stávali, ne-
znaboži do Tartaru vrháni, kde
jich veliké muky očekávaly.
Svou přízeň dávali bohové lidem
na jevo znameními na nebi a
na zemi; v nich spatřováno je,
vení božstev, celou přírodu napl-
ňujícího a proniknjícího.

Nejstarší náboženské
představy a nejstarší kultus Ří-
manů byly sice původu latin-
ského a etruského, avšak obo-
vodním s různými řeckými zapuzo-
ny, tyto aneb tak se s představami
řeckými smísily, že mezi nimi
skoro žádného rozdílu nastávalo.
Co Jak Řekové, tak i Římané
vážili se „jadum" t. j. běh a řád
jednomu každému uloženým je,
mezi nimi nelze, tudíž nezmíně-
itelnou, prozřetelnosti jakož i
jiných pojmů dogmatických o
božských bytostech nenalezáme.

Oba tito národové významná,
ti ctnostmi z náboženství takořka
se nevyšlechtili, než poněvadž bo-
hové vesměs národními a bo-
služba pouze vlastenecká byla,
počala i ctnosti tyto jakmile již
se Řecka, pak Římě. U Řeků pro-
kázala osvěta již poměrně i
mírnění zhoubná mravů zevnitřní
„tvůdce" svobody, neboť ušli se již
dříve veškeré okovy křiků, z nichž
je modloslužba plná, nemravné

nosti pozdvihnouti nemohla. Víra v jiný život za hrobem, a v odměnu a tresty na věčnosti, ta, to životní síla každého náboženství zmizela. Umy a vědy ve službě lži a bludu stojící, hrozné, nýbrž úpadek zameziti nemohly; ba i veškeré soustavy mudrců nebyly s to, národy tyto před pádem zachovatiti. — U Římanů podryly požívání moci neobmezené, země a bohatství ráby státní, prostotu mravů, a s nimi i takřka vše, co Státu vlastního zmizelo. Všemocný vliv na mravy Římanů měl, co pozvání k dělanosti řecké, jak jsme již připomněli. Pozdvihnuv tím, co zmizelo nejprve u zavržených, šířil, později též i u lidu dělné, na místo víry v pravdu hlásané, ho učení, a na její místo nástin, pilo u prvních náboženských pokusů, sophistické, a u lidu bohoslužba egyptská neb asiatská. —

Jímto podáním stručným obrazu veřejného života Evropejců mezi národy, nikdy jistěji národů andělských, a spolu i pravnosti, z nichžto se veškeré jejich znaky vyjasnily. Ač sobě v dějinách veliké slávy vydobyli, ač nadvládu téměř nad celým obojím zeměstvím dosáhli, ač všemi se vědomostmi světskými oplynuli, přec vyznati musíme, že se věčnými věcmi a mravy se lýkajících se ve znách se potáceli, nevědouce, kudy kam. Ačkoli vzbornými vlastnostmi duševními obdařeni, nebyli přec s to, úpadek náboženský a mravní zamezit, poněvadž dříve nevěrci se stavše i evangelium, vyjímaje jediné spásu a všech národů spočívající, zavrhli. Domnívše tak o sobě lépe, než jich jediné zachovatiti mohl, vstoupili po ukončení svého úkolu za zemské jiných národů, zůstavivše po sobě vyjasňující příklad, pro každý národ sebe neocenitelný, jenž by víru, pod neúnavnou ochranou živobytí, opovrhnouti zamýšlel. —

Pius VII. a Napoleon I.

(Pokračování.)

Poněvadž Pius veškeré tyto ukřivdnosti za překonalé uznati nechtěl a nemohl, vzkřesil v den 2. září slovutné P. Marie 2. února 1808 2000 mužů s generálem Mollis v čele v město papežské, hlaholu bubnů a píšťal a píšení trubek nebrání, nikoliv. Ale a kardinály obzvláště pobožnosti jakož za dnů pokojných vykonati. Pokořičnějšího služebníka Božích uvedl francouzský vyslanec Alquier, ačkoli mu

to nebylo dovoleno generála Mi-
ollis-a v paláci papežském domnívá-
vaje se tíme ručiti u papeže Pia
Sedmého, Napoleon III. přijav návštěvu
jeho, dověděl mu se zcela klidně: „Hej,
mi, dělej milý pane nás nevzrušuj,
sídlo!“ Slovy těmito dmutnou
vášeň zpytlačování, a důvěřuje
vojínovu ruku. Pádem ostal se věz-
ním císaře francouzského. Uvěznění
mu toto trvalo až do 6. července
1809, v kterýž den z Říma do Fran-
cie odvedeno. Během doby sedmi let,
jež od 2. února 1808 až do 6. čer-
vence 1809 uběhly se tyto věci shro-
madily, jakýchž Řím v roce 1870, za
panování „oblazitele národů“
opět zakusiti musil.

V roce tomto bojoval Napo-
leon hlavně proti Rakousku, jehož
vojsko v Schönbrunně u Vídně po-
razil dne 17. května 1809 listinu,
jíž svrchu zmínil, že statku církevního
loupež nemá. Již 10. čer-
na na stránky všude známky papežské
skví, což by na základu toho nepo-
mnoucí mohlo odstraněno a
děla z krádeže anglického znamena-
vala, že středa papežská, ostra-
ženou a Řím Napoleonským vojskem
vybojovaným obsazeným. Teprve
následí toho donutilo mírumilov-
ného Pia VII. nad Napoleonem klat-
bu vyříkati, a prvního srpna, kterýž
již přes dva roky v posvátném svém

stolci uschovával, uvěřejniti: Papež
pamatoval se, klatbě této a psal mu,
při jiném místě Králi Vlašskému:
„Což pak se papeže domnívá, že
pro jeho klatbu vypadnou pojí,
mému mému zbraně z rukou?“

Následek hrdinského činu
svého musil Pius brzy zakusiti:
Za několik dní totiž 7. července
o druhé hodině ranní vedralo se
houf francouzských hrdinů ve-
dení jsouce generálem Radet-em
zakrádáním v paláci papežském,
rozbušili brány a podobně oné
noci v zakrade Gelsemanské sídli,
li po vyvolení obětí své. — Radet
k Pia přistoupil se. Ač před Pia,
deš-a, a uslyšev, co se mu má státi
nad, odevzdal se nepromlenně, dopro-
vázen jsa kardinálem Pacca
na nádvoří, kde již kočár proň
přichystán byl. Odvezen je Pius
v tvrdý spanilý pohřebnému
vyvrácení jest z posvátného města
toho, ve kterém se dle vůle Nej-
vyššího teprve dne 24. května 1814
navrátiti měl. Utrapy, jež mu
papež snášeti bylo, jsou nevýslov-
né. Za pronásledování pádu pozem-
štěnec bez oddechu až do města
Grenoble, kde od 21. července až
do 1. srpna, další rozkazy svého
pronásledovatele očekávati mu
sil. Na to odvezen opět na západ
do Savoyy, kde až do 9. června

r. 1812 uvěznění, z moci Francouz, ži se nalézal.

V době této vládne Napoleon, kouzlo na prokletou slávy a moci světské, veškeré mocnosti evropské vyjma ruskou přemožený sou, že jiného mocného císaře opěvo, váno. Avšak vědavě pátráme se jak Slovensko s Králkou dobu tuto, kde Berzy měl N. pomnětí, že prvá slova, která Kazyi ve svém přípovědi, chu, byvo do Kralkey Dáne, proneseli, se uskutečnila, totiž že vojínům jeho zbraně nikdy, Kralkou "neb, tvé" zimou" z ruskou padaly. Bá, tý červenec r. 1809 den to příšerných u Wagram-u byl takřka závěr, kone pozemské slávy Napoleonovy. V době této oplývala Evropa slá, vou a chvalbou svého vůdce, po, chlebníci vzrůstovali jej až do ne, be, vše se kořilo slavným činům jeho. Napoleon sám byl sobě ctěn, dem všeho světa, cítil se být pá, nem všehomíra. Brzy však měl i on být vystrašeným pří, kladem pravdy církví slásané. „Koho Bůh zničiti chce, toho zaslepuje." – Veškerá jeho nadání, né a všechny jeho podniky od r. 1809 jsou toho důkazem. Během doby této odjímal bratru svému Ludvíku Evropu Holandskou z té příčiny, že spravedlivě kraloval a se každého násilnictví na, stárnické vládě dopustiti nechtěl. Holandsko s Francií spo, jeno pod zdánlivou, že prý nic jiného není než napolavení ještě francouzských ?). – Dále přikázal, že žádná loď francouzská přístav francouzský opustiti nesmí, leč by dovolením jeho byla, stvrzeným potvrzením se vykázati mohla, že se všeho cla řádného zboží Evropě za to platiti se musí, že všecko zboží anglické, které by se ve Francii vyskytnulo, spáleno neb zničeno se musí a p. p. Byť se nařízení tato snad, nejen provésti nemohla, vidíl se r. 1808 osm nových státních vězení, která zvláště pro osoby ur, čena byla, jestliže soudce vyšetřo, vati by rádno nebylo. Kříčelu tomuto rozmnožil valně i jistnic, tvo, které celou zemi jako síť ob, klopovalo a každé hnutí svrže, ného života ullumovalo. – Všechny tyto prostředky, jichžto se N. ucho, pil, by se upevnil a udržel, dokázaly jí jeho bezohlednost, která žádné, ho práva ani božského ani světského, ho neuznávala, a jej konečně k tuze přivedla. Nespokojenost lidu jevila se den co den zřejmě; ji vůdcové jednotlivých oborů projevovali se jasně počínajíce, že s nařízením, které se nejen ob, jasnej vládnění, ale provozo,

valo, nesouhlasí, podobně svojí, škodí i mravoci členové vlastní jeho rodiny. – Nespokojenosti touto lze sobě i vysvětliti onen výrok Napoleonův, že za jeho života Napoleonových každoden, ne-li 1000 lidských životů vyžádáno, val, byť by i pěšta, často pravdivá nebyla, dokazuje přec, že Francouzové válek a bitev již dosti měli a po mnohých zdálo se jim, že dosti mají. Ti, však, ještě jednou museli vojně, vědouce svého sledovati na bedrech bídu ruskou, by soud Boží, kterýž nad ubohým již vyřčen, ve skutek uvedli. Ve vojenské výpravě samé, právě této a v jejím výsledku jeví se právě mocná ruka Páně, ne, která žežnitéž okovy jež sou. že Napoleon v zaslepenosti své byl ukuli, jej a vojsko jeho sevřela. Bůh ne pravem lze tvrditi, že pan, že zaslepenost Napoleona do Ruska pohnala, neboť nestává žádné alespoň poněkud ospravedlnění příčiny, která by byla výpravu tuto vyžadovala, jedině ne, nasytelné sobectví, nevýslovné pýchy jeho Napoleona donutil světovládce válku tuto započíti, by se celému světu podal důkaz, že skutečně vojskem, vladaře z klína církve vyloučeného zbraně z rukou padají.

Dříve však, než N-ona na Rus sledovati budeme, pozkledněme na nevýslovná příkoří, která sv. Otec Pius VII. v Savoně, uvězněn 23. srpna r. 1809 až do 9. června r. 1812 snášeti musel. Sám na sebe odkázán, všech svých věrných rádců a sloupů zbaven, musel po celou tuto dobu nemocná, sobě uvážlivý ano i nemocná, síli zakusiti. (Dokončení).

Opona

Číslo IX. Krátké úvahy o nár. bohoučeství v poměru jeho k spolec. mravnosti státní a jednotlivci; článek I., II. a III. – Tolik m: A nerozumí-li." – Porovnání Kořínkovy s Kvíčalovy. „I tento článek vyniká jak obsahem tak formou." – Tolik m: s obliben „s obliben", m. přízvukované „přízvukované", m. přízvukovanost „přízvukovanost" a m. rozšiřovati „rozšiřovati." –

Číslo X. Krátké úvahy o ná, bohoučeství v poměru . . . „Svoboda, konečná jestliže všem chvály hodno." Tolik m. prosti ni spravedlivi „kteří spravedlivi a m. nakradí raději „nakrádají." –

Pius VII a Napoleon I. „Článek výborný." – Tolik m. získal neocenění, těžkých zásluh „neocenitelných zásluhy" m. slovům mým upřímně souhlasil „slov mých", m. pukliku „okleku", m. vyzíval „vyzýval." –

Dr. prof. Kochánka.

MUSEUM.

Buď váš život jedna Boží chvála. Slastí Christus tužbou cnosti krása
Chotí církev a mzdou lidí spása. *Fr. Sušil.*

Missionář.

Hvězdy vadnou, čárně vlny oceánu hoří,
Slunce jako z moře klínu z vln se noří,
Steropestře vršky horstva zlatí;
V šerých klenbách věkovitých lesů
Hor obrovských zrovna na úpatí
Život budí zvuky ptačích plesů.
Dřív než slunce nad údolím
Ve vší slávě vzplane,
V pozarostlé mechem stráni
Missionář stane.

Oko v zanícení, čelo beze vrásky,
Kříž, svou naděj v rukou, srdce plno lásky,
Celá bytosť mírem svatým dýše;
V prostý háv se temný přiodila
Jakby byla z nadpozemské říše
V kraje tyto teskné zabloudila.
V nový obzor pošle tiché
Zkoumavé své hledy,
A pak v kraj zří, odkud přišel
Jakby naposledy. —

„Ještě jednou s Bohem! drazí roditelé!
Přijmi vlasti pozdravení moje vřelé!
Tys mne svojím odkojila mlékem,
Káji květů z mého mládí plný,
Svaté víry oblažilas lékem
Dřív než mořské sem mne nesly vlny!
Bože! všem splať v domovině,
Jenž mi dobří byli,
Nad hvězdami aby jednou
V slávě věčné žili!"

Okem zvlhlým za ocean ještě kývá,
Na kolenou o zdar vlasti Boha vzývá;
Víc by nezřel vlasti, sstoupá níže
Na několik kroků do údolí –
Uchopí se křečovitě kříže,
Oltářem je, jenž byl právě holí.
Před křížem tak vroucně kleče
Celý slzou zrosí,
Pán by jeho dílu žehnal
Upěnlivě prosí.

„Velký Bože! Mocný Tvůrci všehomíra!
V tento kraj mne vede Tvoje svatá víra;
Tu chci hlásat rodu neštastnému,
Jiskru lásky do srdce mu vložím,
Naděj sladkou vštípím v ňádra jemu,
Víru v Tebe, jemuž já se kořím!
Pane! slyš mne! v srdce bludná
Království přijď Tvoje!
Proměň klamných bohů stánky
V milosti svých zdroje!"

„Kád za mořem nechav nivy staré
V neznámé zde kraje nesu síly jaré.—
Chud přicházím, podíl můj jest nouze,
Slávy, pohodlí a zlata nedbám;
Duch můj vzlétá k Tvojí slávy pouze
K utěšeným spásy lidstva setbám!
Dej ať v prales první vložím
Lidskosti a ctnosti kámen;
Kříž a s křížem požehnání
Vsaď zde Bože! Amen!!"—

Pius VII. a Napoleon I.

(Dokončení).

Odevšad doléháno naň, by Napoleonovi povolil a tak velké množství trpícího kněžstva bídy a trampoty sprostil. Nad to vyskytlo se v Paříži a vůbec ve Francii několik mužů církevních (?), kteří drsnatou cestou kříže opovrhše slávy světské se pílili a za třidcet stříbrných neposkvrněnou choť Kristovu násilníku zaprodati neváhali. Než mimo třtin těchto větrem se klátících stála zde a stojí doposud skála neoblomná náměstek Kristův, jehož síla není z tohoto světla. O! jakou tvářnost měla by asi nyní církev, kdyby nebylo tenkráte a nebylo vůbec nejvyšší hlavy, papeže římského? A jakou moc měl by tento, kdyby byl poddaným nějakého mocnáře světského? Pročež neochabujme i nyní za dnů našich; neboť Onen mocný, jenž církvi sv. základem jest, opatroval a opatruje ji, až doposud a vysvobodí ji zajisté z rukou nepřátel nynějších. — Onino mužové církevní napomáhali Napoleonovi všemožně, veškerou moc církevní sobě osvojiti a Pia VII. zcela ve své područí přivésti. Nutnou podmínkou, by cíle tohoto došel, bylo, na uprázdněná místa biskupská, jichžto počet dosti značný byl, osoby povýšiti, které by volným nástrojem v rukou samovládce byly. Osoby tyto vyvoleny a za biskupy jmenovány; avšak kdo je měl potvrditi? Nikdo jiný než sv. Otec Pius VII. Tento však pozdvihl ihned, jak-

mile, uslyšel, co Napoleon zamýšlí, hlasu svého, a poukázal i na následky, jaké z činu takového Francii vypolynouti mohou. Zavrhl, navržená tato, dostalo se mu však živý neočekávané odplaty. Všechny osoby, které mu jen poručil radou napomenouc, čísti mohly, obstra, ně, veškeré spisy a knihy mu, mo breviáře mu, odebrány a veš, které spojení s světicími stolice, mezi nými učiněno. Brzy na to vyslán mnohý biskupů, kte, ten, by jej prosbami i úlisností, nosti k ústupnosti donutili, což se bohužel i stalo. Nejvíce, ve událostech této podává nám výborné svědectví, že Zaklada, tel církve chod, svou opatruje a z Říma pokorný bez úrazu vy, svobodí. S tentokráte neutrpě, la církev ústupnosti Pia VII. strast, mi pronásledovatelů přáteli pokorný, neboť téměř biskupové z kolistí svou úpravou se Savony do Říší, že spěchali, by jim snad ještě od, jatá nebyla, zatemnil Bůh pro, men Napoleonův, který všemi ú, stupky, jež od sv. Otce mu učině, ny, opovrhnul a tak pravou, svému národu francouzskému na den 17. června 1811 do Paříže povolal. Podobně jako desátníky provádí, by mu k vyučování, odevzdaný, mi praktikám, nahlédal na, mu tomuto Napoleonovi s biskupy v Paříži shromážděnými. Mimo nadání musel však jíti, velitel, dle tří biskupů, mezi, nimiž velitel Kašpar Max Droste světící biskup z Münsteru vy, nikal, tuhý odpor vzbuditi. Významnosti mužů, těchto se po, dařilo zamnožiti, by na neobsaze, ná sídla biskupská biskupo, vé od Pia VII. nepotvrzení dosaze, ni byli, a rozšlepení, které Napo, leon provésti zamýšlel, přečkati.

Pozmařeném pokusu tomto nenadala, šílenost Napoleonova žádnými mezí, biskupové do všech končin rozeslání, a tři v noci ze spánku do kláštera odvedení. By však alespoň cizí svědky, své ústupky papežovy provedený, čísti mohly, svolal Napoleon ještě jednou biskupy francouzské říše, ty rozličnými prozbami, donu, ti konečně svůj souhlas vyjádři, li. Opět odeslána velitelství, depu, tace do Savony, které se poštěstilo rozličné nové ústupky na pa, peži vymoditi, avšak pod tou pod, mínkou, pakli se zajetí papeže, šlech opět s věřícími a kardinály zase pohne, může jednati. S tentokráte byla zatemněna mysl Napoleonova, neboť veškeré, ty ústupky spolu i s podmínka,

mu zavrkl, domnívaje se, že na vá-
peži zajatém konečně své rozmíti
a její co pohodlnej nástroj vlá-
dnutí svých podruží.

Po celou zimu r. 1811 a 1812.
nedal Napoleon se. Otce, z zájma,
jaký ruskou se zabývaje, na pokoj
ji. Teprve 9. června r. 1812, když
se již do Ruska debrati, dal
Fra III., těžce nemocného ze Slav-
nej do města Fontainebleau do-
vézti, by po šťastném války stra-
ném kořisť svou, již se všemocně
zmocniti chtěl, již tak řka při-
pravenou měl. Avšak něco ji-
ného bylo mu Prozřetelností
Božskou uzněno.

V době této nejvyšší slá-
vy Napoleonovy padá ještě jedna
událost, jíž zde zpomenouti ne-
můžeme, poněvač mezi všemi
zločiny samovládce bez pochyby
první místo zaujímá, můžeme
totiž sňatek jeho s Dcerou císaře
rakouského Marií-Louise. V
slavném vítězství u Wagramu
nad Rakušany vydobytém ne-
oženil se Napoleon stavu svého
šetře Dům Habsburský tak po-
kořiti, že v podmínky míru dne
14. října ve Vídni uzavřeného i
sňatek s Dcerou rodiny císař-
ské přijal, ačkoli pravá jeho
manželka Josephine Beauharnais
naživě byla. Ale jak se rozvod
vá Druhý této sňatek se zdá,
Dcera víry katolické o nerozluči-
telnosti svazku manželského?
Byl snad první jeho sňatek ne-
platný? Již svrchu, učiněno způ-
sob, jímž občanský sňatek Na-
poleonův s povolením papeže
bezprostředně před slavnostní
korunovací u přítomnosti kar-
dinálů Fesch-a a Dcery svědků
za církevně platný považován,
avšak nyní po uplynutí téměř
pěti let prohlášeno manželství
toto za neplatné a církev měla
rozsudek tento svým výrokem stvr-
diti. Komu ale přináležalo právo
ve věci této rozhodovati? Jedině
sv. Otci Pu VII. O tom byl celý svět
křesťanský, a i Napoleon sám pře-
svědčen. Spolu ale byl i celý svět
stánský o tom přesvědčen, že papež
zřejmě raději smrt mučednickou
podstoupil, a celá katolická církev
na církve katolické vyhostili ne-
by byli rozvedení sňatku církev-
ně platného povolili, tot' nekynou,
že slávou nám nástupci Kristových
po pověrečná století. O pravdě této
byl i Napoleon úplně přesvědčen,
a dobře věda, že u papeže nic
nepořídí, obrátil se na své biskupy,
kteří mu jiného nadání svou z rozpa-
tí pomohli tvrdíce, „Poněvač papež
zamezuje rozsudek ten, přináleží rozsu-
dek ve věci této popřímo biskupu

diecesanímu, z porozumění jeho lze se však odvolati na arcibis. kupa a kanovníčí na arcipastýře celé Francie, arcibiskupa Lyonského. Nejapornost rady této jest věru, až směšná. Proč pak byl papež zajat? Poněvač jej Napoleon ve vězení držel. A jaké pak osoby zamýšlely uvedená sídla biskupská? Byla to jedna a ta tatáž osoba, totiž kardinál Fesche, ujec Napoleonův, který sám z porozumění papežova při uzavírání nového smlouvy s Napoleonem přítomen byl. Všimněme však nejasných slov, jejichž Napoleon s Marií Luisou byl uzavřel. Pouze třináct mužů, vesměs kardinálové církve římské byli tak statečných, že svou nevoli nad sňatkem tohoto děje, touto veřejně projevili, ba i slavností svatebních se nesmutečnili. Ve vztahu svém chtěl je Napoleon vesměs zastřeliti, nedal se však od svého předsevzetí odvrátiti, nýbrž jmenoval jiné, odebrav, co byli kardinálům svrchované místo ve Francii s místečkem platem 250 franků vyhnáváno.

Dne 2. dubna 1810 potvrdila Maria Luisa sňatek, jenž již 4. února 1810 manželem „krále Římského" zvolaným byl, v Paříži s velikou slávou a nádherou, kterou Napoleon ve svém císařském dáru byl, by celému světu známa byla, že sv. Otec žádnou mocí světskou více nevládne, nýbrž že císaři věrnost přísahati a v Paříži s ročními příjmy dvou millionů franků bydleti musí.

Při nástupu činů Napoleonových, jsme prozatímních na dobu nejvyšší slávy jeho. Dosti „až potud a ne dále". — Za všecky jeho skvrny, jichžto se na sv. Otci, kardinálech biskupích a kněžích, na jmění církevním, ano i na sv. svátostech byl dopustil, měla jej co nejdříve zaslíbenosti spravedlivá ruka Páně. Že tomu tak jest, dosvědčí, je Napoleon sám, svými slovy, jež později, ji příležitostí posuzuje, pronesl řka: „Můj druhý sňatek mne poučil, — Kácel jsem po květinách, aniž bych byl pozoroval, jaký jícen se pode mnou otevírá." —

Nyní podnikl Napoleon onu válečnou výpravu do Ruska, ku které se byl tak připravoval, by posledního nepřítele pokořil a tak vítězoslavnou dráhu svou dokončil. Výprava tato by, la z ruky Nejvyšší Bož. ské shůry nám nepostřehnutelně, jíž Napoleon a ponížila i potrestána býti měl. Ihned při svém překročení na půdu ruskou obdržel Napoleon pokynutí, která dosti příjmné bylo, jímž však Napoleon

upozorněn, opovědomil. Dne 24. června, totiž o druhé hodině ráno, již překročil řeku Vltavu a spěchal na pláni ruskou byl s koně skočen, spolu slyšán byl zvolati: „Špatné znamení. Vltava by obrátil!“ – Napoleon však na koně se vyšinuv spěchal napřed, ničeho netuše, co jej zde očekává. Brzy ale seznal, s kým vlastně válčiti započal, neboť veškerá moc ruská neb obyvatelstvo vždy vášnivě k vlasti lnoucí jeho srdnatému útoku houževnatý odpor kladlo. Ustupovali Rusové, ale ustupovali tak, že nepřítel každý krok vpřed draze platiti musel. Smolensko, které již zde Napoleon tak jistě za svoje míti se domníval, bylo ještě mnohými krvavými srážkami, než se mu podařilo, obsazeno.

Dne 17. srpna vstoupil Napoleon do města, jehož obyvatelstvo z velké části již dříve je opustilo. Ulice byly prázdné, domy opuštěné, jen tu a tam ozbrojení sedláci se ukazovali, kteří ale ihned, jakmile se jim Francouzové přiblížili, do lesů se dali na útěk. Ruské vojsko, jehož síla 120.000 mužů činila, ustupovalo k Moskvě, a Napoleon, jenž nyní již 180.000 mužů pod svými prapory měl, pronásledoval je. Dne 5. září dostihl je u vsi Borodina, 12 hodin od Moskvy vzdálené, a hned druhého dne, 6. září, započal s nimi bitvu, jež celý den trvala a nejkrvavější z celé války byla. Ruské vojsko, jehož síla 120.000 mužů činila, ustupovalo k Moskvě, a Napoleon, jenž nyní již 180.000 mužů pod svými prapory měl, pronásledoval je. Dne 5. září dostihl je u vsi Borodina, 12 hodin od Moskvy vzdálené, a hned druhého dne, 6. září, započal s nimi bitvu, jež celý den trvala a nejkrvavější z celé války byla. Ruské vojsko, jehož síla 120.000 mužů činila, ustupovalo k Moskvě, a Napoleon, jenž nyní již 180.000 mužů pod svými prapory měl, pronásledoval je. Dne 5. září dostihl je u vsi Borodina, 12 hodin od Moskvy vzdálené, a hned druhého dne, 6. září, započal s nimi bitvu, jež celý den trvala a nejkrvavější z celé války byla.

Smolensko, které již zde Napoleon tak jistě za svoje míti se domníval, bylo ještě mnohými krvavými srážkami, než se mu podařilo, obsazeno.

Dne 17. srpna vstoupil Napoleon do města, jehož obyvatelstvo z velké části již dříve je opustilo. Ulice byly prázdné, domy opuštěné, jen tu a tam ozbrojení sedláci se ukazovali, kteří ale ihned, jakmile se jim Francouzové přiblížili, do lesů se dali na útěk. Ruské vojsko, jehož síla 120.000 mužů činila, ustupovalo k Moskvě, a Napoleon, jenž nyní již 180.000 mužů pod svými prapory měl, pronásledoval je. Dne 5. září dostihl je u vsi Borodina, 12 hodin od Moskvy vzdálené, a hned druhého dne, 6. září, započal s nimi bitvu, jež celý den trvala a nejkrvavější z celé války byla.

Francouzského vydává, kde se Jonetau: nebbais, Bde na pero, od Kardinálů, dokl, dáne, i jen, od své chuti, a svých dílek, by je nikdy více, na to neto, světě, nespatřil. I poslední pokus, jejíž se na ouden všech sežehnil byl učinil, zmařen, a skaba, tej ostrovco byl dlišlo mu vyhráno. Že vzdálil posledních pěti let, svého života, za, co krestova počátek pětí let, která se. Otec vejvlonavester přežití musil. Sv. Otec zpět vrátil se, zpanovráním jsa, jásotem Římu, řícího, s pozvátnej Řím, by ještě po mnoho a bojujícími se svými, dary, oblažovala.

Lift let církev Boží řídil, vždenaje a, dobře čině všem, zvláště příbuzným svého pro, nasledovatele. I po době naší povstal jiný P., ale podobně předchůdci skončil i, on, při, sv. Otec Pius IX. zvaný, jenž už dy a přítele a, tajné úklady činil, Krále je do posud, a duchovní jsme pevně v Boha, že, i trudný stav, s přáním se jej nadeje, se ukončí, a církev pravým vítězstvím proslavena, slavně se povznese, by i pro dále s pásonosným, učením svým, nebo, by sobě přečtené, od Duše ení, hněilo by, chvála a, bojujícím se svým, dary, oblažovala.

Doslov.

KNIHOVNA
BOHOSLOVNÍ
BRNĚNSKÝCH

Přeleme, život to, ukončuje nám, osmý ročník časopisu, tohoto. Probírajíce listy ročníku, tohoto, nebe, nám tu, vzájití pocit, radostný, nad, snahou, která se, nám, s pracích, mnohého, z, pánů, Do, pisovatelů jest, spolu, se, klánáme, se tu, s mnohými, nejen, mi, spolu, pracov, níky, kteří, klínou, jež jim, Bohem svěřena, tížiti, se snažili, a, dobu, která jim, P. Bůh, k, popřání, dna, listu, tomu, zapřevnovali. Takto, horlivým, snažením vespolným, umožněno, nám, vydávání, tohoto, listu, neboť, počet, spolubratrů našich, se, s posledním, čtvrtletí, mnohem, zmenšil a, přitíší, naše, pasivka, i, mno, há, pokroma, která, mezi, mnohého, po, nás, zamnoucovala, a, dobrého, je, tko, povzletu, Ducha, nabraňovala. Znaje, dobře, pomíry, tyto, uvážal jsem se, upřímně, říkáno, s jakousi, osobitostí, při, vydávání, listu, tohoto, snám, o, jeho, zachování, prosby, bude, ovšem, k, lásce, mi, losti, Boží, a, mnohým, podpo, rováním, se, jmi, spolubratry, ukončil jsem. Dílo, započaté, se, silly, naše, stavěly, a, zachoval tak, tu, jednou, příležitost, která, nám, po, skytnuta, bychom, se, pokoušeli, a, jednou, důstojným, způsobem, vzmužilé, právo. Dy se, požehnaným, stvořitel, povždy, rozličným, nad, jednou, četných, napomáhal, i, přímo, pojíti, mohli. Tak, hlavním, a, spolu, jediným, účelem, listů, těchto. O, kéž by, každý, z, nás, důležitost, věci, této, náležitě, a, vhod, né, příležitosti, této, která, se, nám, jde, v, ruku, hu, svých, přátel, a, bratří, poskytuje, ku, svému, vlastnímu, prospěchu, i, prospě, štění, použil, stonásobného, zajisté, užitku, poskytne, mu, nové, která, zde, přibere, byla, neboť, dostává, se, tu, každému, Bůh, se, na, zápasiště, toto, odvolá, s, pravdě, slovutných, pokynutí, neunavenou, pilí, a, obětavostí, Jos. pr. Vorších,

Kéž jemnou, radostnou, jeho, kterou, nám, i, čtenám, radu, tohoto, prokázati, ráčil, nejsvědomitější, díky, vzdáváme. —

Předsedal E. Ostatek.